

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Årsrapport 2017 - 2018



Innhold

I	Melding frå styret	4
II	Introduksjon til verksemda og hovudtal	8
III	Aktivitetar og resultat for året	16
	Kunnskapsdepartementet sitt sektormål 1: Høg kvalitet i utdanning og forskning	16
	NMBU sine verksemdsmål knytte til sektormål 1	16
	Resultatrapportering på nasjonale styringsparametrar	17
	Resultatrapportering på eigendefinerte styringsparametrar	23
	Måloppnåing for sektormål 1 i 2017	24
	Kunnskapsdepartementet sitt sektormål 2: Forsking og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling	25
	NMBU sine verksemdsmål knytte til sektormål 2	25
	Resultatrapportering på nasjonale styringsparametrar	26
	Resultatrapportering på eigendefinerte styringsparametrar	29
	Måloppnåing for sektormål 2 i 2017	30
	Kunnskapsdepartementet sitt sektormål 3: God tilgang til utdanning	31
	NMBU sine verksemdsmål knytte til sektormål 3	31
	Resultatrapportering på nasjonale styringsparametrar	31
	Resultatrapportering på eigendefinerte styringsparametrar	32
	Måloppnåing for sektormål 3 i 2017	34
	Kunnskapsdepartementet sitt sektormål 4: Effektiv, mangfaldig og solid høgare utdanningssektor og forskningssystem	35
	NMBU sine verksemdsmål knytte til sektormål 4	35
	Resultatrapportering på nasjonale styringsparametrar	36
	Resultatrapportering på eigendefinerte styringsparametrar	37
	Måloppnåing for sektormål 4 i 2017	38
	Anna rapportering	39
IV	Styring og kontroll	44
V	Vurdering av framtidsutsikter	50
	NMBU har gode føresetnader	50
	Økonomiske perspektiv	50
	Overordna risikovurderingar frå styret	51
	Planar for 2018 knytte til verksemdsmåla og styringsparametrane	52
	Andre tiltak	58
	Vedteke budsjett for 2018	59
	Større investeringsprosjekt	60
VI	Årsregnskap	62
	Riksrevisjonens beretning	107



Melding frå styret

Styret vil framheve at NMBU har eit fagleg mangfald som er skreddarsydd for å bidra til verdas 17 berekraftsmål som er vedtatt av dei Sameinte Nasjonane. Løysingane på utfordringane desse måla omhandlar, vil i stor grad finnast innanfor, og ikkje minst i skjeringsflatene mellom fagområda våre. Med ein unik syntese av miljø, biovitskap, veterinærmedisin, teknologi, arealplanlegging og økonomi har NMBU spesielt gode føresetnader for å bidra med ny kunnskap og nye løysingar.

Samla resultat, måloppnåing og ressursbruk ved NMBU

NMBU har i 2017 gode resultat, jamt over betre enn i 2016. Gode dømer er: betre studentgjennomstrøyming, god deltaking i Horisont 2020, fortsatt auka omsetning frå Noregs forskingsråd, god auke, andre bidrags- og oppdragsinntekter, forventa auke, men svak, på publiseringspoeng per faglege årsverk, 92 doktorgradar, auke i talet kommersialiseringar og ein ser at kjennskapen til NMBU generelt har auka.

4

Med verknad frå 2017 har NMBU etablert ein ny organisasjonsmodell som har sju fakultet, og ha forenkla (effektivisert) styringsmodellen og det administrative støtteapparatet. Den nye styringsstrukturen har større og meir robuste einingar og skal slik frigjere ressursar til å styrkje kjerneverksemda ved universitetet.

NMBU har i 2017 styrka satsinga på Framifrå forskning og utdanning. Satsinga er NMBU sitt strategiske grep for å løfte arbeidet med forskning og utdanning.

Fagmiljøa har i 2017 vidareført arbeidet med studiekvalitet, gjennomstrøyming og studiepoengproduksjon. Det målretta arbeidet gjev resultat og viser at NMBU er på rett veg. NMBU har etablert eit heilt nytt studietilbod innan Data Science, ein viktig strategisk milepåle i utviklinga av studieprogramporteføljen.

NMBU har i 2017 styrkt samarbeidet med eksterne partnerar for auka forskingsinnsats. NMBU sitt talentsatsingsprogram viser gode resultat. Det har vore høg aktivitet knytt til deltaking i Horisont 2020. Forskingsmiljøa ved NMBU er sentrale i den nasjonale satsinga på livsvitskap der NMBU blant fleire, samarbeider med Universitetet i Oslo.

Innovasjonsstrategien har vore eit godt grunnlag for å auke satsinga på entreprenørskap og kommersialisering av forskingsresultat. Etableringa av Ard Innovation AS og Inkubator Ås AS har vore viktig for både stor aktivitet blant studentane og for auka bidrag frå vitskapeleg tilsette.

Samlokaliseringsprosjektet representerer ein unik sjanse, og NMBU har prioritert ressursar for å bidra til at prosjektet når dei måla som er sett frå dei løyvande styresmaktar. Fagmiljøa ved NMBU har i 2017 evna å halde oppe utdannings- og forskingsproduksjonen i tillegg til omfattande brukarmedverknad.



Universitetsstyret ved NMBU 07.03.2018

Frå venstre framme: Sol Høgset, Thea B. Blystad Klem, Siri Hatlen (Styreleiar), Marianne Harg, Kristin Olstad

Frå venstre bak: Ruth Haug, Per Holten-Andersen, Petter Arnesen, Birger Svihus, Ole Johan Rosenvold Holtet, Eivind Norum

Foto: Håkon Sparre

5

NMBU er kome godt i gang med å realisere effektmåla som er sette for Samlokaliseringsprosjektet. Dyrepleiarstudiet er alt utvida til eit bachelorstudium, det er etablert forskningssamarbeid på nye område, og fleire nye tverrfaglege ph.d-kandidatar er i gang med sitt studium.

Arbeidet med utvikling av campus Ås har vore viktig i 2017. Styret har vedteke hovudretninga for vidare campusutvikling og fastsett arealnormer. Styret vil vedta ein samla campusplan i løpet av fyrste halvår 2018.

2017 har ressursmessig sett vore eit utfordrande år. Styret erkjenner at også åra framover til flytting frå Adamstua til Ås er gjennomført i 2020, vil medføre ekstra ressursbruk som det førebels ikkje er gjeve dekning for gjennom øymerka løyvingar over statsbudsjettet. Styret har sett av mykje midlar til brukarmedverknad og flytteførebuingar i Samlokaliseringsprosjektet og Prosjekt campus. I tillegg har styret innanfor budsjetttramma innarbeidd ei avsetjing på 15 mill. kroner til dekning av uforutsette kostnader.

Samla sett meiner styret at NMBU i 2017 har gode resultat, god måloppnåing, og ein effektiv ressursbruk, når ein tek med i vurderinga dei tunge prosjekta og prosessane knytte til fusjon og samlokalisering.

Forhold som har verka inn på oppnådde resultat

Dei store utbyggingsprosjekta krev i stort monn involvering og deltaking frå NMBU sine tilsette, og NMBU har sett risiko for at dette kan virke negativt inn på kjerneverksemda. Fleire miljø har eit stort ressursuttak i utbyggingsprosjekta. Trass i denne situasjonen syner dei gode resultata for 2017 at ein har klart både å oppretthalde og betre resultat på fleire områder. Styret vil gje honnør for innsatsen som ligg til grunn for desse resultata.

Eit område med potensielt negativ innverknad på resultatutviklinga er dei fysiske rammene for gjennomføringa av studieprogramma. Fleire fagmiljø peikar på mangelfull infrastruktur, slitte lokalar og splitta lokalisering som ei utfordring i gjennomføringa av studieprogramma. Det er ei viktig målsetting for arbeidet med Campusplanen å betre dette.

Dei viktigaste prioriteringane i 2018

NMBU har som ambisjon å skape ny fagleg synergi og nye satsingar gjennom tverrfagleg utvikling. Det er venta at dei nye fakulteta vil yte mykje innsats for å få fleire framifrå fagmiljø, auka talentsatsing, betre studiekvalitet og nye støttefunksjonar for satsing på Horisont 2020, Erasmus+ og andre EU-satsingar.

NMBU vil i 2018 styrke posisjonen sin som nasjonal og internasjonal aktør i utdanning og forskning. Universitetet har sidan etableringa i 2014 opparbeidd seg eit godt omdømme, både blant samarbeidspartnarar og i befolkninga. Omdømmet speglar samfunnsrelevansen, kvaliteten og den målretta innsatsen frå fagmiljøa.

Digitalisering innanfor undervisning, forskning og forvaltning vil bli prioritert i 2018. Til dømes skal alle eksamenar det praktisk ligg til rette for, gjennomførast digitalt frå 2018. Nytt løns- og personalsystem er implementert med nye digitale løysingar.

Planlegging for å nå samfunns- og effektmåla for Samlokaliseringsprosjektet blir utvida og styrkt i 2018. Samarbeidet med Statsbygg om infrastruktur, og då spesielt IKT, vil bli ei viktig satsing saman med utvikling av effektive, berekraftige driftsmodellar. Flytte- og ibruktakingsprosjektet vert vidareført med full tyngde. I budsjettet for 2018 har styret sett av 34 mill. kroner for å dekke NMBU sine utgifter til deltaking i Samlokaliseringsprosjektet med tilhøyrande underprosjekt.

Styret vil i løpet av 2018 vedta Strategi 2019–23. NMBU har valt «Kunnskap for livet» som visjon. Den nye strategien vil vise kva for mål og retning NMBU peikar ut for best mogleg å kunne oppfylle denne visjonen.

6

Ås, 15. mars 2018


Siri Hatlen
styreleder


Marianne Harg

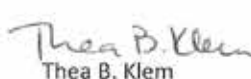

Per Holten-Andersen


Petter Arnesen


Birger Svihus


Ruth Haug


Kristin Olstad


Thea B. Klem


Eivind Norum


Sol Høgset


Ole Johan R. Holtet

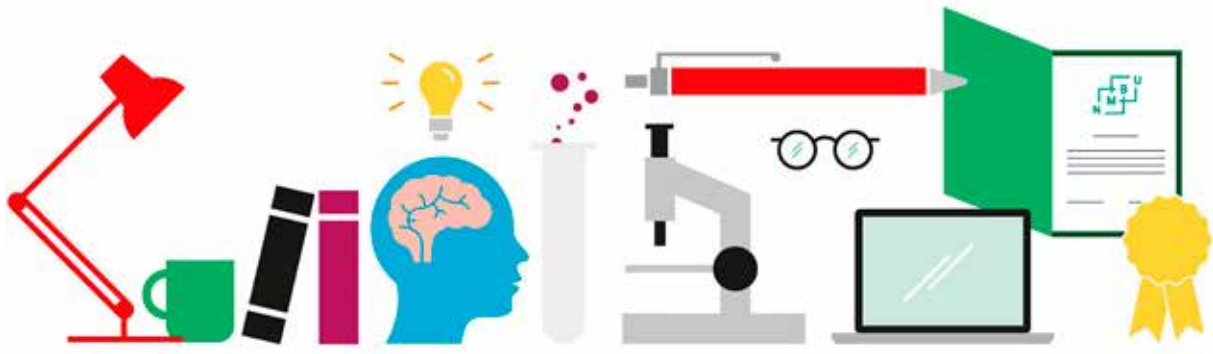




Introduksjon til verksemda og hovudtal

NMBU sin visjon **Kunnskap for livet** uttrykker målet om å vere ein viktig aktør i arbeidet med til å sikre livsgrunnlaget for framtida. Det gjer vi gjennom framifrå forskning, utdanning, formidling og innovasjon.

Med ein unik syntese av miljø, biovitskap, veterinærmedisin, teknologi, arealplanlegging og økonomi har NMBU særleg god føresetnad for å bidra med ny kunnskap og nye løysingar i det grønne skiftet.



Framifrå forskning og utdanning: to område – ei satsing

Prestisjeprosjekt, satsing på talentar og kvalitet i alle ledd er berebjelkene i NMBU si satsing Framifrå forskning og utdanning for perioden 2015-2019. Me skal ha forskingsmiljø i internasjonal toppklasse og utdanne kandidatar som har fagleg djupna, tverrfagleg forståing og internasjonalt perspektiv. NMBU skal også ha ein kultur som fremme kvalitet i alle ledd.

NMBU sitt samfunnsoppdrag

Samfunnsoppdraget gjev oss ein særprega profil og ei rolle i norsk og internasjonal universitetssamanheng.

NMBU skal

- vere ein konstruktiv, framtidsretta og kritisk utdannings- og forskingsinstitusjon som samarbeider med universitet og forskingsinstitusjonar over heile verda for å utvikle ny kunnskap
- utdanne kandidatar som er kompetente og reflekterte, som har internasjonalt perspektiv og som blir attraktive deltakarar i det nasjonale og internasjonale samfunnet
- ha ansvaret for forskning på høgt internasjonalt nivå, og på utvalde område ha forskargrupper som er blant dei leiande i verda

NMBU har særleg føresetnad fordi

- forskingsinstitusjonane og universitetet på campus utgjer eit internasjonalt konkurransedyktig forskings- og utdanningsmiljø innanfor miljø- og biovitskapane, då desse forskingsmiljøa skaper ny fagleg synergi og nye tverrfaglege tilnærmingsmåtar
- studentane deltek i eit kreativt lærings- og studiemiljø med lange tradisjonar
- vi har eit internasjonalt universitet med studentar og tilsette frå nærare 100 ulike nasjonar og med lang tradisjon for internasjonalt samarbeid

NMBU har eit særleg ansvar for

- forskning som kan møte dei store globale spørsmåla om miljø, berekraftig utvikling, betre folke- og dyrehelse, klimautfordringar, fornybare energikjelder, matproduksjon «frå jord og fjord til bord» og areal- og ressursforvaltning
- utdanning av kandidatar i miljø- og biovitskapane, veterinærmedisin og nye tverrfaglege utdanningstilbod som vil gje samfunnet nye moglegheiter til å skape ei berekraftig utvikling som er best for dagens og komande generasjonar
- innovasjon og verdiskaping, kunnskapsformidling og deltaking i den globale innsatsen for ei berekraftig utvikling på område der NMBU er leiande

Nøkkeltal

Nøkkeltal om økonomi

NMBU forvalta over 1,7 milliardar kroner i 2017.

Beløp i tusen kroner	2017
Totalt	1 739 650
inntekter frå stat	1 176 559
eksterne inntekter	361 021
sals- og leigeinntekter	167 297
andre driftsinntekter	34 773

Nøkkeltal om studia ved NMBU

- Over 5200 studentar
- 17 bachelorprogram, 45 masterprogram
- 1229 kandidatar i 2017 (1194 i 2016). Av desse var 396 bachelor, 494 2-årig master, 339 5-årig master og profesjonsutdanningar.

10

NMBU skårar høgt på trivsel blant studentane våre. Dette går fram av den årlege studentundersøkinga. Studentane seier at årsaka er:

- tett og nært studentmiljø
- studentsamfunnet, studentane sitt eige hus
- Uka i Ås annakvart år
- meir enn 80 ulike lag og foreiningar
- eigen idrettspark og idrettshall
- miljøvenlege studentbustader

Nøkkeltal om forskinga ved NMBU

- 790 vitenskaplege årsverk
- 520 doktorgradsstudentar
- rundt 90 doktorgradar årleg
- rundt 1000 vitenskaplege publikasjonar årleg

Vi er stolte av å leie fleire forskingssenter



Professor Svein Jarle Horn viser fram bioraffineriet, som inneheld utstyr som er naudsam for Bio4Fuels.
Foto: Håkon Sparre

Bio4Fuels

NMBU er vertskap for Bio4Fuels, som er eit Forskingssenter for miljøvenleg energi (FME). Saman med mange aktørar skal NMBU utvikle berekraftig biodrivstoff som er basert på skandinavisk skog. Eit av hovudmåla for senteret er å utvikle teknologi for berekraftig produksjon av andregenerasjons biodrivstoff. Senteret har særleg fokus på bioraffinering, der produksjon av biodrivstoff blir sett i samanheng med produksjon av andre høgverdige produkt. Senteret vart oppretta i 2016.



Professor Margareth Øverland er ansvarleg for Foods of Norway. Foto: Håkon Sparre

Foods of Norway

Foods of Norway er eit Senter for forskingsdriven innovasjon (SFI). Senteret skal utvikle miljøvenleg og framtidsretta dyrefôr frå naturlege ressursar, som algar og skog. Senteret vart oppretta i 2014.



Biletet er frå oppstartseminaret i Cerad i 2013. Professor Brit Salbu (t.h.) er prosjektleiar. Foto: Gisle Bjørneby

CERAD

CERAD – Centre for Environmental Radioactivity, er eit Senter for framifrå forskning (SFF). Forskingstiljøet ragar i front innanfor radioaktiv forskning. Senteret vart oppretta i 2013.

NMBU har

- Rundt 1700 tilsette fordelt på campus Ås, campus Adamstua og campus Sandnes
- Sju fakultet
- Universitetsdyresjuehus
- Senter for husdyrforsøk (SHF)
- Senter for klimaregulert planteforskning (SKP)
- Senter for etter- og vidareutdanning (SEVU)



Om organisasjonen

I 2016 var NMBU gjennom ei omorganisering, og mykje arbeid har gått med til å implementere den nye organisasjonen i 2017. I løpet av 2017 har det vore tilsett rektor, to prorektorar, sju dekanar, administrasjonsdirektør og to avdelingsdirektørar.

Universitetsleiinga



Mari Sundli Tveit
rektor



Solve Sæbø
prorektor for
utdanning



Øystein Johnsen
prorektor for
forskning



Lars Atle Holm
administrasjons-
direktør



Eva Falleth
dekan LANDSAM



Cecilie Rolstad Denby
fungerende dekan
REALTEK



Anne Storset
dekan VET



Kari Kolstad
dekan BIOVIT



Ågot Aakra
dekan KBM



Gro Ladegård
dekan HH

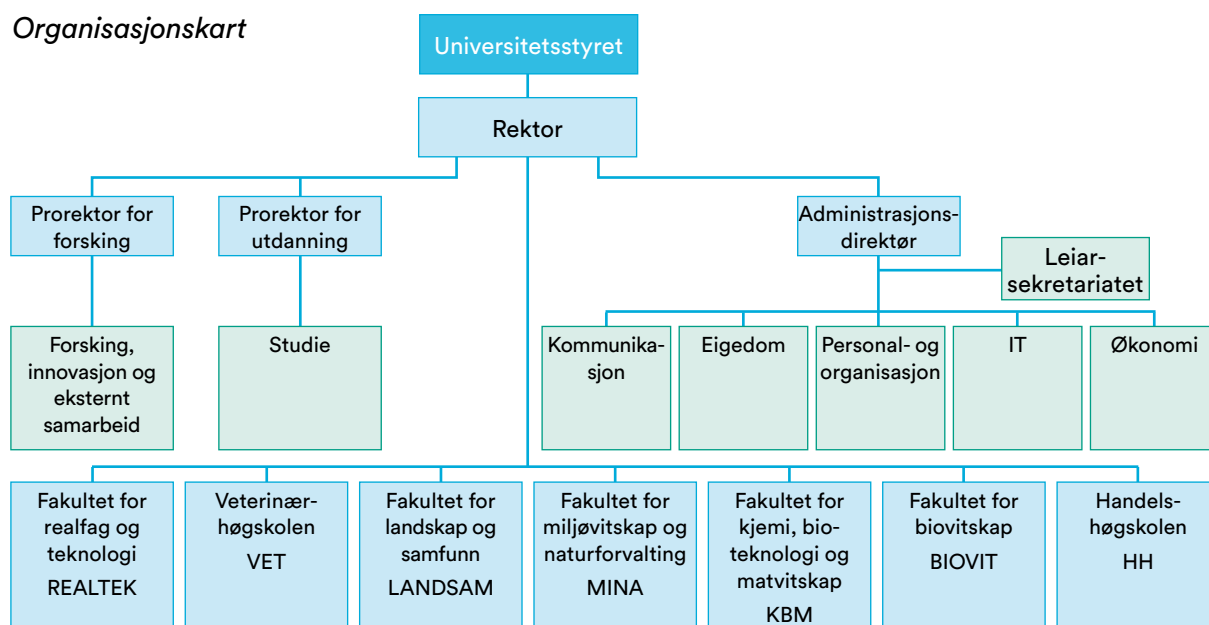


Sjur Baardsen
dekan MINA



Jonas Wettre Thorsen
leiar av Studenttinget

Organisasjonskart



På veg mot ein felles campus

Stortinget har sett ei kostnadsramme på vel 8,1 milliardar kroner i perioden fram til 2020 for å utvikle NMBU på campus Ås. Veterinærfaga blir lokaliserte saman med resten av universitetet på ein campus. Veterinærinstituttet flytter også inn i bygget.

Investeringane gjev NMBU gode føresetnader for å lykkast med å ta ein tydeleg posisjon blant universitet i Noreg og internasjonalt. Bygget vil bidra til styrkte fagmiljø, betre studieforhold og meir tverrfagleg arbeid.



Prosjektleder Erik Antonsen frå Statsbygg i det nye bygget på campus Ås. Foto: Håkon Sparre.



Veterinærbygget begynner å ta form. Foto: Håkon Sparre.



Ivrige tilsette på befaring. Foto: Håkon Sparre.



KRONA



Aktiviteter og resultat for året

Kunnskapsdepartementet sitt sektormål 1:

Høg kvalitet i utdanning og forskning

Nasjonale parametrar fastsette av Kunnskapsdepartementet	Resultatvurdering
Delen bachelorkandidatar i eit kull som gjennomfører på normert tid (DBH)	
Delen masterkandidatar i eit kull som gjennomfører på normert tid (DBH)	
Delen ph.d.-kandidatar som gjennomfører innan seks år (DBH)	
Fagleg tidsbruk (timar) per veke blant heiltidsstudentar (Studiebarometeret)	
Skår på korleis studentane oppfattar studiekvaliteten (Studiebarometeret)	
Talet på publiseringspoeng per fagleg årsverk (DBH)	
Verdien av Horisont 2020-kontraktar per FoU-årsverk (Forskringsrådet/NIFU)	
Delen utreisande utvekslingsstudentar på Erasmus+ av totaltalet studentar (DBH)	
NMBU sin eigendefinerte parameter	Resultatvurdering
Talet på gjennomførte periodiske programevalueringar	

Resultatvurderingen har denne graderingen:

 Resultatkravet er nådd

 Ikkje godt nok

 Alvorleg

 Ikkje aktuelt/ikkje rapporteringsgrunnlag i 2017

DBH = Database for statistikk om høgare utdanning

NMBU sine verksemdsmål knytte til sektormål 1:

1. NMBU sine kandidatar har kompetanse på høgt fagleg nivå, er etterspurde og bidreg til berekraftig verdiskaping for å sikre livsgrunnlaget for framtida.
2. NMBU sine kandidatar har fagleg djupn, tverrfagleg forståing og internasjonalt perspektiv.
3. NMBU har fri og uavhengig forskning på høgt internasjonalt nivå som gjev ny kunnskap for ei berekraftig utvikling.

Sektormål 1:
Høg kvalitet i utdanning og forskning

Resultatrapportering på nasjonale styringsparametrar

Gjennomføring på normert tid

Type utdanning	2016	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Delen bachelorkandidatar i eit kull som gjennomfører på normert tid (DBH)	40 %	45 %	43,4 %
Delen masterkandidatar i eit kull som gjennomfører på normert tid (DBH)	56,8 %	60 %	57,8 %

Gjennomføringa av studium på bachelor- og masternivå NMBU hadde ei positiv utvikling frå 2015 til 2016. Dette var ei ytterlegare forbetring etter oppgangen føregåande år. Det er gledeleg å sjå at den gode utviklinga held fram i 2017.

NMBU ligg godt over gjennomsnittet for sektoren når det gjeld masternivå, men under når det gjeld bachelor.

Studiepoengproduksjonen følgjer omtrent same mønster som gjennomføringa, men biletet er ikkje eintydig, og det er program med svakare gjennomføring ved alle fakultet.

Fråfallet ved NMBU følgjer mønsteret nasjonalt; fråfallet skjer i hovudsak i løpet av dei to fyrste semestera. Samstundes er det viktig å understreke at mykje av det generelle fråfallet frå studieprogram i Noreg er eit uttrykk for mobilitet, noko som igjen er ein konsekvens av eit fleksibelt utdannings- og studiefinansieringssystem. Det er verken uønskt eller problematisk for sektoren samla sett at studentane byter studieprogram innanfor eller mellom institusjonane.

NMBU har høge ambisjonar for arbeidet med å auke gjennomføringa og minske uønskt fråfall. Dette gjeld i særleg grad for bachelornivået. Forsking viser at institusjonane sitt handlingsrom for å betre gjennomføringa, er avgrensa. Tiltaka må difor vere målretta og ha solid forankring i det studienære arbeidet. Dei må vidare vere baserte på kunnskap og deling av røynsler og beste praksis mellom institusjonane i Noreg.

Programrapporteringa frå 2017 viser til eit tilfredsstillande arbeid for å auke gjennomføring på programnivå. Dei programmiljøa som har dei største utfordringane med gjennomføring og studiepoengproduksjon, er medvitne om desse og set inn tiltak.

I dei siste åra har NMBU arbeidd med tiltak retta mot masterstudentar, som tydelegare retningslinjer og tilbod om trening i akademisk skriving. Det er også gjennomført endringar på studieprogramnivå, som har forsterka effekten av tiltaka frå sentralt hald. I 2017 har NMBU innført ei eiga studentevaluering av masteroppgåveforløpet, og informasjonen til studentane er betra. Dette arbeidet har samla sett gjeve tydelege resultat i høgare gjennomføring på masternivå. I 2018 vil tiltaka spenne breiare for også å treffe gjennomføringa på bachelornivå.

NMBU deltok 2017 i eit nasjonalt kompetansedelingsprosjekt i regi av Universitetet i Bergen. Det er identifisert fleire område der NMBU har eit potensial for utvikling. Viktige tiltak i 2018 er betre fyrstelinjeoppfølging av studentar og å følgje dei opp frå opptak til oppstart og under heile det fyrste året.



Doktorgradsseremonien ved NMBU 2017. Her er 41 av dei i alt 84 kvinner og menn med doktorgrad frå siste år samla på trappa foran Urbygningen. Foto: Håkon Sparre

Delen ph.d.-kandidatar som gjennomfører innan seks år

	2016	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Delen ph.d.-kandidatar som gjennomfører innan seks år (DBH)	74,8 %	75 %	67 %

Delen ph.d.-kandidatar som gjennomfører innan seks år etter opptak, vart i 2017 lågare enn venta. Fram til 2017 har det vore ei positiv utvikling frå 2014 (63%) til 2015 (72%) og 2016 (73%). Slike endringar er innanfor det ein må vente, og årsakene er samansette. I dei seinare åra er det spesielt lagt vekt på gjennomføring av obligatoriske seminar som start-, midtvegs- og sluttseminara. Det har vore fokus på utvikling av kandidatane sine generiske kompetansar som prosjektleiing, formidling og akademisk skriving. Det blir i åra framover viktig å halde fram med kvalitetsarbeidet innan forskarutdanninga.

Det vart i 2017 avlagt 92 doktorgradar, alle ph.d.-gradar, og teke opp 87 nye ph.d.-kandidatar. Det er venta at talet på disputasar også i nokre år framover vil vere 90–95 per år. Ved utgangen av 2017 var talet på aktive doktorgradskandidatar ca. 520. Opptaket til doktorgradsutdanninga har falle noko i 2017 samanlikna med dei føregåande åra, der opptaket var høvesvis 111 (2014), 99 (2015) og 103 (2016), men er på same nivå som perioden 2011 - 2013. Opptaket kan variere som følge av tildeling av prosjekt og «eingongsstillingar», og av intern prioritering av stillingskategori mellom ph.d.-kandidatar eller post. doc/forskarar.

Ved doktorgradsseremonien ved NMBU i 2017 vart det delt ut to prisar: Forskingsprisen 2017 og den aller fyrste utdelinga av Alf Bjørseths inspirasjonspris.

Fagleg tidsbruk (timar) per veke blant heiltidsstudentar

	2016	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Fagleg tidsbruk (timar) per veke blant heiltidsstudentar (Studiebarometeret)	37	38	38,8

NMBU-studentane opplyser i Studiebarometeret frå 2017 i snitt å bruke 38,8 timar per veke på studia, fordelt på organiserte læringsaktivitetar (18,2 timar) og eigenstudium (20,6 timar). Dette er ein auke på 1,3 prosentpoeng samanlikna med føregåande år, og NMBU ligg nesten 4 timar over gjennomsnittet. Samtidig ser ein at NMBU-studentane arbeider 2,8 timar mindre ved sida av studia enn gjennomsnittet.

Skår på korleis studentane oppfattar studiekvaliteten

	2016	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Skår på korleis studentane oppfattar studiekvaliteten, på ein skala 1–5, (Studiebarometeret)	4,2	4,5	4,2

19

NMBU sin skår på «alt-i-alt»-spørsmålet om tilfredsheit i Studiebarometeret, ligg stabilt på 4,2. Dette er den høgste skåren blant dei norske universiteta og 0,1 prosentpoeng over landsgjennomsnittet.

Universitetet skårar betre på relevans i studia og programmet si evne til å inspirere, samanlikna med andre tema for undersøkinga. NMBU skårar lågast på indeksane for praksis og medverknad, men likevel på eller noko over landssnittet.

NMBU har sidan Studiebarometeret vart innført i 2014, lagt vekt på at resultata fyrst og fremst er interessante når dei blir vurderte på programnivå og at samanhengane rundt studiekvalitet blir forstått best på programnivå. Dei skal nyttast som éi av fleire kjelder til utviklingsarbeidet og til å vurdere nødvendige tiltak for å betre studiekvaliteten. Programmiljøa rapporterer at dei bruker resultata i undersøkinga i arbeidet med å evaluere og utvikle programma. NMBU vil i 2018 arbeide aktivt for å auke svarprosenten i undersøkinga.

Hovudinntrykket frå programrapportane for 2017 er at undervisninga legg til rette for at studentane skal nå eit definert læringsutbyte. Programsamansetjing, fagleg kompetanse og attraktivitet hos kandidatane blir stort sett vurdert som god. Læringsaktivitetar og vurderingsformer blir også vurderte å byggje opp under læringsmåla.

Mange programmiljø viser til god kopling mellom utdanning og forskning. Dette biletet blir også stadfest av resultata frå Undervisarundersøkinga frå 2017, der det jamt over blir vist til bruk av nyare forskning.

Det er ein klar ambisjon at fleire av tiltaka på programnivå skal vere pedagogisk retta tiltak med utspring i NMBU sin læringsfilosofi. Innsatsen for å få til endring av undervisninga er også sentral i arbeidet med å følgje opp føringar og forventningar i Meld. St. 16 *Kultur for kvalitet i høgere utdanning*.

For å løfte undervisningsområdet er det behov for systematisk støtte til dei tilsette og for ein arena for dialog om framifrå utdanning. Læringscenteret ved NMBU skal leggje til rette for undervisarane sitt

arbeid med å utvikle undervisninga. Senteret har gjennom 2017 utvida tilbodet og verksemdsområde ytterlegare når det gjeld rettleiing og kunnskapsdeling, særleg når det gjeld bruk av digitale verktøy. Utviklinga av senteret si rolle held fram inn i 2018.

NMBU vil i 2018 halde fram arbeidet med å utvikle eit heilskapleg opplegg for kompetanseutvikling med Uniped som basis.

Å støtte prosjekt og fagmiljø som kan vise veg og gå føre, er ein del av satsinga på framifrå forskning og utdanning. Det vil bli utlyst ein tredje runde med støtte til innovativ undervisning i 2018.

Det har vore auka merksemd på studieprogramnivået i 2017. Blant tiltaka er innføring av programråd, utvikling av opplæringsmodul for programleiarar, støtte til fakulteta i arbeidet med å utvikle læringsutbyteskildringane og opparbeiding av betre kunnskap om arbeidet med internasjonalisering.

NMBU sin studieportefølje skal vere eit uttrykk for retning for universitetet og ha ein framtidsretta profil. Dette sikrast gjennom ei jamleg vurdering både på fakultetsnivå, og på institusjonsnivå. Dette er eit område som har vorte sett på vent i tider med samanslåing og omorganisering, men som får ny aktualitet i arbeidet med ny strategi i 2018.

Det er utarbeidd eit forslag til eit meriteringssystem som vil bli vedteke i 2018.

Læringsstøttesystemet Canvas har i 2017 erstatta Fronter. Systemet kom på plass i juni med full implementering for heile institusjonen frå hausten.

NMBU gjennomførte eit pilotprosjekt med digital eksamen i desember 2016, og prosjektet har vorte utvida jamt i 2017. Målsetnaden er at alle eksamenar som det er føremålstenleg å avvikle digitalt, skal vere digitaliserte innan våren 2018.

20

Talet på publiseringspoeng per faglege årsverk

	2016	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Talet på publiseringspoeng per faglege årsverk (DBH)	1,3	1,4	1,35 (Endelegje tal kjem 05.04.2018)

Det endelege resultatet når det gjeld publiseringspoeng vil fyrst liggje føre 05.04.2018. Publiseringspoeng per fagarårsverk per 08.02.2018 var 1,35 samanlikna med 1,30 i 2016. Målet for 2017 er 1,40. publikasjonspoeng per fagarårsverk.

NMBU har kontinuerleg fokus på publisering og arbeider for at talet på publiseringspoeng per faglege årsverk aukar mot 1,70 i eit langsiktig perspektiv. Vitskapleg tilsette blir oppmoda om å publisere i kanalar i tidsskrift på nivå to, der dette er mogleg.

Per 08.02.2018 har NMBU registrert til saman 1.095 vitskaplege publiseringar for 2017. 21 % av publikasjonane var på nivå to.

NMBU hadde i 2015 og 2016 høvesvis 555 og 574 internasjonale vitskaplege samarbeidspublikasjonar. Per 08.02.2018 var dette talet 608 for 2017.

Sektormål 1:
Høg kvalitet i utdanning og forskning

EU: Verdien av Horisont 2020-kontraktar per FoU-årsverk

	2016	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Verdien av Horisont 2020-kontraktar per FoU-årsverk ¹ (Forskringsrådet/NIFU)	28 000	30 000 ²	60 500

¹ Berekna på grunnlag av innvilga prosjekt som hadde søknadsfrist i 2017. Nokre av prosjekta er framleis i kontraktfase. For desse prosjekta har ein teke utgangspunkt i søkt beløp og ikkje innvilga beløp..

² Verdien av Horisont 2020-kontraktar vart fram til 2017 rapportert som inntekt per FoU-årsverk frå Horisont 2020-prosjekt slik at måltalet som vart sett for 2017, ikkje kan samanliknast med det som no skal rapporterast.

NMBU kan vise til gode resultat for Horisont 2020 i 2017. Verdien av Horisont 2020-kontraktar per FoU-årsverk var på ca. 60 500 kr. Talet for 2016 var på ca. 28 000 kr. Åtte av 37 søknader er innvilga, noko som gjev ein suksessrate for 2017 på heile 21,6%. NMBU var koordinator i tre multipartner-søknader og har fått innvilga ein av desse; *Sino-European innovative green and smart cities (SiEUGreen)*.



SiEUGreen skal styrkje samarbeidet mellom EU og Kina for å fremje urbant landbruk med sikte på auka mattryggleik, ressurseffektivitet og smartare, meir robuste byar. Foto: Jose L Vilchez / Shutterstock.com

Universitetet er også ein aktiv søker til fleire EU-program, som European Research Area (ERA-Net), Joint Programming Initiative (JPI-ar) og European Cooperation in Science and Technology (COST). NMBU har lykkast godt med ERA-nettverka, og i 2017 vart NMBU med i seks nye cofund-prosjekt. To av desse er koordinerte av NMBU. NMBU har, slik som i tidlegare år, hatt høgt fokus på European Research Council (ERC). Det har vore arbeid systematisk for å identifisere og følgje opp kandidatar som bør søkje ERC. Fire søknader vart sende i 2017. Ein kandidat kom til trinn to. Talentutviklingsprogram i satsinga på framifrå forskning og utdanning har ei sentral rolle i arbeidet med ERC.

Auken i programetableringsstøtte (PES) frå Forskringsrådet har gjeve oss moglegheit til å styrkje det sentrale EU-rådgjevarapparatet med 1,3 årsverk.

EU-rådgevarane har systematisk informert om relevante utlysingar, noko som har gjeve resultat i form av auka interesse og fleire førespurnader. EU-forum er ein møteplass for alle ved NMBU som har ein støttefunksjon innanfor EU-forsking. Forumet har fått ei styrkt rolle og er eit viktig tiltak for å auke kompetansen og vere ein arena for erfaringsutveksling og samarbeid på tvers av fakultetsgrensene.

Det er utarbeidd rutine for søknader og prosjekt som ei oppfølging av tilrådingane frå internrevisjonen. Føremålet er å bidra til klårare rollefordeling og meir samordna administrativ støtte, for på den måten å styrkje søknadsprosessane og bidra til auka kvalitetssikring av søknadene. Fakulteta starta i 2017 eit arbeid med å utvikle nye EU-strategiar som skal bidra til å auke deltakinga i Horisont 2020.

NMBU har også på annan måte satsa på å styrkje forskingskvaliteten og ein god forskingskultur. Interne ordningar for utanlandsstipend, vitskapleg utstyr, småforsk-midlar, kompetanseutvikling for ph.d.-rettleiarar, open publisering og utvikling av søknader om ekstern finansiering er nokre av tiltaka. Det er i tillegg lagt vekt på erfaringsutveksling og «beste praksis» mellom fakulteta når det gjeld kvalitet i forskarutdanning og forskinga.

Delen utreisande utvekslingsstudentar på Erasmus+ av totaltalet på studentar

	2016	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Delen utreisande utvekslingsstudentar på Erasmus+ av totaltalet studentar (DBH)	1,51 %	2,5 %	1,13 %

22

Utviklinga for delen utvekslingsstudentar på Erasmus+ var positiv frå 2015 til 2016; frå 1,02 prosent til 1,51 prosent. I 2017 gjekk resultatet noko ned og prosentdelen var 1,13.

NMBU kan samstundes vise til ein auke over fleire år for inn- og utreisande studentar totalt sett. Talet på innreisande studentar ligg godt over 400 og talet på utreisande studentar var 227.

NMBU sine bilaterale relasjonar er avgjerande for å bidra til at NMBU når målsetnaden sin om å vere eit internasjonalt konkurransedyktig forskings- og utdanningsmiljø innanfor miljø- og biovitskap. I 2017 har det vore spesiell merksemd på arbeidet med å delta i fleire internasjonale program, slik som partnarskapsprogrammet NORHED og Nord-Amerika-programmet. Vidare jobbar NMBU aktivt med å få til langsiktig samarbeid av høg kvalitet innanfor Panoramastategien.

Studiebarometeret inkluderte frå 2016 for fyrste gong spørsmål om internasjonalisering. NMBU skåra høgare enn gjennomsnittet på alle spørsmål om internasjonalisering. Det er spesielt stor differanse når det gjeld undervisning og pensum på engelsk, fagleg vinning med internasjonale studentar og informasjon om utanlandsstudium der NMBU låg langt over snittet nasjonalt. I 2017 er spørsmålsstillinga endra, men NMBU kjem framleis godt ut.

NMBU har ambisjonar om ei vesentleg høgare måloppnåing på dette området og vil halde fram arbeidet med å gjere utvekslingsopphald til ein meir integrert og forventa del av utdanningsløpet.

NMBU har i 2017 opparbeidd eit betre kunnskapsgrunnlag gjennom programrapporteringa og gjennomføring av seminar om internasjonaliseringa. Universitetet vil bruke det nye kunnskapsgrunnlaget aktivt i 2018 for å utvikle treffsikre tiltak både for å motivere studentane til å reise og for å betre rammene i studieprogramma.

Sektormål 1:
Høg kvalitet i utdanning og forskning



Årleg reiser ca. 200 NMBU-studentar ut i verda på ein av universitetet sine avtaler og universitetet tar i mot omlag 400 internasjonale studentar. Foto: Håkon Sparre.

23

Resultatrapportering på eigendefinerte styringsparametrar

Talet på gjennomførte periodiske programevalueringar

	2016	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Talet på gjennomførte periodiske programevalueringar	0	Auke talet evalueringar	0

Periodiske evalueringar med ekstern deltaking er eit viktig supplement til dei årlege eigenevalueringane. I 2017 vart det innført ein ny eigendefinert styringsparameter for å betre styringa i gjennomføringa av periodiske programevalueringar.

Erfaringar viser at evalueringar har mykje å seie for arbeidet med å utvikle programma. Evalueringane hjelper miljøa med å få eit systematisk utanfrå-blikk og med å setje ei retning, og det blir referert aktivt til programrapportane fleire år i etterkant av evalueringane til oppfølgingsarbeid og tiltak.

Alle dei vedtekne periodiske evalueringane for 2017 vart sette i gang, men ingen var avslutta innan utgangen av året. Dette vert mellom anna forklart med at dei har vorte sette i gang seinare enn planlagt, mellom anna av di ein venta på tilsetjingar av nye dekanar, og at omorganiseringsprosessane på fakulteta har vore krevjande og påverka framdrifta.

Måloppnåinga i 2018 vil bli vesentleg høgare utan at det blir sett inn ekstraordinære tiltak.

Måloppnåing for sektormål 1 i 2017

NMBU er godt nøgd med utviklinga innan målområdet i 2017. Både for utdanning og forskning er resultata betre enn i 2016. Satsinga på Framifrå forskning og utdanning er eit viktig strategisk grep for å auka måloppnåinga, og som ein no ser gode resultat frå. Dette gjeld både for måloppnåing opp mot sektormålet, men også mot verksemdsmåla. Gode døme på vellukka satsingar er talentutviklingsprogrammet, ordninga med stønad til utvikling av innovativ undervisning og styrkinga av rådgjevarapparatet knytt til EU-forskinga.

På utdanningsområdet peiker gjennomføringa i riktig retning, og det skjer heile tida ei utvikling av studieprogramma og av undervisninga for å auke studentane sitt læringsutbytte. Denne utviklinga blir i stor grad driven av fagmiljøa, og blir komplettert med sentrale tiltak som til dømes etableringa av Læringscenteret, utdanningsfaglege kompetanseutviklingstilbod og utlysing av midlar til innovativ undervisning. Leiinga har merksemd på dei områda der det er potensial for betring. Dette gjeld i særleg grad for gjennomføringsgrad i bachelorutdanningane og gjennomføringa av periodiske programevalueringar.

NMBU hadde i 2017 eit godt resultat i Horisont 2020. Verdien av Horisont 2020-kontraktar per FoU-årsverk har auka mykje. Talet på innvilga søknader var vesentleg høgare enn tidlegare, og NMBU fekk eit stort koordinatorprosjekt. NMB følgjer den nasjonale og internasjonale utviklinga på open forskning nøye og har starta arbeidet med revisjon av interne retningslinjer for lagring og tilgjengeleggjering av forskingsdata. Det er også sett i gang ei vurdering av om ein skal slutte seg til San Francisco Declaration on Research Assessment (DORA). Ei eventuell tilslutning vil bli avklart i 2018.

Kunnskapsdepartementet sitt sektormål 2: Forsking og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

Nasjonale parametarar fastsette av Kunnskapsdepartementet	Resultatvurdering
Delen masterkandidatar sysselsett i relevant arbeid eit halvt år etter fullført utdanning (NIFU/Kandidatundersøkinga)	
Bidragsinntekter frå Forskingsrådet per fagleg årsverk (DBH)	
Andre bidrags- og oppdragsinntekter per fagleg årsverk (DBH)	
Delen forskingsinnsats i MNT-fag (NIFU/FoU-statistikken)	
NMBU sin eigendefinerte parameter	Resultatvurdering
Talet kommersialiseringar (lisensavtalar, selde patentrettar, selskapsetableringar frå tilsette og studentar – NMBU)	

Resultatvurderingen har denne graderingen:

- | | |
|--|--|
|  Resultatkravet er nådd |  Ikkje godt nok |
|  Alvorleg |  Ikkje aktuelt/ikkje rapporteringsgrunnlag i 2017 |

NMBU sine verksemdsmål knytte til sektormål 2:

- NMBU har saman med strategiske samarbeidspartnarar ei internasjonal leiande rolle innanfor framtidsretta område av miljø- og biovitenskap, og skaper ny fagleg synergi saman med forskingsklyngja på Adamstua og Ås.
- NMBU er saman med forskingsinstitutta på Ås og Adamstua den fremste nasjonale forskingsklyngja som bidreg til innovasjon og verdiskaping i miljø- og biovitenskapane.

Resultatrapportering på nasjonale styringsparametrar

Delen masterkandidatar sysselsett i relevant arbeid eit halvt år etter fullført utdanning

	2016	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Delen masterkandidatar sysselsett i relevant arbeid		90 %	

NIFU si kandidatundersøking (kandidatar fullført i inneverande år) blir gjennomført annakvart år. Den siste undersøkinga er frå 2015. Det gjekk fram av denne og NMBU si eiga kandidatundersøking (kandidatar fullført frå NMBU i 2009–2015), begge frå 2015, at kandidatane frå NMBU jamt over er attraktive på arbeidsmarknaden og raskt kjem i relevant arbeid. Rapporteringa på programnivå frå fakulteta for 2016, er i tråd med resultata frå desse undersøkingane.

Det er ikkje kome nytt talgrunnlag for denne styringsparameteren sidan Årsrapporten for 2016, og NMBU ventar på den nye undersøkinga frå NIFU for å få et oppdatert bilde av situasjonen for kandidatane.

Studieprogramrapportane for 2017 viser at kandidatane jamt over er attraktive på arbeidsmarknaden og raskt kjem i relevant arbeid. Vidare er programmiljøa opptekne av å auke relevansen i utdanninga. I tillegg til kontakten med arbeidsgjevarar, blir kontakt med alumni løfta fram som nyttig av fleire. Nokre fakultet har eigne, skreddarsydde kandidatundersøkingar for å dekkje dette behovet.

Karriererettleiinga ved NMBU skjer både lokalt og sentralt. Studierettleiarane er viktige i det lokale tilbodet til studentane, medan Karrieresenteret er NMBU si kompetanseining for karriererettleiing som skal gje noverande studentar eit heilskapleg karriereutviklingstilbod. I NMBU si kandidatundersøking frå 2015 peika «studentretteiinga i samband med overgang til jobb» seg ut som eit av områda med størst potensial for forbetring. Arbeidet i Karrieresenteret er både vidareutvikla og intensivert i 2017. Senteret har hatt eit tett samarbeid med Næringslivsutvalet (NLU) og bidrege ved Karrieredagen og Næringslivsdagen. Det er planlagt ytterlegare utvikling av rettleiing og kursportefølje for 2018, med vekt på å nå studentane tidlegare i studieløpet.

Det er gledeleg med god måloppnåing på denne styringsparameteren. NMBU har mange gode døme på samarbeid med nærings- og arbeidsliv, og arbeidet med relevans er på god veg på universitetet. Samtidig er nettopp dette arbeidet kritisk for at universitetet kan møte behova i eit arbeidsliv i omfattande og mangfaldig endring, og leiinga følgjer difor utviklinga tett.

Bidragssinntekter frå Forskingsrådet per fagleg årsverk

	2016	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Bidragssinntekter frå Forskingsrådet per fagleg årsverk (DBH)	286 231	300 000	290 690

NMBU nådde også i 2017 tilnærma målsetnaden om tildeling av midlar frå Forskingsrådet per fagårsverk. NMBU ligg framleis på topp blant universiteta i Noreg når det gjeld tildelingar frå Forskingsrådet.

NMBU har også hatt suksess innanfor:

- Fri prosjektstøtte (FRIPRO) - eitt toppforskprosjekt, to prosjekt for unge forskartalent, eitt forskarprosjekt og eitt prosjekt med støtte til arrangement
- BIOTEK2021 - eitt prosjekt
- BIONÆR - seks prosjekt
- ENERGIX - eitt prosjekt
- KLIMAFORSK - to prosjekt
- HAVBRUK2 - eitt forskarprosjekt, tre postdoktorprosjekt og eitt gjesteforskarstipend

27

I tillegg har NMBU fått tre prosjekt gjennom Fondet for forskning på landbruksprodukt og Jordbruksavtalemidlar.

NMBU har ambisjon om fleire senter i tillegg til eksisterande senter som Foods of Norway (SFI), Cerad (SFF) og Bio4Fuels (FME). Det er teke fleire initiativ i samband med komande utlysingar av FME-samfunnsfag, Senter for forskingsdriven innovasjon (SFI) og Nasjonal satsing på forskingsinfrastruktur.

Utstrekt samarbeid med Universitetet i Oslo og i Osloregionen innanfor livsvitskap er viktig for NMBU. NMBU er aktivt med i the Life Science Cluster og er medarrangør av dei årlege Livsvitskapsdagane.

Det ligg også eit potensiale for å vidareutvikle prosjektsamarbeidet med forskingsinstitutta NIBIO, Nofima og Veterinærinstituttet, både med finansiering frå Forskingsrådet, næringsliv og offentleg forvaltning.

Andre bidrags- og oppdragsinntekter utanom EU og Forskingsrådet per fagleg årsverk

	2016	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Andre bidrags- og oppdragsinntekter per fagleg årsverk (DBH)	161 472	170 000	191 920

NMBU sine inntekter frå bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) utanom EU og Noregs forskingsråd per fagleg årsverk ligg for 2017 godt over målsetnaden på 170.000 kr. Auken er på heile 22 %, og husdyr- og akvakulturvitskap og veterinærivitskap utmerkar seg.

Sektormål 2: Forsking og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling



Framtidstinget under Framtidsfestivalen vart leia av komikar og programleiar Siri Kristiansen (i midten). Deltakarar var stortingspolitikar Bård Vegar Solhjell, gründer Max Tangen frå 7sense, byråd for miljø og samferdsel i Oslo Lan Marie Nguyen og student Tommy Haugen. Foto: Håkon Sparre

NMBU vil i 2018 arbeide vidare med tiltak som er med på å auke bidrags- og oppdragsinntektene utanom EU og Forskringsrådet og ønskjer spesielt å etablere eit profesjonelt støtteapparat, møteplassar og god dialog mellom involverte partar. NMBU har eit variert og omfattande samarbeid med næringsliv, offentlig sektor og utanlandske aktørar. Samarbeidet er særleg tett innanfor dei tradisjonelle faga som jordbruk, skogbruk, havbruk, mat og landskapsplanlegging, men NMBU har også samarbeid innanfor energi, foredlingsindustri og ulike teknologiområde.

I september 2017 arrangerte NMBU for fyrste gong NMBU Framtidsfestivalen, ein kombinert kick-off for studentar og eksterne deltakarar med nærare 700 deltakarar – hovudsakleg studentar, men også ca. 130 eksterne deltakarar. Arrangementet vart planlagt og gjennomført av ei gruppe studentar, med støtte frå administrasjonen. Temaet var «Vår grøne framtid – frå ord til handling», med fokus på mat og landbruk, grøn verdiskaping og framtidsbyar.

Råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) er, og vil vere, eit viktig organ for innspel til korleis NMBU skal utvikle og styrkje samarbeidet med samfunns- og arbeidslivet. Eit svært vellukka møte i RSA vart arrangert i 2017 med tema: *Utdanning – framtidens kunnskaps- og kompetansebehov og NMBU sine moglegheiter*.

Kunnskapsdepartementet øyremerkte i 2017 10 mill. kroner til Sandnes Education And Research Center Høyland (SEARCH) sitt nybygg. SEARCH er eit samarbeid mellom NMBU, og ei rekkje aktørar (Stavanger universitetssjukehus – Helse Stavanger HF, Universitetet i Stavanger og stiftinga Norsk Luftambulans) i Rogaland, om å leggje til rette for tverrsektoriell biomedisinsk forskning, innovasjon, og utdanning av både helse og veterinærpersonell. I statsbudsjettet for 2018 er det tildelt 12 mill. kroner til medisinsk utstyr og teknisk inventar til nybygget på Høyland, og Rogaland fylkeskommune har i tillegg tildelt 1 mill. kroner som bidrag til SEARCH-prosjektet.

Delen forskingsinnsats i MNT-fag

	NB: 2015	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Delen forskingsinnsats i MNT-fag (NIFU/FoU-statistikken) ¹	39 %	50 %	Ligg føre april/ mai 2018

¹ Matematiske, naturvitenskaplege og teknologiske fag

Data blir samla inn av NIFU i oddetalsår.

NMBU hadde ein viss nedgang i forskingsinnsatsen innanfor MNT-fag frå 47 % i 2013 til 39 % i 2015 (NIFU, 2017).

Det har i 2017 vore ein liten auke i løyvinga frå Forskringsrådet innanfor MNT-fag frå 58,3 mill. kroner i 2016 til 61,2 mill. kroner. NMBU fekk 21 rekrutteringsstillingar øyremerkte MNT-fag og tre rekrutteringsstillingar øyremerkte realfag/teknologi.

Blant universiteta er det NMBU som har den høgaste delen vitskaplege tilsette innanfor MNT-fag (jf. NIFU rapport 2014/33). MNT-faga på NMBU står for dei langt fleste publiseringane, og har dei fleste ph.d.-kandidatane og postdoktorane. Ein stor del av NMBU sine eksterntfinansierte prosjekt har tematikk retta mot MNT-fag. NMBU sine senter (SFF, SFI og nye FME-senter) er også knytte til MNT-fag, og NMBU er partner i Forskringsrådet si satsing på Digitalt Liv der NMBU har to prosjekt.

Resultatrapportering på eigendefinerte styringsparametrar**Talet på kommersialiseringar (lisensavtalar, selde patentrettar, selskapsetableringar frå tilsette og studentar NMBU)**

	2016	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Talet kommersialiseringar (lisensavtalar, selde patentrettar, selskapsetableringar frå tilsette og studentar – NMBU)	6	10	12

I 2017 fekk NMBU 120 førespurnader, og 40 resulterte i aktive kommersialiseringssprosjekt. Det er etablert eitt selskap for ein forskar og seks selskap for studentar.

NMBU har eit langsiktig perspektiv på innovasjons- og kommersialiseringssatsinga.

Innovasjonsstrategien som vart vedteken i 2014, er eit viktig verkemiddel for å vidareutvikle campussamarbeidet. NMBU og NIBIO har i 2017 overdrege ansvaret for Technology Transfer Office (TTO) til ARD Innovasjon AS (tidlegare Innovasjonssenter campus Ås AS). Dei har også fått ansvaret for arbeidet med entreprenørskapskultur og studentinnovasjon. ARD Innovasjon utgjør, saman med

Inkubator Ås AS og Kjeller Innovasjon AS sine Ås-medarbeidarar, Innovasjonssenter Campus Ås. Omorganiseringa har resultert i at NMBU sine kommersialiseringsaktivitetar får tilgang til FORNY-programmet til Noregs forskingsråd.

I 2017 har selskapet arbeidd med overføring av NMBU sin portefølje, profesjonalisering av tenestetilbodet og tilrettelegging for auka innovasjonsaktivitet.

Innovasjonsarrangementet SERUM vart gjennomført i 2017, med 450 deltakarar og 30 samarbeidspartnarar. Arrangementet bestod av workshops, investordag og inspirasjonsforedrag med tema berekraft. Det vart delt ut fire prisar denne dagen: Innovasjon Noreg sin Gründerpris og beste entreprenør, og McDonalds og Nortura sin berekraftpris og NMBU og NIBIO sin innovasjonspris.

Det er venta at kommersialiserbare idear vil kunne kome opp i om lag 50 per år.

NMBU har styrkt utdannings- og kompetansetilbodet sitt innanfor entreprenørskap og innovasjon for studentar og tilsette. Det blir planlagt å etablere ein sommarskule med temaet innovasjon med fyrste gjennomføring sommaren 2018

Måloppnåing for sektormål 2 i 2017

NMBU er tilfreds med måloppnåinga innanfor sektormål to og verksemdsmåla. NMBU er blant dei fremste universiteta i Noreg når det gjeld inntekter frå Noregs forskingsråd. Det har også vore ein auke på 22 % i inntekter frå oppdrags- og bidragsfinansiert verksemd utanom Forskingsrådet og Horisont 2020. Sjølv om det er ein auke, er overskotet mindre enn ønskt.

NMBU vil arbeide for at det oppstår nye idear og prosjekt i skjeringsflatene mellom fagområda, og leggje til rette for at nye løysingar innanfor klima, miljø og mogleggjerande teknologiar for samfunnet kan realiserast.

NMBU har styrkt posisjonen sin på bioøkonomiområdet både på nasjonale og internasjonale arenaer. NMBU har teke aktiv del i samarbeidet innanfor livsvitskap i Oslo-regionen, blant anna med the Life Science Cluster og Universitetet i Oslo.

NMBU har potensial for å utvide samarbeidet både med næringsliv og offentleg sektor. NMBU vil halde fram å ta grep om dette i 2018 gjennom projektsøknader, aktiv deltaking på møteplassar, samhandling med Råd for samarbeid med arbeidslivet, ekstern deltaking i studieprogramråd og i etter- og vidareutdanningsverksemda.

NMBU arbeider systematisk og målretta når det gjeld mottak og kommersialisering av forretningsidear og for å få til fleire lisensavtalar og oppstartsselskap basert på idear frå tilsette og studentar ved NMBU.

Kunnskapsdepartementet sitt sektormål 3: God tilgang til utdanning

Nasjonale parametrar fastsette av Kunnskapsdepartementet	Resultatvurdering
Kandidattal på helse- og lærarutdanningane	
NMBU sine eigendefinerte parametrar	Resultatvurdering
Talet på kurs og deltaking på EVU-kurs	
Auka kjennskap til NMBU (Ipsos nasjonale undersøking)	

Resultatvurderingen har denne graderingen:

 Resultatkravet er nådd	 Ikkje godt nok
 Alvorleg	 Ikkje aktuelt/ikkje rapporteringsgrunnlag i 2017

NMBU sine verksemdsmål knytte til sektormål 3:

6. NMBU er best i Noreg i formidling av forskingsresultat

7. NMBU gjev relevant etter- og vidareutdanning

31

Resultatrapportering på nasjonale styringsparametrar

Kandidatmåltal for integrert lærarutdanning

	2016	Kandidatmåltall fastsatt av KD	2017 - Resultat
5-årig integrert lærarutdanning (LUR)	12	20	16
PPU og PPU-Y	79	56	72
Totalt: Kandidattal på helse- og lærarutdanningane	91	76	88

Kunnskapsdepartementet har sidan 2014 hatt spesiell merksemd på kandidattala i helse- og lærarutdanningane. NMBU har lærarutdanningane PPU og LUR. Samla uteksaminerte NMBU fleire kandidatar i lærarutdanninga enn kravet. Kandidattala frå PPU NMBU kjem i 2016 og 2017 over Kunnskapsdepartementet sitt måltal. Kandidatmåltala for PPU NMBU svingar, men gjennomføringsgraden er jamt høg. Kandidattalet for PPU for 2018 er på 64 kandidatar, og ein forventar at 68 kandidatar fullfører.

Kandidatmåltal for Lektorutdanning i realfag var eit tema på etatsstyringsmøtet 2016, der det vart peika på at NMBU ligg under måttalet, og at departementet ventar at universitetet set i verk tiltak slik at gjennomføringa blir monaleg høgare. I tillegg vart det i tildelingsbrevet for 2017 presisert at NMBU skal ha merksemd på gjennomføring på lærarutdanningane. Resultatet for 2017 er betre enn for 2016, men ligg lågare enn ønskt. Dette gjeld òg for forventa resultat for 2018. Årsakene er at kandidatar i Lektorutdanning i realfag i dette kullet har valt overgang til andre studieprogram,

er forseinka i gjennomføringa eller blir rettleidde ut av studiet (ikkje eigna til å bli lærarar). På grunn av auka inntak (over 20 studentar per kull sidan opptaket 2014), er det venta ein auke og god måloppnåing i Lektorutdanning for realfag frå 2019. Det er sett inn tiltak for å betre studierettleiinga og marknadsføringa ved lektorutdanninga ved NMBU. Lektorutdanning i realfag har fått stadig fleire søkjarar, og i 2017 vart studiet lukka etter første opptak. Frå hausten 2018 vil NMBU opne for at lektorstudentane kan velje fag 1 innan informatikk med mastergradsoppgåve i berekningsorientert realfag (Store Data).

I løpet av hausten 2017 er det inngått ein avtale mellom NMBU og Akershus fylkeskommune om etablering av universitetsskular ved fire vidaregåande skular (Ski-, Ås-, Frogn-, og Hvam vidaregåande skole). Intensjonane er også å etablere ei talentlærarsatsing innanfor Undervisning for berekraftig utvikling (UBU) saman med næringslivet/organisasjonar.

Begge lærarutdanningane ved NMBU er vurderte å ha god kvalitet, og innhaldet blir heile tida vurdert opp mot rammeplanar og gjennom ekstern deltaking i programutvikling. I Studiebarometeret for 2017 skårar lektorutdanninga ved NMBU høgast i landet på «alt-i alt-spørsmålet» om tilfredsheit. Studentane er også over gjennomsnittleg tilfreds på delindeksane.

Vidare vart lærarutdanninga ved NMBU lagt merke til i 2017 gjennom tildelinga av Utdanningsforbundet sin klimapris. NMBU si lærarutdanning har sett seg eit overordna mål om at dei skal utdanne lærarar som kan bidra til berekraftig utvikling. Klima og berekraft er gjennomgåande i studiet og blir også prioritert i etterutdanninga. I juryen si vurdering står det at «Lærerutdanningen legger vekt på at studentene skal lære om klima og bærekraft både i teori og praksis og legger opp til eksemplarisk undervisning med studentaktive arbeidsmåter.»

Resultatrapportering på eigendefinerte styringsparametrar

Talet på kurs og deltaking på etter- og vidareutdanningskurs (EVU)

Deltakarar på etter- og vidareutdanning	2016	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Talet på kurs og deltaking på EVU-kurs	46 (14 nye kurs) 1760	Minst 54 kurs 2000 deltakarar	59 2134

NMBU har valt å ha ein eigendefinert styringsparameter for etter- og vidareutdanning (EVU). Bakgrunnen for dette er NMBU sin ambisjon om at kunnskap skal delast, blant anna gjennom å tilby relevant EVU. Denne aktiviteten er eit viktig bindeledd mellom NMBU sine fagmiljø og arbeidslivet og dermed strategisk viktig for institusjonen i å bidra til livslang læring.

Aktivitetane på EVU-feltet er aukande, og det er jamt over gode resultat. Fleire av kursa som er gjennomførte i 2017, bruker nettbaserte læringsressursar aktivt. Dei digitale læringsressursane blir utvikla i eit fleirbruksperspektiv, det vil seie både i ekstern kompetanseheving og i ordinær undervisning. NMBU er også prosjektleiar for utvikling av eit digitalt kurs i forsøksdyrlære i samarbeid med Universitetet i Oslo, NTNU, Universitetet i Bergen og Universitetet i Tromsø.

NMBU har høge ambisjonar for sitt EVU-arbeid og ønskjer eit løft på området. Leiinga har derfor teke initiativet til ein gjennomgang av utfordringar og moglegheiter på området, og til å utarbeide ein eigen strategi for etter- og vidareutdanningsaktiviteten ved NMBU.

Auka kjennskap til NMBU

Deltakarar på etter- og vidareutdanning	2016	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Auka kjennskap til NMBU		Framleis auke i NMBU sitt omdømme i Ipsos profilundersøking	Auke på 14 prosentpoeng (frå 26 % i 2015 til 40 % i 2017)

Det vart gjennomført ei omdømmeundersøking i 2017. Undersøkinga viser at kjennskapen til NMBU har auka sidan førre måling i 2015, og at NMBU har eit godt omdømme. Omdømmeundersøkinga viser at rektor har ei synleg og framstående rolle.

Forskarar og leiinga ved NMBU skal ha formidling som ein integrert del av arbeidet sitt. I 2017 vart det halde skrivekurs på norsk og engelsk, og dessutan medietreningskurs for forskarar og undervisarar. Det er også halde kurs i sosiale medium for studentar.

Forskarane driv utstrekt formidlingsarbeid gjennom Store norske leksikon og har 24 fagansvarlege i leksikonet. NMBU er medlem i forskning.no, som er ein viktig formidlingskanal for oss.

33 NMBU hadde over 6000 presseoppslag i 2017 (tal frå M-brain). I formidlings- og pressearbeidet har NMBU lagt vekt på å vere meir synleg i nasjonale media, og har blant anna hatt 108 oppslag i Aftenposten, 37 i Dagens Næringsliv og 159 i Nationen.

Å vere synleg i sosiale medium er viktig for kjennskapen til NMBU, særleg for å nå nye studentar. NMBU postar jamleg i sosiale medium. Emneknaggen #mittNMBU er godt etablert og mykje brukt. NMBU si facebookside har høg aktivitet og har auka frå 3.500 følgjarar i 2014 til 15.700 følgjarar i 2017.

Kvart år legg ein ekstra fokus på nokre overordna tema. I 2016 laga NMBU serien «Det grønne skiftet» og i 2017 laga NMBU formidlingsserien Digital Kraft. Den handlar om digitalisering i forskning ved NMBU. Denne serien vart presentert som ein samla serie på nettsidene våre, publisert på forskning.no, i sosiale medium og i Nationen.

Moglege nye studentar er ei av dei viktigaste målgruppene NMBU rettar kommunikasjonstiltaka mot. I 2017 deltok NMBU på sju utdanningsmesser og besøkte 260 vidaregåande skular, representert med våre eigne studentar. I tillegg tok Vitenparken imot besøk frå klassar i vidaregåande skular på oppdrag for NMBU. NMBU har også teke del på Forskingsdagane og Forskar Grand Prix.

NMBU har intensivert arbeidet med open tilgang til publikasjonar og doktorgradsavhandlingar produsert av vitskapleg tilsette ved NMBU, i NMBU sitt opne arkiv, Brage.

Måloppnåing for sektormål 3 i 2017

NMBU har god måloppnåing for sektormål tre og verksemdsmåla. NMBU blir stadig betre kjende, men vi har framleis mykje å strekkje oss etter. Jamleg og planlagt formidling og marknadsføring er ein viktig føresetnad for å bli synleg, og opplæring i formidling er eitt av fleire tiltak for å få dette til.

NMBU tilbyr relevante etter- og vidareutdanningstilbod som skal møte behova for livslang læring i samfunnet. Det er framleis rom for å auke aktiviteten innanfor etter- og vidareutdanning, særleg innanfor enkelte fagområde. I 2017 laga NMBU ein strategi for etter- og vidareutdanning som vil bli følgt opp med tiltak dei neste åra.

Kandidattala for 5-årig integrert lærarutdanning (LUR) er ikkje tilfredstillande. Søkjartala er auka, marknadsføring av studiet er styrkt, det er også oppfølginga av studentane. Over tid reknar NMBU derfor med å nå kandidattala.

Det var ei glede å få besøk av kronprinsparet på campus i mars 2017. Foto: Håkon Sparre.



NRK sommertoget besøkte Ås i august. Her står rektor og ordfører Ola Nordal klare til å ta imot journalistane. Foto: Håkon Sparre.

Kunnskapsdepartementet sitt sektormål 4: Effektiv, mangfoldig og solid høgare utdanningssektor og forskningssystem

Nasjonale parametrar fastsette av Kunnskapsdepartementet	Resultatvurdering
Talet på studiepoeng per fagleg årsverk (DBH)	
Delen kvinner i dosent- og professorstillingar (DBH)	
Delen mellombels tilsette i undervisnings- og forskarstillingar (DBH)	
NMBU sine eigendefinerte parametrar	Resultatvurdering
Delen administrative årsverk	
Brukarmedverknaden følgjer Statsbygg sin framdriftsplan	
NMBU følgjer planane for overtaking og bruk av dei nye bygningane	

Resultatvurderingen har denne graderingen:

 Resultatkravet er nådd

 Ikkje godt nok

 Alvorleg

 Ikkje aktuelt/ikkje rapporteringsgrunnlag i 2017

35

NMBU sine verksemdsmål knytte til sektormål 4:

8. NMBU er det leiande miljøuniversitetet i Noreg.
9. NMBU har integrasjon av fagmiljø og tekniske-administrative støttefunksjonar i ein felles effektiv organisasjon som gjev tilsette og studentar klar tilhøyrslø og stoltheit over det nye universitetet.
10. NMBU har gode fysiske fasilitetar og forskings- og studieinfrastruktur, og styrkjer HMS-innsatsen.
11. NMBU deltek i gjennomføringa av dei store byggjeprojekta, og har god leing av flytteprosessen.

Resultatrapportering på nasjonale styringsparametrar

Talet på studiepoeng per fagleg årsverk

	2016	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Studiepoeng per fagleg årsverk	307	320	301,76

NMBU har som ambisjon om å auke talet på studiepoeng per fagleg årsverk. Utviklinga dei siste åra viser ein stabil auke med ein liten nedgang i 2017, men resultata ligg under gjennomsnittet for andre universitet. Det er store variasjonar mellom ulike fagområde.

Det er behov for å sjå nærmare på tala både når det gjeld variasjonen mellom fagområde/fakultet og bruk av ressursar på undervisning og forskning. Det skal i 2018 gjennomførast ei vurdering av ressursbruken.

Delen kvinner i dosent- og professorstillingar

	2016	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Delen kvinner i dosent- og professorstillingar	22,4 %	25 %	23,5 %

36

NMBU har som mål at kvinnedelen i dosent- og professorstillingar skal vere minst 30 % i 2020. Det har vore ein svak auke frå 2016 til 2017, der tiltaka som er gjennomførte så langt ikkje har hatt den ønskede effekten på måloppnåinga. NMBU har framleis store ambisjonar om å auke kvinnedelen i dosent- og professorstillingar og arbeider med identifisere kvinnelege førsteamanuensar som fagleg sett kan vere i posisjon til å søkje opprykk til professor innan utgangen av 2019. Det vil bli sett inn skreddarsydde faglege og økonomiske ressursar for denne gruppa. NMBU har tru på at dei individuelle tiltaka, attåt handlingsplan for likestilling og mangfald, vil føre til auka måloppnåing på området.

Delen mellombels tilsette i undervisnings- og forskarstillingar²

	2016	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Delen mellombels tilsette i undervisnings- og forskarstillingar (DBH)	18,3	18 %	17,2 %

² Mellombels tilsette fråtrekt stipendiatar, postdoktorar og II-stillingar

NMBU kan vise til ein positiv nedgang i delen mellombels tilsette i undervisnings- og forskarstillingar. I 2018 vil NMBU halde fram arbeidet sitt med å redusere delen ytterlegare blant anna ved å ha ein gjennomgang av alle mellombels kontraktar i denne stillingskategorien.

Sektormål 4: Effektiv, mangfoldig og solid
høgre utdanningssektor og forskningssystem

Resultatrapportering på eigendefinerte styringsparametrar

Delen administrative årsverk

	2016	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Delen administrative årsverk	20,7 %	20 %	20 %

NMBU har hatt ein nedgang i delen administrative årsverk. Stillingskontrollen som vart innført i samband med omstillinga og etableringa av nye fakultetsadministrasjonar, blir vidareført i 2018.

Brukarmedverknaden følgjer framdriftsplanen til Statsbygg

Aktiv deltaking i Samlokaliseringsprosjektet vil i 2018 bli redusert mykje i høve til tidlegare år, då bygget no er nær ferdig definert, medan brukarutstyrsprosjektet vil ha høg grad av medverknad då ei mengd innkjøp vil bli utført dette året. Dyktige medarbeidarar vil via brukarmedverknadsprosessen sikre at prosjektet får riktig kvalitet og ikkje forseinkar framdrifta som planlagt av Statsbygg.

37

NMBU følgjer planane for overtaking og bruk av dei nye bygningane

Prosjekt campus har også i 2017 hatt stort fokus på prosjekteringsarbeid for Samlokaliseringsprosjektet og Brukarutstyrsprosjektet. Dette er svært ressurskrevjande, særleg for Veterinærhøgskolen. Det blir jobba vidare med kartlegging av framtidig driftsøkonomi i det nye Veterinærbygget. IKT-prosjektet er godt i gang med kartlegging og planlegging.

NMBU sine miljøprestasjonar

NMBU har forbetra miljøprestasjonane sine monaleg dei siste åra. Universitetet bruker fjernvarme og straum med opphavsgaranti. Energisparingstiltak i bygg er utført, og det er oppretta miljøstasjonar på begge campus. NMBU eig 14 elbilar og har 66 elbilkparkeringsplassar. I 2017 har fokuset vore på auka resirkulering, gå- og sykkelstrategi i samarbeid med Ås kommune og miljøstrategi for eigedomsavdelinga. Sykkelprosjektet «Bygdebike» er evaluert og vil bli følgt opp i 2018. Avfallssortering er etablert i fleire bygg. I 2018 satsar NMBU vidare på resirkulering, miljø i byggjeprojekt og miljøvenlege arbeidsreiser.

Måloppnåing for sektormål 4 i 2017

Samanlikna med 2016 vert utviklinga på måloppnåinga for sektormål fire vurdert som tilfredsstillande. Resultata er jamt over betre enn for 2016. Men sjølv om utviklinga går i rett retning, er NMBU ikkje nøgd med tempoet på fleire av områda. Eit døme på dette er kvinndelen i dosent- og professorstillingar der resultata for 2017 syner at NMBU har auka kvinndelen frå 2016. Men det skal framleis målretta innsats til for å nå målet som er sett for 2020, som ligg godt over målet som var sett for 2017.

Delen mellombels tilsette i undervisnings- og forskarstillingar er på veg ned, og NMBU vil i 2018 arbeide medvite for endå større nedgang på den indikatoren.

NMBU bruker mykje interne ressursar på å følgje opp Samlokaliseringsprosjektet. Det blir brukt store ressursar både blant faglege og administrative tilsette i arbeidet med å få bygd så gode løysingar som råd. Universitetsstyret har lagt på plass fleire overordna avklaringar i campusplanarbeidet, som arealnormer og mål for arealeffektivisering/-reduksjon.

Måloppnåinga på eigne verksemdsmål blir vurdert som god. NMBU held ved lag posisjonen som leiande miljøuniversitet, både gjennom eigne miljøprestasjonar og NMBU sitt miljøbidrag gjennom undervisning og forskning.

NMBU har i 2017 starta opp fleire større bygningsmessige rehabiliteringar. Dette er naudsynt, og situasjonen blir gradvis betre. Men NMBU kan ikkje seie seg nøgd med situasjonen på dette området, sjølv om målet for året isolert sett er nådd.

Det er eit gjennomgåande trekk i resultatvurderinga at fleire planlagde utviklingstiltak er sette på vent eller starta opp seinare enn planlagt, grunna stort arbeid med gjennomføring av omorganiseringa som var sett i live frå 2017.

Anna rapportering

Midlar til å gradere opp bygg ved sjølvforvaltande institusjonar

NMBU har ikkje fått tildelt midlar til å gradere opp bygg i 2017. NMBU vart i 2016 tildelt 35 millionar kroner til å gradere opp administrasjonsfløya ved tekniske fag-kvartalet. NMBU bruker 75 millionar kroner av eigne midlar, og prosjektet har ei samla ramme på 110 millionar kroner. Prosjektet er planlagt ferdig i juli 2018.

Midlar til samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og samanslåingar

NMBU har ikkje fått midlar til samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og samanslåingar i 2017.

Midlar tildelte over kap. 281 post 01 og post 45

NMBU har ikkje fått tildelingar over kap. 281 post 01 og post 45 i 2017.

Midlar tildelte over kap. 260 post 50 - Nye IKT-studieplassar

Alle dei 15 studieplassane som vart tildelte i revidert nasjonalbudsjett i 2017, vart tildelte Fakultet for realfag og teknologi og eit heilt nytt studietilbod innanfor Data Science. Den toårige masteren er internasjonal og kombinerer fagområda informatikk, matematikk, dataanalyse og statistikk. Digitalisering, robotisering og «Big data» blir peika på som avgjerande for at norske bedrifter skal vere konkurransedyktige og bidra til økonomisk vekst i framtida. Det nye studieprogrammet representerte derfor ein strategisk viktig milestolpe i den pågåande prosessen med å utvikle NMBU sin studieprogramportefølje. Fakultetet følgde alt i 2017 opp med å utvikle ein femårig master innanfor det same fagfeltet. Dette vil seie at NMBU ytterlegare posisjonerer seg innanfor eit framtidsretta fagfelt. Regjeringa si vidareføring av tildelinga gjer det mogleg å setje i gang den femårige masteren frå hausten 2018.

Midlar tildelte over kap. 260 post 50 - Midlar til nasjonalt kompetansesenter for vatn- og avløpsinfrastruktur

NMBU vart i revidert nasjonalbudsjett tildelt midlar til å starte opp etablering av eit nasjonalt kompetansesenter for vass- og avløpsinfrastruktur, saman med norsk vassbransje. Det er eit samarbeidsprosjekt med heile «verdikjeda» i vassbransjen: forskings- og undervisningsmiljø, kommunar, teknologileverandørar, entreprenørar og rådgjevarar. Det skal etablerast eit anlegg for demonstrasjon, testing, forskning og undervisning for leiingsteknologi. NMBU samarbeider tett med Norsk Vann om etableringa og for å utvikle synergjar for satsinga. Prosjekteringa er i gang og drifts-, forretningsmodell og eigarmodell er under utvikling.

Kvalitet på bygg og infrastruktur

	2016	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Gjennomsnittleg arealvekta tilstandsgrad	1,6	1,5	1,5

Gjennomsnittleg tilstandsgrad vart forbetra til 1,5 i løpet av 2017 då Damgården og Thorsrudgården er totalrehabiliterte og løfta frå TG3 til TGO. Jordfagbygningen har fått omfattande utvendige og innvendige ombyggingar og utskiftingar. Garasje ved Verkstedbygningen er riven. Tilstandsgraden på dei gamle, og i stor grad freda bygningane blir fyrst forbetra etter grundig rehabilitering.

NMBU arbeider med ein campusplan som skal leggje grunnlaget for langtidsplanar for nødvendig verdibevarande vedlikehald. Campusplanen skal sjå utnyttinga av eksisterande bygningar og dei nye veterinærfaglege bygningane i samanheng. NMBU har vedteke å effektivisere arealbruken med 10 %.

Helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet (HMS).

	2016	2017	
		Mål/ambisjonar	Resultat
Sjukefråvær	3.1 %	3 %	3,2 %

40

NMBU sitt mål for sjukefråvær er å halde arbeidsnærværet ved lag på 97 %. Sjukefråværet ved NMBU er stabilt lågt. I 2017 var det gjennomsnittlege sjukefråværet 3,2 %, ein liten auke frå 2016. Sjukefråværet varierer mellom einingane, og det er sett inn tiltak i einingar med høgare fråvær.

Det vart rapportert 12 personskadar som medførte fråvær. Dette gjev 4,45 i H-verdi, ein auke frå 2,65 i 2017 (7 skadar). Dårlige ergonomiske forhold var årsak til dei fleste skadane. Risikovurdering og utbetring av ergonomiske forhold vil bli vidareførte i 2018.

NMBU har i 2017 oppdatert retningslinjene for varsling av seksuell trakassering og handtering av slike varsel. Det har vore dialogar om temaet i leiargrupper, arbeidsmiljøutvalet, informasjons-, drøftings- og forhandlingsmøte (IDF) og på fleire fakultetet, enten i allmøte eller på annan eigna måte.

I det vidare arbeidet vert det lagt opp at temaet blir teke inn i leiaropplæringa i tillegg til at det skal inkludera i generelle kulturbyggingsarbeidet.

NMBU er oppteke av både å arbeide førebyggjande med haldningsskapande arbeid samtidig som vi skal ha gode rutinar for å handtere eventuelle varsel om trakassering.

Samfunns- og effektmål for byggjeprojekt

Samfunnsmålet er at NMBU skal vere blant dei leiande europeiske forskingsinstitusjonane innanfor miljø- og biovitskap. Samfunnsmåla er også:

- Den nye campus Ås skal gjennom etablering av nødvendig ny bygningsmasse, styrkje kapasitet og kvalitet i utdanning, kunnskapsutvikling og nyskaping innanfor berekraftig, miljøvenleg bioproduksjon og biomedisin i Noreg.
- Nasjonalt og internasjonalt skal campus Ås vere ei verksemd som går føre innanfor biotryggleik og biosikkerheit seinast fem år etter at dei nye bygga er tekne i bruk.

Effektmåla er desse:

Effektmål 1: Utdanning

- Moderne klinikkar, laboratoria, undervisningsfasilitetar og eit fellesbygg vil auke kvaliteten på undervisninga og sikre internasjonal akkreditering av veterinær- og dyrepleiarstudia.
- Når nybygga står ferdige, skal opptaket til veterinærstudiet aukast frå 70 til 90 studentar per år, det vil innebere ein auke på 28 % uteksaminerte veterinærer.
- Dei nye bygningane vil leggje til rette for at dyrepleiarstudiet kan utvidast til eit bachelorstudium.
- Tal uteksaminerte ph.d.-kandidatar frå tverrfaglege miljø skal aukast med minst fem kandidatar innan 2025.

Effektmål 2: Forsking

- Lokale for etablering av robuste og meir tverrfaglege forskingsgrupper på campus Ås innanfor bioproduksjon og veterinærmedisin vil auke konkurransekrafta og skal gje 20 % auke i tildeling av nasjonale og internasjonale forskingsmidlar innan fem år etter at nye bygningar er tekne i bruk.
- Moderne fiskeforsøksanlegg gjev høve til handtering av kjende og ukjende smittestoff knytte til fiskehelse, og skal auke forskingsomfanget innanfor akvakultur og akvamedisin med 20 % innan fem år etter at nye bygningar er tekne i bruk.
- Senter for husdyrforsøk skal vere det nasjonale forsøksanlegget for husdyrforsking og skal resultere i 10 % auke i nasjonale og internasjonale forskningssamarbeidsprosjekt med andre forskingsinstitusjonar, industri og næring innan fem år etter at det er ferdigstilt.
- Felles bruk og investering i forskingsinfrastruktur mellom NMBU, Veterinærinstituttet og andre institutt som er på campus Ås, gjev opning for ei effektivisering med ein vinst på 10 %.

Effektmål 3: Innovasjon

- Innovasjon og næringsutvikling innan bioproduksjon og veterinærmedisin skal aukast med 20 % innan ti år etter at nye bygningar er tekne i bruk. Dette gjeld i særleg grad innanfor kunnskapsbasert bioøkonomi og bioteknologi, inklusive akvakultur, sjømat- og næringsmiddelindustrien.

Effektmål 4: Administrasjon

- Samlokaliseringa vil samla gje ei effektivisering med ein vinst på 20 % på administrative oppgåver, og denne innsparinga skal vere overført til fagleg verksemd og strategiske satsingar innan fem år etter at nybygga er ferdigstilte.

Den nye infrastrukturen vil i større grad leggje til rette for at universitetet oppnår å styrkje den miljø- og biovitenskaplege forskinga. Vi kan alt no konstatere at NMBU er godt i gang med å nå nokre av måla. Døme er dyrepleiarstudiet som allereie er utvida til eit bachelorstudium frå 2016. Det er etablert forskningssamarbeid på mange område, og fleire nye tverrfaglege ph.d-kandidatar er alt i gang med sine studium. Effektmåla ligg som premiss for arbeidet med NMBU sin strategi for 2019-23, og vil også ligge til grunn for utviklingsavtalen med Kunnskapsdepartementet.

Ved etableringa av Senter for husdyrforsøk (Ås gard) og Fiskelaboratoriet er det investert vesentlege midlar som vil gje NMBU nye moglegheiter for å styrkje forskingsinnsatsen. Ein ser allereie ein auka etterspørsel etter forskningstenester frå næringsaktørane og andre interessentar. Det er sett eigne effektmål for det nye Senter for husdyrforsøk.



IV

Styring og kontroll

Risikovurderingar

Risikovurdering er integrert i mål- og resultatstyringa ved NMBU. I årsplanen gjer styret overordna risikovurderingar. Alle einingar ved NMBU gjer tilsvarende risikovurderingar som grunnlag for sine årsplanar. Risikoane vert følgde opp i dei årlege styringsdialogane mellom fakulteta og universitetsleiinga. Risikovurderingar er elles integrerte i metodikken for utvikling av nye system og prosedyrar ved NMBU. Døme på dette er ROS-analysar som blir gjennomførde ved innføring av nye IT-system (styringssystemet for informasjonssikring) og ved gjennomgangane av IT-system knytt opp mot førebuinga til nye personvernreglar frå 2018 (GDPR).

Overordna vurdering av tilstanden for styring og kontroll i institusjonen

NMBU sette i 2017 i verk ein ny organisasjonsstruktur med færre styringsnivå og ei klarare og meir føremålstenleg rolle- og ansvarsdeling. Ein av føresetnadene for den nye organisasjonsstrukturen er at NMBU betre skal nå fastsette mål og resultatkrav. Det er ei prioritert oppgåve å etablere gode møteplassar, felles leiarkultur og klårheit i styring og leiing. Vår eigenvurdering seier at tilstanden for styring og kontroll årleg vert betre og meir systematisert, også i 2017. Innføring av internrevisjon har hjulpet NMBU til å arbeide meir systematisk på utvikling av styring og kontroll. Innsatsen som no blir lagd ned i utvikling av styringssystem for informasjonssikring og førebuingane til innføring av nye personvernreglar (GDPR), er døme på delområde der ein vil få ei meir strukturert styring og kontroll i framtida.

NMBU sitt rapporteringssystem er basert på avviksrapporing, og omfattar alle nivå i organisasjonen. Tertialrapporten dekkjer oppfølginga og handteringa av avvika på styringsparametrar, tildelingsbrev og økonomi. Universitetsstyret får også årlege rapportar om stoda på ulike område som studiekvalitet, forskarutdanning, HMS mv. I desse rapportane blir det gjort greie for stoda, utfordringar og tiltak som ein vil leggje vekt på i det vidare arbeidet.

Internkontroll og kvalitetssikring

NMBU utarbeidde i 2016 den fyrste framstillinga av internkontrollsystemet mellom anna basert på innspel frå internrevisjonen. Det vil vere kontinuerleg merksemd på å vidareutvikle dette arbeidet. Ei rekkje av dei styrande dokumenta vart reviderte i 2016 og tekne i bruk frå 2017. Døme på dette: styringsreglement, delegasjonsreglement, oversikt over oppgåvefordelinga mellom ulike nivå i organisasjonen og instruks for økonomiforvaltninga. På økonomiområdet er det i 2017 innført felles rutinar/malar for internkontroll av rekneskapen for alle fakultet og avdelingar. Internrevisjonen møter styret to gonger årleg, og styret vedtar ein plan for internrevisjonsverksemda kvar år. Internrevisjonen har gjennomgått område som økonomi, IKT, personal, informasjonssikring, EU-prosjekt og ABE-arbeidet. NMBU skal i 2018 lyse ut internrevisjonsoppdraget innanfor rammeavtalen Difi har utarbeidd.

Kvalitetssikring av utdanninga

NMBU fekk eit nytt kvalitetssikringssystem hausten 2015. Dette er seinare tilpassa og justert i samband med omorganiseringa og revideringa av NOKUT si studietilsynsforskrift. Systemet skal vere ramma for arbeidet med rapportering og utvikling av kvalitet på utdanningsområdet.

Etter vår vurdering fungerer systemet tilfredsstillande, og det blir heile tida arbeidd med å utvikle systemet og gjere alle tilsette kjende med systemet.

Hausten 2016 vart det innført ein ny modell for emneevaluering. Modellen legg opp til at evalueringane i større grad enn tidlegare skal vere ein integrert del av det jamne arbeidet med emnet. Han legg også opp til at studentane tek aktivt del når det gjeld å ha ansvar for eiga læring. Modellen blir evaluert i 2018.

Forskingsetisk utval

Ny lov om organisering av forkingsetisk arbeid (forskingsetikklova) vart sett i kraft 1. mai 2017.

Universitetsstyret har fastsett nytt mandat og samansetning av Forskingsetisk utval, og det er oppnemnt medlemmer for perioden 2017–2021.

Forskingsetisk utval har utarbeidd forslag til «Retningslinjer for behandling av enkeltsaker knyttet til vitenskapelig uredelighet». Utvalet har òg gjeve innspel til høyringssak om «Ethiske retningslinjer for bruk av dyr i forskning».

Nærare omtale av vesentlege forhold ved styring og kontroll

NMBU har ingen revisjonsmerknader frå Riksrevisjonen.

Effektivisering

I 2017 har NMBU vore opptekne av å få dei nye leiar- og administrative strukturane til å fungere. Nye rutinar og møte- og kommunikasjonsstruktur er etablerte. Styret har gjeve internrevisor i oppdrag å gå gjennom NMBU sitt arbeid med avbyråkratisering og effektivisering, og å kome med forslag til korleis dette arbeidet kan drivast vidare. Råda frå internrevisor er kort summerte opp: tydelegare leiarforankring, digitalisering, auka bruk av prosjekt som arbeidsform, og ikkje minst; eit gjennomgåande fokus på gevinst og gevinstrealisering. Styret har for 2018 øyremerkt budsjettmidlar til digitalisering av utdanning, forskning og innovasjon.

I 2017 er det lagt vekt på å nytte eksisterande digitale system betre og å innføre nye. Dette gjeld så vel administrative system som system som støt den faglege verksemda. Døma er:

- PAGA er skifta ut med Unit4BusinessWorld som løns- og personalsystemet. Med dette blir løn, personal og økonomi samla i eitt system. Dette eliminerer manuelle kontrollfunksjonar.
- Utvalsmodulen i saks-/arkivsystemet Public 360 er teken i bruk. Dokumentstyring, saksbehandling og publisering har vorte digitalisert og fleire manuelle operasjonar er fjerna. Utvalsmodulen er teken i bruk for universitetsstyret, dei fleste fakultetsstyra, i interne utval og til leiargruppemøte.
- Eit nytt digitalt verksemdstyringsverktøy, kalla Innsikt, er under utvikling. Verktøyet er i første rekkje retta mot leiarar og har i første fase fokus på NMBU sine styringsparametrar. Det inneber at data frå ulike datakjelder blir samla. Eitt av fakulteta skal i pilot våren 2018, og det er utvikla rapportar for leiarar og styre. Det er eit stort fokus på verksemdstyringsverktøy i sektoren, og det har vore god kontakt med andre universitet og høgskular i dette arbeidet.

- Nytt læringsstøttesystem Canvas er teke i bruk til erstatning for Fronter. Canvas blir teke i bruk ved 22 institusjonar parallelt. NMBU har hatt det mest ambisiøse innføringstempoet teknisk sett, og implementeringa har vore svært vellukka.
- NMBU gjennomførte ein pilot med digital eksamen i 2016, og prosjektet har vorte jamleg utvida i 2017. Målet er at alle eksamenar som det er føremålstenleg å avvike digitalt, skal vere digitaliserte innan våren 2018.

Trygging og beredskap

NMBU har lagt Kunnskapsdepartementet sitt styringsdokument til grunn for arbeidet med trygging og beredskap. Planar og tiltak som gjer at universitetet har eit godt grunnlag for å handtere kritiske situasjonar der menneske, miljø og materiell er i fare, er vidareutvikla.

- Det er gjennomført fleire risiko- og sårbarheitsanalysar både generelt og innanfor informasjonstrygging i 2017.
- Det har ikkje vore gjennomført kriseøving i 2017. Det kjem av at mykje arbeid er lagt ned i omorganiseringa. Det er gjennomført opplæring i kriseleiing for nye leiarar ved fakulteta og nokre institutt. Det vart gjennomført ei beredskaps- og kriseøving i februar 2018.

NMBU legg Regjeringas *Handlingsplan for informasjonssikkerhet* til grunn for arbeidet med informasjonstrygging. NMBU si oppfølging av dei fem tiltaksområda i handlingsplanen er:

1. *Styring og kontroll*: NMBU sitt leiarsystem for informasjonstrygging er utarbeidd i samarbeid med UNINETT og er basert på standarden ISO/IEC 27001. Dei styrande dokumenta i leiarsystemet vart vedtekne våren 2017, og arbeidet med å setje i verk dei to siste delane, gjennomførande og kontrollerande del, er i gang. Leiarsystemet for informasjonstrygging skildrar rutinar for melding og handtering av avvik og tryggingsbrot.
2. *Sikring i digitale tenester*: NMBU sitt arbeid med utvikling av informasjonstrygging går føre seg i nært samarbeid med UNINETT og dei andre universiteta i Noreg. NMBU legg vekt på å bruke standardar og beste praksis utvikla i sektoren.
3. *Digital beredskap*: NMBU har oppretta ei eiga IT-tryggingsgruppe som har ansvar for førebyggjande tiltak og handtering av IT-trygginga, i tett dialog med UNINETT CERT.
4. *Nasjonale felleskomponentar*: NMBU forvaltar ikkje nasjonale felleskomponentar.
5. *Kunnskap, kompetanse og kultur*: For at IT-infrastrukturen er sikker og tilgjengeleg, er det viktig at alle studentar og tilsette kjenner til sitt ansvar for informasjonstrygging. Opplæring av alle tilsette og studentar er difor eit viktig og prioritert tiltak. I sikkerheitsmånaden i oktober vart det gjennomført fleire seminar om informasjonstrygging både for tilsette og studentar. Vidare vart det lagt til rette e-læringskurs om informasjonstrygging.

NMBU deltek i samarbeidsprosjektet leidd av UNINETT om ny personvernforordning (GDPR) i universitets- og høgskulesektoren. Avvik som vart melde til Datatilsynet i 2017, er funne tilfredsstillande handterte.



Utvikling av robotteknologi blant anna med landbruksroboten Thorvald som er utvikla på NMBU, er eit av fleire viktige samarbeidsprosjekt med Panorama-landa. Foto: NMBU fotoarkiv.

47

PANORAMA-strategien

NMBU har i 2017 hatt fleire aktivitetar retta mot Panorama-landa (Brasil, Kina, India, Japan, Russland og Sør-Afrika). NMBU samarbeider med institusjonar i Brasil om utvikling av robotteknologi for landbruket, har sommarkurs i jordforvaltning i Kina og har teke initiativ til institusjonssamarbeid med fleire kinesiske universitet. Intensivkurs innanfor vass- og avløpsteknologi er gjennomført i blant anna Kina og Japan. Det er gjeve støtte til eit EU-prosjekt om byjordbruk i Kina, studentgrupper har vore på studieturar til Kina, kurs er haldne på NMBU i landsbygdutvikling i India, og doktorgradar er gjennomførde med tema frå Russland.

Samforfattarskap mellom forskarar ved NMBU og institusjonar i Panoramalanda har vore stabilt og på same nivå i perioden 2015–2017. Det er ingen markant auke i samforfattarskap med forskarar i dei enkelte Panorama-landa.

Likestilling, mangfald, diskriminering og tilgjenge

Det var også i 2017 sett av 1,4 mill. kroner fordelt på kvalifiseringsstipend for opprykk til professor, vurdering av opprykkssøknader, kalling til II-stillingar, startpakker og andre likestillingstiltak. NMBU vil halde fram arbeidet for å auke kvinne delen i faste vitenskaplege stillingar og målsetnaden om at delen kvinnelege professorar skal vere høgare enn 30 %, og at delen kvinnelege professor-II, førsteamanuensar og forskarar skal vere høgare enn 40 % innan utgangen av 2020.



Simen Johan Johnsen er den fyrste lærling innan laborantfeltet på NMBU. Foto: Håkon Sparre.

I utlysingstekstar for de øvste leiarstillingane er det under kvalifikasjonskrav lagt inn slik tekst: «kunnskap om og resultat frå aktivt likestillingsarbeid».

Likestillingskomiteen sitt mandat, namn og samansetning er endra ved å inkludere mangfald. Komiteen heiter no Komité for likestilling og mangfald. Det blir utarbeidd ein eigen årsrapport for likestillingsarbeidet, og det vil bli utarbeidd ein handlingsplan for likestillings- og mangfaldsarbeidet for perioden 2018–2021.

Lærlingar

NMBU hadde per desember 2017 13 lærlingar. Det vart oppretta to nye lærlingplassar. Éin plass innan «Bedrift og landbruksfaget» og éin plass innan «Laboratoriefaget».

NMBU sine lærlingar er fordelt på faga: røyrleggjar (2), elektrikar (1), kontor- og administrasjonsfaget (3), dataelektronikar (1), industrimekanikar (2), produksjonsteknikar (1), IKT-service (1), laboratoriefaget (1) og bedrift og landbruk (1). Det har vist seg vanskeleg å fylle opp ledige plassar i kontor- og administrasjonsfaget og byggdriftarfaget.

Ein lærlingkoordinator følgjer opp med felles samlingar for lærlingane, personleg oppfølging og kontakt med dei fagansvarlege. NMBU vart i 2017 nominert til årets lærebedrift for 2016 og har framleis som mål å auke talet på lærlingar.



V

Vurdering av framtidsutsikter

NMBU har gode føresetnader

NMBU skal i 2018 vedta ein ny strategi 2019-23 under visjonen «Kunnskap for livet». Dei 17 berekraftsmåla som SN har vedtatt står sentralt for NMBU sin strategiutvikling. Tverrfagleg satsing, tett integrering mellom forskning, utdanning og innovasjon og merksemd på læring for framtida vil være nødvendig for å handtere dei komplekse utfordringane vi står overfor. NMBU har gjennom sin faglege og internasjonale profil eit særleg samfunnsansvar for å bidra til å finne løysningar på dei globale utfordringane. Løysingane vil i stor grad finnast innanfor, og ikkje minst i skjeringsflatene mellom fagområda. Med ein unik syntese av miljø, biovitenskap, veterinærmedisin, teknologi, arealplanlegging og økonomi, har NMBU sær gode føresetnader for å bidra med ny kunnskap og nye løysingar.

NMBU si satsing på framifrå forskning og utdanning legg grunnlaget for forskings- og utdanningsmiljø i internasjonal toppklasse. NMBU skal kjenneteiknast med høg studiekvalitet, store ambisjonar for forskingsformidling og sterke bidrag til innovasjon og verdiskaping.

I 2018 vil NMBU vidareutvikle satsinga på framifrå utdanning og forskning. NMBU skal satse i spiss og breidd, og på kvalitet i alle ledd. Ny styringsmodell, meir effektiv administrasjon og klare strategiske mål for den faglege verksemda skal støtte opp om fagmiljøa sin innsats for framifrå forskning og utdanning. Målet er fleire prestisjeprosjekt og verdslaiande miljø. Det er ein grunnleggjande føresetnad for heile satsinga at ho skal omfatte *både* utdanning og forskning.

50

Økonomiske perspektiv

NMBU legg til grunn vekst i dei økonomiske rammene fram mot 2020. Auka gjennomstrøyming av studentar og auka forskingsproduksjon vil resultere i auka utteljing på Kunnskapsdepartementet sine budsjettindikatorar. NMBU har framleis ei god utteljing på midlar frå Forskringsrådet, og ventar å auke ytterlegare dei komande åra. I 2017 har NMBU greidd å auke omsetninga i oppdragsverksemda med 36 % frå 2016. Resultatgraden er derimot redusert til 0,8 % og ligg under det fastsette målet. NMBU vil nytte potensialet i oppdragsforskninga og auke resultatgraden.

Universitetsstyret vil i 2018 legge vekt på å frigjere midlar til strategiske satsingar, omstilling og å sikre midlar til å finansiere kostnadene NMBU vil få i samband med byggjeprojekta. Universitetsstyret har sett av 34 mill. kroner i budsjettet for 2018. I langtidsprognosen er det innarbeidd 32 og 44 mill. kroner i åra 2019 og 2020. Styret har også innarbeidd ein avsetnad for ukjende kostnadar med 15 mill. kroner. Styret har teke desse store meirkostnadene opp med departementet, og konsekvensane dette kan ha for universitetet si faglege verksemd. Dette går inn i grunnlaget for risikovurderingane styret har gjort.

Universitetsstyret skal i 2018 behandle campusplanen, ein plan for framtidig campusutvikling. Som ramme for arbeidet har styret sett arealnormar og ein ambisjon om 10 % arealreduksjon. For å realisere planen og kunne tilby meir tenlege lokale for tilsette og studentar vil det krevjast store investeringar i bygningar. Det vil vere ei stor økonomisk utfordring å få finansiert dette dei komande åra.

Overordna risikovurderingar frå styret

Universitetsstyret har peika på fire risikoområde:

1. Økonomiske rammer og fridomsgradar

I risikovurderinga for 2017 vart det peika på at NMBU stod overfor stor uvisse knytt til økonomiske behov i byggjeprojekta, venta pukkelkostnader og flytteprosjektet. I løpet av 2017 har fleire avklaringar som kan redusere noko av uvisse ved byggjeprojekta, falle på plass, mellom anna knytt til kuttlistene og at fellesbygget blir realisert. Med bakgrunn i den uvisse som trass alt finst i høve til byggjeprojekta, blir risikoen framleis vurdert som høg. I budsjettet for 2018 er risikovurdering følgt opp gjennom å oppretthalde styret si avsetning til ikkje kjende kostnader på 15 mill. kroner.

2. Organisasjon og leiing

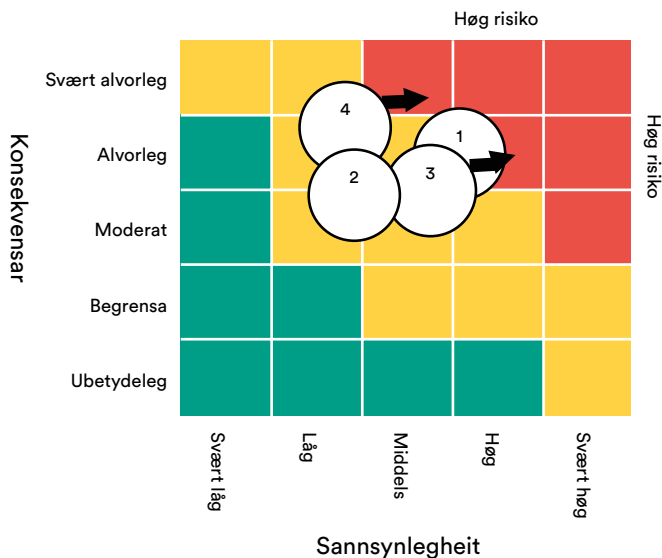
Den nye organisasjonsmodellen vart sett i kraft frå 2017. Den skal gje eit styrkt fagleg og strategisk utgangspunkt og eit betre styrings- og leiingsgrunnlag. NMBU er i større grad organisert meir målretta for auka effektivitet. NMBU har forventningar til den nye organisasjonsmodellen, og risikoen blir vurdert til å liggje i området medium/låg.

3. Fokus på kjerneverksemda

Universitetet står i ein krevjande situasjon der byggjeprojekta krev stort uttak av ressursar i form av timar, kroner og leiarmerksemd. Risikoen knytt til at merksemd og ressursar blir flytte til dei store bygge- og omstillingsprosjekta fram til 2020, på kostnad av kjerneverksemda, blir vurdert å liggje i området middels til høg i 2018. Dei oppnådde resultatata for 2017 tyder på at NMBU i hovudsak klarer å halde ved lag ei god utvikling av kjerneverksemda. I perspektivet fram mot 2020 blir risikoen vurdert å kunne auke, særleg knytt til ressursuttaket som er naudsynt i samband med flyttinga og det å ta i bruk dei nye bygga.

4. Risiko for ikkje å ha nok evne til å gjennomføre campusplanen

Gjennomføring av campusplanen vil vere krevjande på mange måtar, både når det gjeld økonomi, læringsmiljø og arbeidsmiljø. Det å ikkje kunne gjennomføre campusplanen vil ha alvorlege konsekvensar for kjerneverksemda. Risikoen knytt til evna til å gjennomføre campusplanen blir ikkje vurdert som spesielt høg i 2018. Det er innarbeidd avsetning i budsjettet for 2018 til førebuande planarbeid for å realisere campusplanen. Men risikoen kan auke i det mellomlangsigte perspektivet (2019–22), då det er noko uvisse når det gjeld finansieringsbehov og finansieringskjelder.



Figur 1: Overordna risikoar 2018. Forventa risikoutvikling 2019–22 markerte med piler. Risikoane er (1) Økonomiske rammer og fridomsgradar, (2) Organisasjon og leiing, (3) Fokus på kjerneverksemda, (4) Risiko for ikkje å ha nok evne til å gjennomføre Campusplanen.

Planar for 2018 knytte til verksemdsmåla og styringsparametrane

Styret vedtok 16.10.2017 (med revisjon 07.03.2018) tiltaksplanen for 2018 og har lagt Kunnskapsdepartementet sitt tildelingsbrev for 2018 til grunn. Her følgjer resultatkrav og ambisjonar for 2018 knytte til dei nasjonale og eigendefinerte styringsparametrane tilhøyrande målstrukturen.

Dei føreslegne måla og ambisjonane og tilhøyrande tiltak skal stø opp om satsinga på framifrå forskning og utdanning (FFU) og oppfølging av overordna styringsdokument som stortingsmeldinga *Kultur for kvalitet i høgere utdanning*, *Langtidsplanen for utdanning og forskning* og Kunnskapsdepartementet sin *Digitaliseringsstrategi for UH-sektoren*. I 2018 vil NMBU leggje vekt på ei rekkje tiltak som skal bidra til fleire framifrå miljø, talentsatsing, betre studiekvalitet, utvikle støttefunksjonar for EU-arbeidet og generell kvalitetsheving i alle ledd. Digitalisering innanfor undervisning, forskning og forvaltning vil bli lagt vekt på også i 2018, og det er sett av midlar i budsjettet for å stø opp om denne utviklinga. Arbeidet med å setje NMBU på universitetskartet nasjonalt og internasjonalt og byggje positivt omdømme for universitetet, blir ei viktig oppgåve for universitetsleiinga.

I 2018 vil NMBU arbeide vidare med å skape ein felles organisasjon. Det vil bli lagt vekt på tiltak som kan styrkje fellesskap, organisasjonskultur, tilhøyrslø til og stoltheit over NMBU blant tilsette og studentar. Kultur blir fyrst og fremst bygd gjennom fagleg verksemd.

Samlokaliseringsprosjektet, brukarutstyrsprosjektet og campusplanen legg beslag på store ressursar, både tid, pengar og leiarverksemd, også i 2018. Brukarmedverknaden følgjer Statsbygg sine framdriftsplanar. Planlegging og førebuande tiltak for flytting går etter planen. Det er sett av 34 mill. kroner til prosjekt campus i 2018. Den føreslegne tiltaksplanen skal bidra til å førebu at NMBU frå overtaking av Samlokaliseringsprosjektet i 2020 kan nå samfunns- og effektmåla Kunnskapsdepartementet har fastsett. Campusplanen som blir vedteken i april 2018, skal gje styret grunnlag for strategiske avgjerder for den framtidige arealdisponeringa. I fyrste omgang innanfor tidsperspektiv 2019/2020, men også i eit mellomlangt og langsiktig perspektiv.

Sektormål 1: Høg kvalitet i utdanning og forskning

Det blir lagt til grunn følgjande mål/ambisjonar for styringsparametrane knytte til sektormål 1: (NMBU sine eigendefinerte styringsparametrar i kursiv):

Styringsparameter		Mål 2018	2017	
			Resultat NMBU	Gj.snitt for statleg sektor ³
1.1	Delen bachelorkandidatar som gjennomfører på normert tid (DBH)	45 %	43,4 %	47,2 %
1.2	Delen masterkandidatar som gjennomfører på normert tid (DBH).	60 %	57,8 %	48,6 %
1.3	Delen ph.d.-kandidatar som gjennomfører innan seks år (DBH)	75 %	67,1 %	65,8 %
1.4	Fagleg tidsbruk (timar) per veke blant heiltidsstudentar (Studiebarometeret).	38,0	38,8	35,5
1.5	Skår på korleis studentane oppfattar studiekvaliteten, på ein skala frå 1–5, (Studiebarometeret) ⁴	4,5	4,2	4,1
1.6	Talet på publikasjonspoeng per fagleg årsverk (DBH)	1,45	1,35	
1.7	Verdien av Horisont 2020-kontraktar per FoU-årsverk (Forskningsrådet/NIFU)	60 000 kr	60 500 kr	kr
1.8	Delen utreisande utvekslingsstudentar på Erasmus+ av totaltalet på studentar (DBH)	2,0 %	1,13 %	0,96 %
1.9	<i>Talet gjennomførde periodiske programevalueringar</i>	5	2017: 0	Ikkje relevant

³ Gjennomsnitt for alle statlege UH-institusjonar

⁴ Skåren viser svaret på påstanden: «Eg er alt i alt nøgd med studieprogrammet eg går på»

NMBU sine verksemdsmål:

- NMBU sine kandidatar har kompetanse på høgt fagleg nivå, er etterspurde og bidreg til berekraftig verdiskaping for å sikre livsgrunnlaget for framtida.
- NMBU sine kandidatar har fagleg djupn, tverrfagleg forståing og internasjonalt perspektiv.
- NMBU har fri og uavhengig forskning på høgt internasjonalt nivå som gjev ny kunnskap for ei berekraftig utvikling.

NMBU vil i 2018 leggje vekt på desse tiltaka for å bidra til god måloppnåing:

- Vidareføre satsinga på Framifrå forskning og utdanning.
- Gjennomføre satsing på tverrfagleg samarbeid internt og med eksterne miljø innanfor både utdanning, forskning og innovasjon.
- Utvikle eit heilskapleg karriereprogram for forskarar ph.d.-ar, postdoktorar, mellombels og fast vitskaplege tilsette.
- Styrkje utdanningskvalitet, blant anna ved å etablere meriteringssystem for utdanning, og vidareutvikle læringscenteret.



Nye bekjentskap ble inngått under immatrikuleringen på storplenen. Foto: Håkon Sparre

- Gjennomføre fakulteta sin strategi for framtidig studieprogramportefølje ved NMBU
- Følgje opp og forbedre programspesifikke handlingsplanar for gjennomføring for alle studieprogram.
- Digitalisering
- Vidareutvikle policy for Open Science og vidareføre «NMBU Open Access fondet».
- Gjennomføre fakulteta sin strategi for fleire prosjekt i Horisont2020 inkl. ERC og Erasmus+.
- Auke initiativ for eksternfinansiering. Heve kvaliteten på forskningssøknader og i prosjektgjennomføringa ved å styrkje samarbeidet mellom fagmiljøa og det totale støtteapparatet ved universitetet.
- Styrkje innsatsen for tidsriktig vitskapleg utstyr og større forskingsinfrastruktur for å sikre NMBU sin attraktivitet og konkurransekraft.
- Profesjonalisere oppfølging av internasjonale samarbeidsavtalar og etablere nye samarbeidsavtalar med relevante institusjonar i og utanfor Europa.

Sektormål 2: Forsking og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

Desse måla/ambisjonane blir lagde til grunn for styringsparametrane knytte til sektormål 2 (NMBU sine eigendefinerte styringsparametrar i kursiv):

Styringsparameter		Mål 2018	2017	
			Resultat NMBU	Gj.snitt for statleg sektor
2.1	Delen masterkandidatar sysselsett i relevant arbeid eit halvt år etter fullført utdanning (NIFU/ Kandidatundersøkelsen)	90 %		Ligg ikkje føre som tal som kan samanliknast
2.2	Bidragssinntekter frå Forskingsrådet per fagleg årsverk (DBH)	320 000 kr	290 690 kr	157 620 kr
2.3	Andre bidrags- og oppdragsinntekter per fagleg årsverk (DBH).	190 000 kr	191 920 kr	140 330 kr
2.4	Delen forskingsinnsats i MNT-fag (NIFU/FoU-statistikken) ⁵	45 %	Ligg føre april/mai 2018	-
2.5	<i>Tal på kommersialiseringar (lisensavtalar, selde patentrettar)</i>	5	5	Ligg ikkje føre som tal som kan samanliknast
2.6	<i>Tal på selskapsetableringar frå tilsette og studentar - NMBU)</i>	7	7	Ligg ikkje føre som tal som kan samanliknast

⁵ Blir rapportert i oddetalsår

NMBU sine verksemdsmål:

- NMBU har saman med strategiske samarbeidspartnarar ei internasjonal leiande rolle innanfor framtidssretta område av miljø- og biovitenskap, og skaper ny fagleg synergi saman med forskingsklyngja på Adamstua og Ås.
- NMBU er saman med forskingsinstitutta på Ås og Adamstua den fremste nasjonale forskingsklyngja som bidreg til innovasjon og verdiskaping i miljø- og biovitenskapane.

NMBU vil i 2018 leggje vekt på desse tiltaka for å bidra til god måloppnåing:

- Styrkje Innovasjonssenter campus Ås AS ved aktivitetar hos eigarane, i forskingsmiljøa, blant studentane og hos relevante samarbeidspartnarar.
- Auke samarbeidet med næringsliv og offentlege verksemdar på definerte område.
- Styrkje samarbeid med relevante forskingsinstitutt og Universitetet i Oslo, spesielt livsvitenskapssatsinga.
- Auke resultatgraden for oppdragsprosjekter.

Sektormål 3: God tilgang til utdanning

Desse måla/ambisjonane blir lagde til grunn for styringsparametrane knytte til sektormål 3 (NMBU sine eigendefinerte styringsparametrar i kursiv):

Styringsparameter		Mål 2018	2017	
			Resultat NMBU	Gj.snitt for statleg sektor
3.1	Kandidattal på helse- og lærarutdanningane, jf. måltal (DBH).	76 ⁶	88	Uaktuelt
3.2	<i>Tal på kurs og deltakarar på EVU-kurs</i>	Minst 60 kurs og 2200 deltakarar	59 kurs 2134 deltakarar	Uaktuelt
3.3	<i>Auka kjennskap til NMBU (Ipsos nasjonale undersøking)</i>	Framleis auke i NMBU sitt omdømme profilundersøking av norske etatar.	Positiv auke i NMBU sitt omdømme målt ved Ipsos profilundersøking	

⁶ Talet er kandidatmåltalet som er fastsett av Kunnskapsdepartementet. NMBU har likevel ambisjonar om minst å nå same resultat i 2017 som i 2016.

NMBU sine verksemdsmål:

- NMBU er best i Noreg i formidling av forskingsresultat.
- NMBU gjev relevant etter- og vidareutdanning.

56

NMBU vil i 2018 leggje vekt på desse tiltaka for å bidra til god måloppnåing:

- Utvikle EVU-tilbod for og i dialog med forvaltning og næringsliv - spesiell fokus på tverrfaglege tilbod og digitale læringsformer.
- Ha ein heilskapleg og offensiv studentrekruttering.
- Styrkje formidlingskulturen ved NMBU.
- Styrkje kommunikasjonsstøtte til leiinga.

Sektormål 4: Effektiv, mangfoldig og solid høgare utdanningssektor og forskningssystem

Desse måla/ambisjonane blir lagde til grunn for styringsparametrane knytte til sektormål 4 (NMBU sine eigendefinerte styringsparametrar i kursiv):

Styringsparameter		Mål 2018	2017	
			Resultat NMBU	Gj.snitt for statleg sektor
4.1	Talet på studiepoeng per fagleg årsverk (DBH)	320	301,76	440,2
4.2	Delen kvinner i dosent- og professorstillingar (DBH)	25 %	23,5 %	29,4 %
4.3	Delen mellombels tilsette i undervisnings- og forskarstillingar ⁷	16 %	17,2 %	17,0 %
4.4	<i>Delen administrative årsverk</i>	20 %	20 %	
4.5	<i>Brukarmedverknaden følgjer Statsbygg sin framdriftsplan</i>	Kvalitativ parameter		
4.6	<i>NMBU følgjer planane for overtaking og bruk av dei nye bygningane</i>	Kvalitativ parameter		

⁷ Mellombels tilsette fråtrekt stipendiatar, postdoktorar og II-stillingar

57

NMBU sine verksemdsmål:

- NMBU er det leiande miljøuniversitetet i Noreg.
- NMBU har integrasjon av fagmiljø og teknisk-administrative støttefunksjonar i ein felles effektiv organisasjon som gjev tilsette og studentar klar tilhøyrslø og stoltheit over det nye universitetet.
- NMBU har gode fysiske fasilitetar og forskings- og studieinfrastruktur, og styrkjer HMS-innsatsen.
- NMBU deltek i gjennomføringa av dei store byggeprosjekta, og har god leiing av flytteprosessen.

NMBU vil i 2018 leggje vekt på desse tiltaka for å bidra til god måloppnåing:

- Utarbeide strategiske bemanningsplanar ved alle fakulteta.
- Utarbeide handlingsplan for likestilling og mangfald, og sørgje for at dei planlagde aktivitetane blir gjennomførde.
- Vidareføre stillingskontroll for administrative stillingar.
- Halde fram å følgje opp tiltaksplanen under NMBU sine miljømål.
- Etablere studentombod.
- Etablere personvernombod.
- Innføre EU si personvernforordning (GDPR).
- Vidareutvikle det vedtekne leiingssystemet for informasjonstryggleik.
- Etablere eit nytt intranett for NMBU.

- Etablere leiarutviklingsprogram.
- Gjennomføre avbyråkratiserings- og effektiviseringstiltak, inkl. auka digitalisering.
- Auka fokus på forbetring av eigedom for å sikre gode fasilitetar for fagmiljøa. Prosjektare tiltak som følgje av campusplanen.
- Gjennomgå alle mellombels kontraktar i undervisnings- og forskarstillingar med tanke på om det bør/kan tilbydast fast stilling.
- Utarbeide og følgje opp plan for kulturbygging.

For styringsparametrane 4.5 og 4.6 (Prosjekt campus) vil det i 2018 leggjast vekt på:

- Aktivt delta i Statsbyggprosjekta Samlokaliseringsprosjektet og Brukarutstyrsprosjektet.
- Via brukarmedverknadsprosessen sikre at prosjektet får riktig kvalitet og ikkje forseinkar framdrifta som planlagd av Statsbygg.
- Planleggje, førebu og leie gjennomføringa av den fysiske flyttinga frå Adamstuen til campus Ås i høve til fastsett tid.
- Medverke til å planleggje, førebu og gjennomføre testing og validering til planlagd tid av bygg og utstyr leidd av Statsbygg.
- Hjelpe fakultetet i planlegginga av gjennomføring av aktivitetar i flytte- og ibruktakingsfasen for å sikre ein god oppstart til planlagd tid.

Andre tiltak

NMBU vil i 2018 blant anna arbeide med desse tiltaka som ikkje ligg i nokon av sektormåla:

- Førebu arbeid med utviklingsavtale med Kunnskapsdepartementet frå 2019.
- Vedta ny strategisk plan for NMBU.
- Arbeide mot trakassering og maktmisbruk.

Vedteke budsjett for 2018

(1000 kroner) Budsjetteining	Nettoramme		Endring	
	2017	2018	kr	%-vis
Fakultet for miljøvitenskap og naturforvaltning	89.990	98.483	8.493	9,4
Fakultet for biovitenskap	74.560	80.629	6.069	8,1
Fakultet for landskap og samfunn	90.742	102.641	11.899	13,1
Veterinærhøgskolen	164.460	211.807	47.347	28,8
Fakultet for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	78.803	80.658	1.855	2,4
Handelshøgskolen	40.894	42.610	1.716	4,2
Fakultet for realfag og teknologi	93.990	105.992	12.002	12,8
Sum fakultet	633.439	722.820	89.381	14,1
Rektorat	3.568	4.254	686	19,2
Universitetsadministrasjonen inkl. senter	200.769	143.395	-57.374	-28,6
Felles postar	64.329	74.986	10.657	16,6
Rekrutteringsstillinger	106.636	112.673	6.037	5,7
Satsingsmidlar	34.250	35.190	940	2,7
Sum ramme drift	1.042.991	1.093.318	50.327	4,8
Sum eigedom og investeringar	139.126	142.278	3.152	2,3
Reservar	17.964	21.757	3.793	21,1
Samla budsjettramme	1.200.081	1.257.353	57.272	4,8

I 2015 vart satsinga på framifrå forskning og utdanning etablert med ei samla ramme på rundt 30 mill. kroner over eigne midlar fram til 2018. I 2018 er det innarbeidd 8,1 mill. kroner til denne satsinga.

Det er innarbeidd i alt 34 mill. kroner til NMBU si oppfølging av Samlokaliseringsprosjektet og Prosjekt campus.

Løyvingane til vedlikehald og bygningsmessig utvikling er 70 mill. kroner. Utbetring av kontorfløya i TF-kvartalet som NMBU fekk særskilt tildeling til i 2016, vil ferdigstillast forsommaren 2018. Det er i tillegg sett av 10 mill. kroner til oppfølging av campusplanen. Samla vil kostnadsnivået for vedlikehald og bygningsmessige investeringar i 2018 liggje på 142 mill. kroner.

Større investeringsprosjekt

Styret viser til forslaget om tiltak utanfor ordinær budsjetttramme for 2019 som vart sendt over til departementet 01.11.2017:

- Universitetsstyret vil i løpet av vårsemesteret vedta ein campusplan. Denne planen vil danne grunnlag for kva for nokre investerings- og utbyggingsprosjekt som skal prioriterast. I budsjettforslaget for 2019 er desse prosjekta prioriterte: Samlokaliseringsprosjektet, brukarutstyrsprosjektet, prosjektering og rehabilitering av tunbygningane, inkl. prosjektering av erstatningslokale og ekstraordinært vedlikehald.
- Imaging Centre er eit initiativ frå NMBU, Veterinærinstituttet, Nofima og NIBIO). Senteret utviklar forskingsverktøy til å visualisere, digitalisere, dokumentere og tolke fenomen og prosessar knytte til miljø- og livsvitskap og samarbeider med Nor-BioImaging, som er eit samarbeid med Universitetet i Oslo. Oppbygginga vil skje trinnvis og er rekna til ca. 50 mill. kroner til saman. Imaging Centre vil bli eit senter i internasjonal toppklasseBioraffineringslaben er sentral for Bio4Fuels, forskningssenteret for miljøvenleg energi. Vidareutviklinga av dette laboratoriet vil gje nye utsikter til innovasjon og til å ta i bruk forskingsresultat til næringsutvikling. I tillegg vil det gje campus Ås ei strategisk posisjonering innanfor Horisont 2020 og andre forskingsprogram.



VI

Årsregnskap

Ledelseskommentarer

Institusjonens formål

Kunnskap for livet

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) har valgt visjonen «Kunnskap for livet». Visjonen uttrykker universitetets overordnede mål om å bidra til å sikre framtidens livsgrunnlag gjennom fremragende forskning, utdanning, formidling og innovasjon.

NMBUs hovedmål for perioden 2014 – 2018 er å etablere universitetet som en fremragende akademisk institusjon innen miljø- og biovitenskapelige fag. Målet skal nås ved en fokusering på NMBUs tverrfaglige kompetanse innen bioproduksjon, veterinærmedisin, miljøteknologi, areal- og naturressursforvaltning, økonomi og internasjonalt utviklingsarbeid samtidig som de enkelte fagdisiplinenes egenart bevares og videreutvikles.

Bekreftelse på at regnskapet er avlagt i samsvar med bestemmelser om økonomistyring mm.

Årsregnskapet for 2017 gir et dekkende bilde av institusjonens økonomi for 2017. Det er avlagt etter bestemmelser om økonomistyring i staten, gjeldene rundskriv fra Finansdepartementet og utfyllende bestemmelser gitt av Kunnskapsdepartementet. Regnskapet er avlagt i samsvar med reglene i de statlige regnskapsstandardene som gjelder for NMBU. NMBUs regnskaper og virksomhet blir revidert av Riksrevisjonen.

Vurdering av institusjonens drift i perioden

NMBU har i 2017 gjennomført den ordinære driften av virksomheten i balanse. Institusjonen opplever at bidragsaktiviteten samlet sett øker noe mens oppdragsaktiviteten har en kraftigere vekst i 2017. Universitetet har fortsatt godt tilslag på tildelinger fra Norges Forskningsråd (NFR) og vi klarer å opprettholde det høye nivået vi har hatt de siste årene (235,3 mill. kroner for 2017). Når det gjelder midler fra EU, holder nivået seg stabilt fra 2016 til 2017 (rundt 29 mill. kroner). NMBU har fortsatt et betydelig potensiale for å øke omsetningen innenfor EU.

NMBU forvalter en omfattende og variert bygningsmasse og vedlikehold og oppgradering av denne har også i 2017 stått høyt på dagsorden. Betydelig midler er satt av til området i 2017 og bruken av midler vil fortsette å øke i årene fremover. NMBU startet i 2017 opp arbeidet med en samlet campusplan for mer effektiv utnyttelse og drift av vår bygningsmasse. Planen forventes ferdigstilt i 2018.

Bidragsfinansiert aktivitet

Bidragsaktiviteten viser en økning fra 2016 med 15,2 mill. kroner (jfr. tabell 1). Av bidragsaktiviteten utgjør NFR-midler fortsatt den største andel med 235,3 mill. kroner (økt med 4,0 mill. kroner).

Tabell 1 Utvikling i bidragsinntekter og ikke inntektsførte bidrag

(Beløp i mill kr)	2013	2014	2015	2016	2017
Inntekt fra bidragsfinansiert aktivitet (BA)	275,4	286,9	306,9	345,8	361,0
Ikke inntektsførte bidrag ("ordrerreserve")	94,1	89,5	131,4	103,8	91,7

Tabellen viser at forskuddsbetalte inntekter knyttet til bidragsfinansiert aktivitet viser en reduksjon sammenliknet med 2016. Forskuddsbetalte inntekter kan ses på som en ordrerreserve inn mot 2018. Denne ordrereserven på 91,7 mill. kroner tilsvarer nå drøyt tre måneders omsetning innenfor bidragsfinansierte aktiviteter. Utviklingen de siste par årene viser at vi har blitt flinkere til å få satt i gang bidragsprosjektene i det vi er blitt tilført midler.

Oppdragsfinansiert aktivitet

Resultatregnskapet avlegges med et overskudd knyttet til oppdragsaktiviteten på 0,499 mill. kroner. Det er nesten en halvering sett i forhold til 2016 og resultatgraden er ikke på et tilfredsstillende nivå. Når det gjelder omsetningen innenfor oppdragsaktiviteten, så øker denne nå betydelig (jfr. tabell 2).

Tabell 2 Utvikling i oppdragsinntekter, resultat og prosjektgjeld

(Beløp i mill kr)	2013	2014	2015	2016	2017
Inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet (OA)	61,4	45,8	46,9	47,3	64,3
Overskudd på oppdragsfinansiert aktivitet	3,5	0,2	1,1	0,9	0,5
Resultatgrad	5,7%	0,5%	2,3%	1,8%	0,8%
Prosjektgjeld ("ordrerreserve")	11,1	19,1	19,6	18,8	21,8

Forskuddsbetalte inntekter (prosjektgjeld) kan ses på som en ordrerreserve inn mot 2018. Denne ordrereserven på 21,8 mill. kroner tilsvarer nå drøyt fire måneders omsetning innenfor oppdragsfinansierte aktiviteter.

Inntekter og kostnader

Samlede driftsinntekter i resultatregnskapet for 2017 utgjør 1 739,7 mill. kroner. Dette er 15,5 mill. kroner høyere enn i 2017. Økningen i inntektene knytter seg i alle hovedsak til utviklingen innenfor bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet redegjort for over.

Resultatregnskapet for 2017 legges frem med en samlet driftskostnad på 1 755,4 mill. kroner. Det utgjør en reduksjon på 23,2 mill. kroner i 2017. Endringen skyldes i all hovedsak følgende forhold;

- Regnskapsprinsippene knyttet til håndtering av ferie som ikke er avvirket ved utgangen av året medførte en ekstraordinær økning i lønnskostnaden på 18,6 mill. kroner i 2016.
- Korrigert for vekst i antall årsverk ved virksomheten øker lønnskostnadene omtrent i takt med den forventede lønnsveksten i statlig sektor. Veksten i årsverk i er i stor grad knyttet til en økning i antall ansatte innenfor rekrutteringsstillinger og støttestillinger innenfor forskning og undervisning.
- GG-hallen ble i 2016 overført til Studentsamskipnaden i Ås og skrevet ut av balansen, noe som medførte en ekstraordinær økning i kostnadene i 2016 på 27,5 mill. kroner.

Balansen

(tall i 1000 kroner)

	31.12.2017	31.12.2016	Endring
EIENDELER			
Immaterielle eiendeler	1.003	858	145
Varige driftsmidler	2.683.251	2.664.751	18.500
Finansielle anleggsmidler	4.193	3.684	509
<i>Sum anleggsmidler</i>	<i>2.688.448</i>	<i>2.669.293</i>	<i>19.154</i>
Varebeholdninger og forskudd til leverandører	3.341	579	2.762
Fordringer	92.546	91.403	1.144
Kasse og bank	599.743	556.700	43.042
<i>Sum omløpsmidler</i>	<i>695.630</i>	<i>648.682</i>	<i>46.948</i>
Sum eiendeler	3.384.077	3.317.975	66.102

VIRKSOMHETSKAPITAL OG GJELD

Virksomhetskapi tal	27.983	28.852	-869
Avregninger	161.335	176.761	-15.426
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	2.684.255	2.665.609	18.645
<i>Sum statens kapital</i>	<i>2.873.573</i>	<i>2.871.222</i>	<i>2.350</i>
Avsetning for langsiktige forpliktelser	38.193	3.656	34.537
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Kortsiktig gjeld	472.312	443.097	29.215
<i>Sum gjeld</i>	<i>510.505</i>	<i>446.753</i>	<i>63.752</i>
Sum virksomhetskapi tal og gjeld	3.384.077	3.317.975	66.102

Balanseposten varige driftsmidler er i løpet av 2017 økt med 18,5 mill. kroner. Endringen i denne balanseposten gjenspeiler seg i posten «Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler». Økningen henger sammen med en betydelig vekst i midler som er brukt i oppgradering av bygningsmassen slik at tilgangen av nye anleggsmidler i 2017 er høyere (155,2 mill. kroner) enn avgang og avskrivninger av gamle anleggsmidler (136,7 mill. kroner).

Når det gjelder reduksjonen i balanseposten Avregninger, vises det til egen omtale av Avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet i eget avsnitt.

Balanseposten finansielle anleggsmidler er økt med 0,5 mill. kroner som følge av kjøp av aksjer i selskapene Inkubator Ås AS, ARD Innovation AS og Blue Revolution Centre AS.

Avsetningen for langsiktige forpliktelser er økt med 34,5 mill. kroner som følge av et større EU-prosjekt hvor NMBU har koordineringsansvar for midlene utbetalt fra EU.

Økningen i kortsiktig gjeld skyldes naturlige svingninger i leverandørgjelden knyttet til faktureringstidspunkt.

Omtale av vesentlige avvik mellom periodisert resultatbudsjett og resultatregnskap

(tall i 1000 kroner)	Budsjett pr. 31.12.2017.	Regnskap pr 31.12.2017.	Avvik pr. 31.12.2017.
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1.177.000	1.176.559	-441
Inntekt fra tilskudd og overføringer	360.000	361.021	1.021
Salgs- og leieinntekter	145.000	167.297	22.297 1)
Andre driftsinntekter	35.000	34.773	-227
<i>Sum driftsinntekter</i>	<i>1.717.000</i>	<i>1.739.650</i>	<i>22.650</i>
Driftskostnader			
Lønn og sosiale kostnader	1.199.000	1.201.234	-2.234
Varekostnader	2.000	1.666	334
Avskrivninger	136.000	136.535	-535
Andre driftskostnader	396.000	415.977	-19.977 2)
<i>Sum driftskostnader</i>	<i>1.733.000</i>	<i>1.755.412</i>	<i>-22.412</i>
Ordinært driftsresultat	-16.000	-15.762	238

Det knytter seg følgende kommentarer til avvikene;

1. Salgs- og leieinntekter ligger 22,2 mill. kroner høyere enn budsjett. Avviket knytter seg i all hovedsak til større økning i inntektene fra oppdragsaktiviteten.
2. Avviket på kostnadssiden knytter seg i all hovedsak til oppdragsaktiviteten. I og med at det er vekst i aktiviteten øker kostnadene tilsvarende jfr. 1).

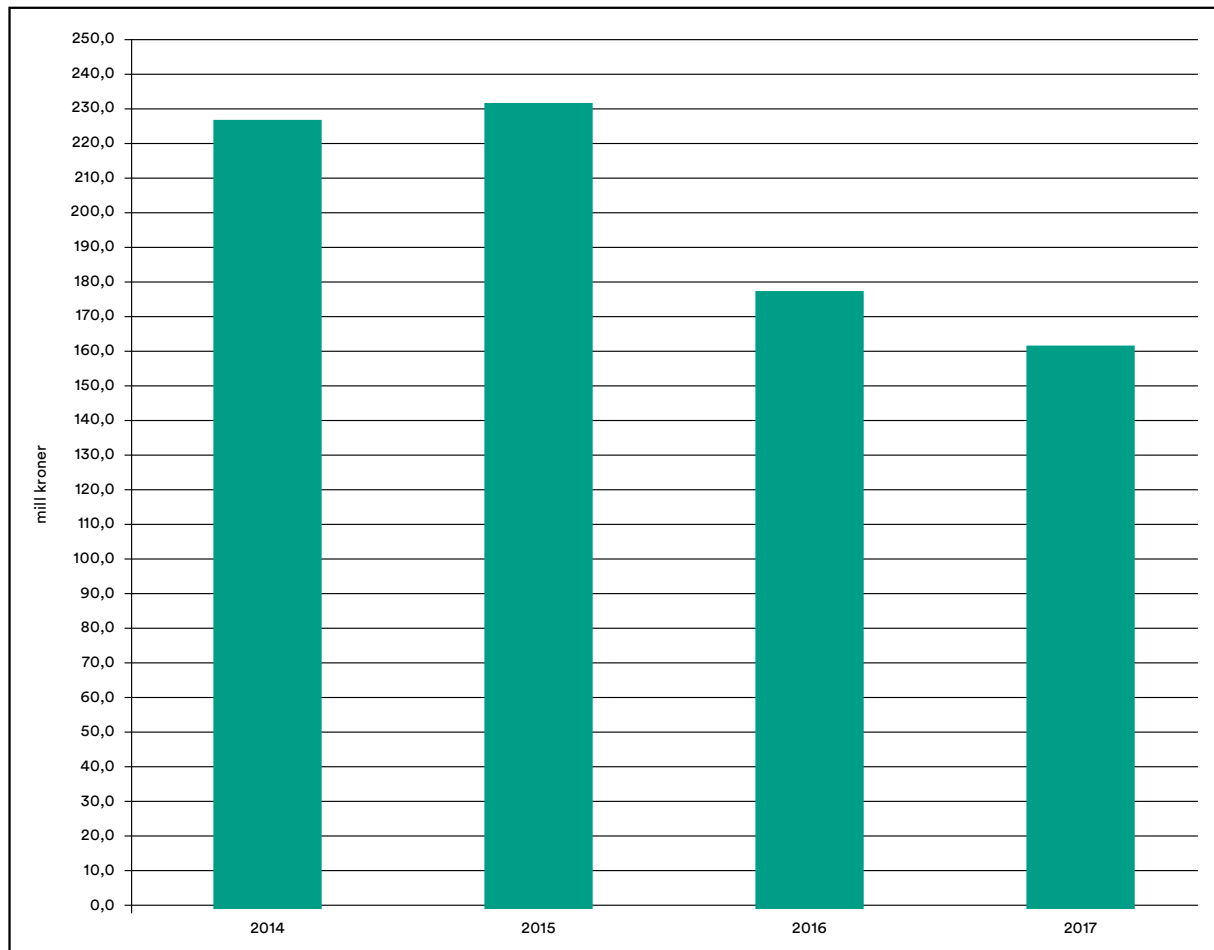
Utvikling i avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet

Ubrukte midler overfor Kunnskapsdepartementet er ved utgangen av 2017 redusert til 161,0 mill. kroner. Dette er en utvikling som er i tråd med planlagt aktivitet i 2017. Blant annet er rehabiliteringen av TF-kvartalet godt i gang og bidrar til en reduksjon i avsetningene. Dette er et prosjekt hvor NMBU har fått særskilt støtte fra Kunnskapsdepartementet (35 mill. kroner) samtidig som det brukes mye av egne midler til arbeidet.

Avsetningen utgjør fortsatt et vesentlig beløp, men en stor andel av disse midlene knytter seg til spesielle forhold i forbindelse med bygg og eiendom. Blant annet inngår her midler avsatt til oppfølging av samlokaliseringsprosjektet, Urbygningen og SEARCH-prosjektet i Sandnes.

I forbindelse med rehabiliteringen av Urbygningen gjenstår fortsatt en del arbeid knyttet til utomhusarealer, teknisk tilrettelegging og anskaffelse av noe mer inventar i bygget. Disse tiltakene vil bli endelig ferdigstilt først i 2018.

Figur 1: Utvikling i ubrukte midler



Gjennomførte investeringer i 2017 og planlagte investeringer i seinere perioder

Samlet er det investert for 155,5 mill. kroner i 2017 som fordeler seg på følgende:

- investeringer i bygningsmassen og tilknyttet infrastruktur 107,7 mill. kroner.
- vitenskapelig utstyr 31,1 mill. kroner.
- 16,7 mill. kroner til annet utstyr og inventar (hvorav datautstyr 6,5 mill. kroner).

Utover investeringene er det i tillegg kostnadsført 16,5 mill. kroner i vedlikehold av egne bygg og anlegg.

Planlagte investeringer i seinere perioder

NMBUs styre har fulgt opp de senere årenes satsning og har for 2018 økt midlene satt av til funksjonell og teknisk oppgradering av NMBUs bygningsmasse til nærmere 80 mill. kroner. Sammen med de gjenstående utendørsarbeidene knyttet til Urbygningen vil det også i 2018 bli benyttet betydelige beløp til funksjonell og teknisk oppgradering av NMBUs bygningsmasse. Til sammen snakker vi her om investeringer i størrelsesorden 100 mill. kroner.

Ås, 15. mars 2018



Siri Hatlen
styreleder



Marianne Harg



Per Holten-Andersen



Petter Arnesen



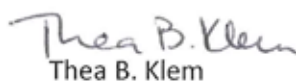
Birger Svihus



Ruth Haug



Kristin Olstad



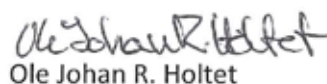
Thea B. Klem



Eivind Norum



Sol Høgset



Ole Johan R. Holtet

Fortegnsregler i oppgjørspakken

I resultatregnskapet og balanseoppstillingene bestemmes fortegnet av teksten på den enkelte regnskapslinje. I disse oppstillingene skal derfor alle tall være positive. Dette er lagt til grunn i aritmetikken i disse regnearkene. I kontantstrømoppstillingen skal det i alle linjene i avsnittene for innbetalinger og utbetalinger være positive tall i tallkolonnene. For tydelighets skyld er det i avsnittene som omhandler investeringsaktiviteter og finansieringsaktiviteter i kontantstrømoppstillingen angitt på den enkelte regnskapslinje hvilket fortegn tallene på angjeldende linje skal ha.

Symbolet (+) på den enkelte regnskapslinje angir at tallene på linjen hvor dette symbolet forekommer, skal ha positivt fortegn i alle tallkolonner. Regnskapslinjer i kontantstrømoppstillingen hvor fortegnet bestemmes av andre forhold enn teksten på regnskapslinjen, er merket med symbolet (+/-).

Aritmetikken i notene er basert på at tallene i tallkolonnene summeres. I notene skal utbetalinger og andre reduksjoner derfor angis med negative tall i tallkolonnene. Linjer hvor tallene skal være negative i tallkolonnene, er for tydelighets skyld merket med symbolet (-) på den enkelte regnskapslinje. Linjer hvor fortegnet styres av andre forhold enn teksten på regnskapslinjen, er merket med (+/-).

Andre forhold i oppgjørspakken

Virksomhetens navn settes inn i celle A3 i resultatregnskapet og blir automatisk overført til de øvrige arkene i pakken. Overskriftene i tallkolonnene i notene styres med noen unntak av overskriftene i resultatregnskapets celler C5, D5 og E5. I kontantstrømoppstillingen og i enkelte noter er det innarbeidet budsjettkolonner. Overskriften i budsjettkolonnen i de aktuelle notene styres av overskriften på budsjettkolonnen i kontantstrømoppstillingen (celle G5).

Generelle regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet og avlagt i samsvar med de Statlige Regnskapsstandardene (SRS) og etter de nærmere retningslinjene som er fastsatt for forvaltningsorganer med fullmakt til bruttoføring utenfor statsregnskapet i Bestemmelser om økonomistyringen i staten av 12. desember 2003 med endringer, senest 5. november 2015. Regnskapet er avlagt i henhold til punkt 3.4 i Bestemmelser om økonomistyringen i staten og retningslinjene i punkt 6 i Finansdepartementets rundskriv R-115 med Kunnskapsdepartementets tilpasninger for universitets- og høyskolesektoren. Alle regnskapstall er oppgitt i 1000 kroner dersom ikke annet er særskilt opplyst.

Anvendte regnskapsprinsipper

Inntekter

Tildelinger uten motytelse eller med utsatt motytelse er behandlet etter bestemmelsene i SRS 10 og sammenstilt med de tilsvarende kostnadene (motsatt sammenstilling). Bevilgninger og tilskudd fra Kunnskapsdepartementet og andre departement er med mindre annet ikke er særskilt angitt, å anse som opptjent på balansedagen. Dette innebærer at bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet og andre departementer er presentert i regnskapet i den perioden bevilgningen eller tilskuddet er mottatt. Bevilgninger og tilskudd som ikke er benyttet på balansedagen, er klassifisert som forpliktelse og ført opp i avsnitt C II Avregning med statskassen i balanseoppstillingen. Tilsvarende gjelder for andre statlige bevilgninger og tilskudd som gjelder vedkommende regnskapsperiode som ikke er benyttet på balansedagen. Bevilgninger og tilskudd fra statlige virksomheter som uttrykkelig er forutsatt benyttet i senere perioder, er klassifisert som forskudd og presentert som ikke inntektsført bevilgning i avsnitt D III Kortsiktig gjeld i balanseoppstillingen. Bidrag og tilskudd fra statlige etater og tilskudd fra Norges forskningsråd samt bidrag og tilskudd fra andre som ikke er benyttet på balansedagen er klassifisert som forskudd og presentert som ikke inntektsførte bidrag i avsnitt D III Kortsiktig gjeld i balanseoppstillingen. Tilsvarende gjelder for gaver og gaveforsterkninger.

Inntekter som forutsetter en motytelse er behandlet etter bestemmelsene i SRS 9 og er resultatført i den perioden rettigheten til inntekten er opptjent. Slike inntekter måles til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekter fra salg av tjenester anses som opptjent på det tidspunktet krav om vederlag oppstår.

Kostnader

Kostnader ved virksomhet som er finansiert av bevilgninger eller midler som skal behandles tilsvarende, er resultatført i den perioden kostnaden er pådratt eller når det er identifisert en forpliktelse.

Kostnader som vedrører transaksjonsbaserte inntekter er sammenstilt med de tilsvarende inntekter og kostnadsført i samme periode. Prosjekter innen oppdragsvirksomhet er behandlet etter metoden løpende avregning uten fortjeneste. Fullføringsgraden er målt som forholdet mellom påløpte kostnader og totalt estimerte kontraktskostnader.

Tap

Det er ikke foretatt en generell vurdering knyttet til latente tap i aktive oppdragsprosjekter. Eventuelle tap konstateres først ved avslutning av prosjektet og er som hovedregel kostnadsført når en eventuell underdekning i prosjektet er endelig konstatert. For aktive prosjekter hvor det er konstatert sannsynlig tap, er det avsatt for latente tap.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld. Fordringer er klassifisert som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år etter utbetalingstidspunktet.

Omløpsmidler er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Aksjer og andre finansielle eiendeler

Aksjer og andre finansielle eiendeler er balanseført til historisk anskaffelseskost på transaksjonstidspunktet. Aksjer og andeler som er anskaffet med dekning i bevilgning over 90-post og aksjer anskaffet før 1. januar 2003 og som ble overført fra gruppe 1 til gruppe 2 fra 1. januar 2009, har motpost i *Innskutt virksomhetskapital*. Aksjer og andeler som er finansiert av overskudd av eksternt finansiert oppdragsaktivitet, har motpost i *Opptjent virksomhetskapital*. Dette gjelder både langsiktige og kortsiktige investeringer. Mottatt utbytte og andre utdelinger er inntektsført som annen finansinntekt. Når verdifallet ikke er forventet å være forbigående, er det foretatt nedskrivning til virkelig verdi.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er vurdert til anskaffelseskost og avskrives over driftsmidlets forventede levetid, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Varig driftsmidler balanseføres med motpost *Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler*.

Forpliktelsen som etableres på investeringstidspunktet oppløses i takt med avskrivningene og utligner dermed resultatvirkningen av avskrivningene.

Ved realisasjon/avgang av driftsmidler resultatføres regnskapsmessig gevinst/tap. Gevinst/tap beregnes som forskjellen mellom salgsvederlaget og balanseført verdi på realisasjonstidspunktet. Resterende bokført verdi av *forpliktelse* knyttet til anleggsmiddelet på realisasjonstidspunktet er vist som *Utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler* i note 1.

For eiendeler som inngår i åpningsbalansen er bruksverdi basert på gjenanskaffelsesverdi lagt til grunn for verdifastsettelsen, mens virkelig verdi benyttes når det gjelder finansielle eiendeler. Ved fastsettelse av gjenanskaffelsesverdi er det tatt hensyn til slit og elde, teknisk funksjonell standard og andre forhold av betydning for verdifastsettelsen. For tomter, bygninger, infrastruktur er gjenanskaffelsesverdien dels basert på estimer utarbeidet og dokumentert av virksomheten selv, og dels på kvalitetssikring fra og verddivurderinger utarbeidet av uavhengige tekniske miljøer. Verdi knyttet til nasjonaleiendom og kulturminner, samt kunst og bøker er i utgangspunktet ikke inkludert i åpningsbalansen. Slike eiendeler er inkludert i den grad det foreligger en reell bruksverdi for virksomheten. Finansieringen av varige driftsmidler, som er inkludert i åpningsbalansen for første gang, er klassifisert som en langsiktig forpliktelse. Denne forpliktelsen løses opp i takt med avskrivningen på de anleggsmidler som finansieringen dekker.

For omløpsmidler, kortsiktig gjeld samt eventuelle øvrige forpliktelser som inkluderes i åpningsbalansen, er virkelig verdi benyttet som grunnlag for verdifastsettelsen.

Immaterielle eiendeler

Eksternt innkjøpte immaterielle eiendeler er vurdert til anskaffelseskost og avskrives over driftsmidlets

forventede levetid, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Immaterielle eiendeler er balanseført med motpost *Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler*.

Forpliktelsen som etableres på investeringstidspunktet oppløses i takt med avskrivningene og utligner dermed resultatvirkningen av avskrivningene.

Varebeholdninger

Lager av innkjøpte varer er verdsatt til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Egentilvirkede ferdigvarer og varer under tilvirkning er vurdert til full tilvirkningskost. Det er foretatt nedskrivning for påregnelig ukurans.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap er gjort på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg er det for kundefordringer gjort en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Internhandel

Alle vesentlige interne transaksjoner og mellomværender innen virksomheten er eliminert i regnskapet.

Pensjoner

De ansatte er tilknyttet Statens Pensjonskasse (SPK). Det er lagt til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming, og det er ikke foretatt beregning eller avsetning for eventuell over- eller underdekning i pensjonsordningen. Årets pensjonskostnad tilsvarer årlig premie til SPK.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert etter kursen ved regnskapsårets slutt.

Virksomhetskapi tal

Universiteter og høyskoler kan bare opptjene virksomhetskapi tal innenfor sin oppdragsvirksomhet. Deler av de midlene som opptjenes innenfor oppdragsvirksomhet kan føres tilbake til og inngå i virksomhetens tilgjengelige midler til dekning av drift, anskaffelser eller andre forhold innenfor formålet til institusjonen. Midler som gjennom interne disponeringer er øremerket slike formål, er klassifisert som virksomhetskapi tal ved enhetene.

Kontantstrøm

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den *direkte* metode tilpasset statlige virksomheter.

Kontoplan

Standard kontoplan og Kunnskapsdepartementets anbefalte føringskontoplan for virksomheter i universitets- og høyskolesektoren er lagt til grunn.

Selvassurandørprinsipp

Staten er selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle bankinnskudd/utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank. Bankkonti utenfor konsernkontoordningen er presentert på linjen Andre bankinnskudd i avsnitt IV i balanseoppstillingen.

Resultatregnskap

Org.nr: 969 159 570

Beløp i 1000 kroner

	Note	31.12.2017	31.12.2016
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	1 176 559	1 203 162
Inntekt fra gebyrer	1		
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	361 021	345 783
Salgs- og leieinntekter	1	167 297	139 627
Andre driftsinntekter	1	34 773	35 546
Sum driftsinntekter		1 739 650	1 724 118
Driftskostnader			
Lønnskostnader	2	1 201 234	1 181 394
Varekostnader		1 666	1 968
Kostnadsførte investeringer og påkostninger	4,5		
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	4,5	136 535	128 080
Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	4,5		
Andre driftskostnader	3	415 977	467 170
Sum driftskostnader		1 755 412	1 778 612
Driftsresultat		-15 762	-54 494
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	768	2 211
Finanskostnader	6	1 540	948
Sum finansinntekter og finanskostnader		-772	1 262
Resultat av periodens aktiviteter		-16 534	-53 232
Avregninger og disponeringer			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7		
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15 I	17 033	55 672
Disponering av periodens resultat (til virksomhetskapi- tal)	8	-499	-2 440
Sum avregninger og disponeringer		16 534	53 232
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	9		
Avregning med statskassen innkrevningsvirksomhet	9		
Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning	10		
Utbetalinger av tilskudd til andre	10		
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0

Balanse

Beløp i 1000 kroner

	Note	31.12.2017	31.12.2016
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Forskning og utvikling	4		
Programvare og lignende rettigheter	4	1 003	858
Immaterielle eiendeler under utførelse	4		
Sum immaterielle eiendeler		1 003	858
II Varige driftsmidler			
Bygninger, tomter og annen fast eiendom	5	1 874 213	1 886 207
Maskiner og transportmidler	5	156 364	146 811
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	5	644 728	631 732
Anlegg under utførelse	5	7 946	
Infrastruktureiendeler	5		
Sum varige driftsmidler		2 683 251	2 664 751
III Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	11	4 193	3 684
Obligasjoner			
Andre fordringer			
Sum finansielle anleggsmidler		4 193	3 684
Sum anleggsmidler		2 688 448	2 669 293
B. Omløpsmidler			
I Beholdninger av varer og driftsmateriell			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	12	3 341	579
Sum beholdning av varer og driftsmateriell		3 341	579
II Fordringer			
Kundefordringer	13	71 834	73 744
Andre fordringer	14	14 050	14 166
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	16	6 662	3 492
Sum fordringer		92 546	91 403
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd på konsernkonto i Norges Bank	17	560 512	552 006
Andre bankinnskudd	17	39 224	4 683
Kontanter og lignende	17	7	11
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		599 743	556 700
Sum omløpsmidler		695 630	648 682
Sum eiendeler		3 384 077	3 317 975

Balanse

Beløp i 1000 kroner

	Note	31.12.2017	31.12.2016
STATENS KAPITAL OG GJELD			
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapi tal			
Innskutt virksomhetskapi tal	8	4 193	3 684
Opptjent virksomhetskapi tal	8	23 790	25 168
Sum virksomhetskapi tal		27 983	28 852
II Avregninger			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)			
Avregnet bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15 I	161 335	176 761
Sum avregninger		161 335	176 761
III Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	4, 5	2 684 255	2 665 609
Sum statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler		2 684 255	2 665 609
IV Statens finansiering av særskilte tiltak			
Statens finansiering av særskilte tiltak med utsatt inntektsføring	15 III		
Sum statens finansiering av særskilte tiltak		0	0
Sum statens kapital		2 873 573	2 871 223
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
Avsetninger langsiktige forpliktelser		38 193	3 656
Sum avsetning for langsiktige forpliktelser		38 193	3 656
II Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld			
Sum annen langsiktig gjeld		0	0
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		112 089	74 442
Skyldig skattetrekk		39 948	59 708
Skyldige offentlige avgifter		42 826	38 521
Avsatte feriepenger		101 737	96 463
Ikke inntektsførte tilskudd og overføringer (nettobudsjetterte)	15 II	93 425	105 457
Mottatt forskuddsbetaling	16	21 770	18 798
Annen kortsiktig gjeld	18, 20	60 518	49 708
Sum kortsiktig gjeld		472 312	443 097
Sum gjeld		510 505	446 753
Sum statens kapital og gjeld		3 384 077	3 317 975

Kontantstrømoppstilling for nettobudsjetterte virksomheter (direkte modell)

Beløp i 1000 kroner	Note	31.12.2017	31.12.2016	Budsjett 2018
Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter				
Innbetalinger				
innbetalinger av bevilgning fra fagdepartementet (nettobudsjetterte)		1 195 204	1 187 385	1 256 710
innbetalinger av bevilgninger fra andre departementer (nettobudsjetterte)		0	0	0
innbetalinger av skatter, avgifter og gebyrer til statskassen		0	0	0
innbetalinger fra salg av varer og tjenester		268 422	154 788	250 000
innbetalinger av avgifter, gebyrer og lisenser		0	0	0
innbetalinger av tilskudd og overføringer		424 120	391 412	410 000
innbetaling av refusjoner		27 163	29 637	30 000
andre innbetalinger		59 731	56 338	62 000
Sum innbetalinger		1 974 641	1 819 560	2 008 710
Utbetalinger				
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader		1 204 092	1 091 689	1 250 000
utbetalinger for kjøp av varer og tjenester		1 666	1 968	2 000
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter		352 882	339 424	355 000
utbetalinger og overføringer til andre statsetater		77 462	68 733	75 000
utbetalinger og overføringer til andre virksomheter (-)		90 395	173 887	120 000
andre utbetalinger		49 671	46 407	50 000
Sum utbetalinger		1 776 167	1 722 108	1 852 000
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter*		198 473	97 452	156 710
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
innbetalinger ved salg av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler (+)		620	105	0
utbetalinger ved kjøp av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler (-)		-155 541	-146 053	-170 000
innbetalinger ved salg av aksjer og andeler (+)		0	2 390	0
utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler (-)		-510	0	0
innbetalinger ved salg av obligasjoner og andre fordringer (+)		0	0	0
utbetalinger ved kjøp av obligasjoner og andre fordringer (-)		0	0	0
innbetalinger av utbytte (+)		0	0	0
innbetalinger av renter (+)		0	0	0
utbetalinger av renter (-)		0	0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-155 431	-143 559	-170 000
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
innbetalinger av virksomhetskapi tal (+)		0	0	0
tilbakebetalinger av virksomhetskapi tal (-)		0	0	0
utbetalinger av utbytte til statskassen (-)		0	0	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		0	0	0

<i>Kontantstrømmer knyttet til overføringer</i>			
innbetalinger fra statskassen til tilskudd til andre (+)	0	0	0
utbetalinger og overføringer til andre virksomheter (-)	0	0	0
Netto kontantstrøm knyttet til overføringer	0	0	0
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter (+/-)	0	0	0
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter (+/-)	43 042	-46 107	-13 290
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	556 700	602 807	599 743
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	599 743	556 700	586 453

* Avstemming	Note	31.12.2017	31.12.2016
resultat av periodens aktiviteter		-16 534	-53 232
avregning av bevilgningsfinansiert aktivitet		17 033	55 734
bokført verdi avhendede anleggsmidler		360	30 750
ordinære avskrivninger		136 535	128 080
nedskrivning av anleggsmidler		0	0
netto avregninger		-17 033	-55 734
inntekt fra bevilgning (gjelder vanligvis bruttobudsjetterte virksomheter)		0	0
arbeidsgiveravgift/gruppeliv ført på kap. 5700/5309		0	0
avsetning utsatte inntekter (tilgang anleggsmidler)		-155 541	-574 053
resultatandel i datterselskap		0	0
resultatandel tilknyttet selskap		0	0
endring i ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidler		18 645	415 223
endring i varelager		-2 762	-250
endring i kundefordringer		1 341	-10 340
endring i ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag		-12 066	-27 597
endring i ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger		34	-528
endring i leverandørgjeld		37 647	26 440
effekt av valutakursendringer		0	0
inntekter til pensjoner (kalkulatoriske)		0	0
pensjonskostnader (kalkulatoriske)		0	0
poster klassifisert som investerings- og finansieringsaktiviteter		154 921	144 384
korrigering av avsetning for feriepengen når ansatte går over i annen statsstilling		239	79
endring i andre tidsavgrensningsposter		35 653	18 496
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter*		198 473	97 452

Prinsipp for bevilgningsoppstilling

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen er satt opp i samsvar med prinsippene som gjelder for føring av statsregnskapet. Dette innebærer at opplysningene knyttet til bevilgningsregnskap og kapitalregnskap er satt opp etter kontantprinsippet og gjelder for regnskapsterminen fra 1. januar til 31. desember.

Bevilgningsoppstillingens del I viser alle finansielle eiendeler som virksomheten er ført opp med i statens kapitalregnskap. Beholdningene i statens kapitalregnskap er basert på at transaksjonene er ført med verdien på betalingstidspunktet. Verdien på balansedagen er satt til historisk kostpris på transaksjonstidspunktet.

Bevilgningsoppstillingens del II omfatter det som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser saldo og likvidbevegelser på virksomhetens oppgjørskonto og øvrige konti i Norges Bank. Beholdningene rapportert i likvidrapporten er avstemt mot statens konsernkontosystem og øvrige beholdninger i Norges Bank.

Bevilgningsoppstillingens del III gir en oversikt over utbetalingene som er registrert i statens konsernkontosystem. Utbetalingene er knyttet til og avstemt mot tildelingsbrevene og er satt opp etter inndelingen Stortinget har fastsatt for budsjettet og de spesifikasjonene som er angitt i tildelingsbrevene.

Oppstilling av bevilgningsrapportering for 2017 for nettobudsjetterte virksomheter

Del I

Beløp i 1 000 kroner

Beholdninger på konti i kapitalregnskapet					
Konto	Tekst	Note	31.12.2017	31.12.2016	Endring
6001/8202xx	Oppgjørskonto i Norges Bank	17	560 512	552 006	8 506
628002	Leieboerinnskudd	11	0	0	0
6402xx/8102xx	Gaver og gaveforsterkninger		0	0	0

DEL II

Beholdninger rapportert i likvidrapport ¹⁾	Note	Regnskap 31.12.2017
Oppgjørskonto i Norges Bank		
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	17	552 006
Endringer i perioden (+/-)		8 506
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank	17	560 512

Øvrige bankkonti Norges Bank ²⁾

Inngående saldo på i øvrige bankkonti i Norges Bank	17	1 027
Endringer i perioden (+/-)		4
Sum utgående saldo øvrige bankkonti i Norges Bank	17	1 031

Del III

Samlet utbetaling i henhold til tildelingsbrev					
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet utbetaling	
260	Universiteter og høyskoler	50	Statlige universiteter og høyskoler	1 195 204	
280	Felles enheter	01	Driftsutgifter	0	
280	Felles enheter	21	Spesielle driftsutgifter	0	
280	Felles enheter	50	Senter for internasjonalisering av utdanning	0	
280	Felles enheter	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver	0	
281	Felles utgifter for universiteter og høyskoler	01	Driftsutgifter, kan nyttes under post 70	0	
281	Felles utgifter for universiteter og høyskoler	45	Større utstysanskaffelser, kan overføres	0	
281	Felles utgifter for universiteter og høyskoler	70	Andre overføringer, kan nyttes under post 01	0	
Sum på kapitler og poster under programkategori 07.60 Høyere utdanning og fagskoler				1 195 204	
2xx	Formålet/virksomheten			0	
2xx	Formålet/virksomheten			0	
2xx	Formålet/virksomheten			0	
Samlet sum på kapitler og poster under programområde 07 Kunnskapsdepartementet				1 195 204	
xxxx	[Formålet/Virksomheten]	xx		0	
xxxx	[Formålet/Virksomheten]	xx		0	
Sum utbetalinger på andre kapitler og poster i statsbudsjettet				0	
Sum utbetalinger i alt				1 195 204	

1) Dersom virksomheten disponerer flere oppgjørskontoer i Norges Bank enn den ordinære driftskontoen, skal også disse beholdningen spesifiseres med inngående saldo, endring i perioden og utgående saldo. Slike beholdninger skal også inngå i oversikten over beholdninger rapportert til kapitalregnskapet. Vesentlige beløp spesifiseres særskilt nedenfor.

2) Oversikten skal omfatte andre konti som virksomheten har i Norges Bank. Som eksempel nevnes gavekonti.

Note 1 Spesifikasjon av driftsinntekter

Beløp i 1000 kroner

	31.12.2017	31.12.2016	Budsjett 2018
Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet			
Overført bevilgning fra foregående år (bruttobudsjetterte virksomheter)			
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet	1 195 204	1 187 385	1 256 710
- brutto benyttet til investeringsformål/varige driftsmidler av periodens bevilgning / driftstilskudd (-)	-155 541	-146 053	-170 000
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	136 535	128 080	138 000
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (nedskrivninger) (+)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler (+)	360	30 750	0
+ inntekt til pensjoner (gjelder virksomheter som er med i sentral ordning)	0	0	0
- periodens tilskudd til andre (-)	0	0	0
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet ¹⁾	0	0	0
Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	1 176 559	1 200 162	1 224 710
Tilskudd og overføringer fra andre departement			
Periodens tilskudd/overføring fra andre departement ¹⁾	0	3 000	0
- brutto benyttet til investeringsformål/varige driftsmidler av periodens bevilgning /driftstilskudd (-)	0	0	0
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (nedskrivninger) (+)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler (+)	0	0	0
+ inntekt til pensjoner (gjelder virksomheter som er med i sentral ordning)	0	0	0
- tilskudd til andre (-)	0	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra andre departement	0	3 000	0
1) Vesentlige tilskudd/overføringer skal spesifiseres på egne linjer under oppstillingen.			
Sum inntekt fra bevilgninger	1 176 559	1 203 162	1 224 710
<i>(linje RE.1 i resultatregnskapet)</i>			
Gebyrer og lisenser^{1) 2)}			
Gebyrer	0	0	0
Lisenser	0	0	0
Sum gebyrer og lisenser (linje RE.2 i resultatregnskapet)	0	0	0

1) Vesentlige inntekter av denne typen skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Dette avsnittet skal bare brukes når gebyrene eller lisensene skal klassifiseres som driftsinntekt for institusjonen. 2) Dersom institusjonen krever inn gebyrer eller mottar midler knyttet til lisenser på vegne av staten og som skal overføres til statskassen, skal slike midler klassifiseres som innkrevingsvirksomhet og presenteres i avsnittet for innkrevingsvirksomhet i resultatregnskapet og spesifiseres i note 9.

Tilskudd og overføringer fra statlige etater ¹⁾			
Periodens tilskudd/overføring fra andre statlige etater	60 478	50 179	60 000
+ periodens tilskudd fra andre statlige etater via andre virksomheter	0	0	0
- periodens tilskudd til andre virksomheter (-)	0	0	0
Periodens netto tilskudd fra andre statlige etater	60 478	50 179	60 000
Periodens tilskudd/overføring direkte fra Norges forskningsråd (NFR)	373 416	292 191	350 000
+ periodens tilskudd fra NFR via andre virksomheter (+)	71 193	76 268	73 000
- periodens tilskudd/overføring fra NFR til andre (-)	-209 290	-137 162	-185 000
Periodens netto tilskudd fra NFR	235 319	231 297	238 000
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige etater (spesifiseres) ²⁾	0	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra statlige etater	295 797	281 476	298 000

1) Vesentlige bidrag skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Linjene N1.21 skal bare omfatte tilskudd/overføringer som omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13. Midler som benyttes til investeringer, skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet. Oppdragsinntekter og salgs- og leieinntekter skal spesifiseres i de respektive avsnittene nedenfor.

2) Vesentlige bidrag skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Linje N1.30 skal omfatte tilskudd/overføringer som ikke omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13.

81

Tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet ¹⁾			
Periodens tilskudd/overføring fra regionale forskningsfond (RFF)	0	595	500
+ periodens tilskudd fra RFF via andre virksomheter (+)	4 537	3 411	4 000
- periodens tilskudd/overføring fra RFF til andre (-)	-250	-214	-225
Periodens netto tilskudd/overføring fra RFF	4 287	3 793	4 275
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	2 165	2 400	2 300
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	7 885	6 346	8 000
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	10 403	9 468	12 000
Periodens tilskudd/overføring fra andre bidragsytere	10 123	11 185	11 000
- periodens tilskudd/overføring fra diverse bidragsytere til andre virksomheter (-)	0	0	0
Periodens netto tilskudd/overføring fra diverse bidragsytere	30 577	29 399	33 300
Periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horisont 2020)	17 508	21 112	19 000
+ periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning fra andre (+)	0	0	0
- periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning til andre (-)	-31	-31	-30
Periodens netto tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horisont 2020)	17 477	21 081	18 970
Periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	17 540	10 294	15 000
+ periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet fra andre (+)	0	0	0
- periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet til andre (-)	-5 863	-2 046	-4 000
Periodens netto tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	11 678	8 248	11 000
Periodens tilskudd/overføring fra andre bidragsytere ²⁾	0	0	0
Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet	64 019	62 520	67 545

1) Vesentlige bidrag skal spesifiseres på i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet. Avsnittet gjelder bidrag som tilfredsstiller kravene i rundskriv F-07-13.

2) Gjelder tilskudd/overføringer som ikke omfattes av bestemmelsene i F-07/2013.

<i>Tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger¹⁾</i>			
Mottatte gaver/gaveforsterkninger i perioden	1 239	1 259	500
- ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger (-)	-34	0	0
+ utsatt inntekt fra mottatte gaver/gaveforsterkninger (+)	0	528	0
Sum tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger	1 206	1 787	500

1) Vesentlige bidrag skal spesifiseres på egne linjer eller i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet.

Sum tilskudd og overføringer fra andre (linje RE.3 i resultatregnskapet)	361 021	345 783	366 045
--	----------------	----------------	----------------

Oppdragsinntekter, salgs- og leieinntekter

<i>Inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet¹⁾</i>			
Statlige etater	11 069	7 878	11 500
Kommunale og fylkeskommunale etater	190	113	200
Organisasjoner og stiftelser	191	166	200
Næringsliv/privat	14 444	11 871	15 000
Andre	38 411	27 313	36 000
Sum inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet	64 305	47 341	62 900

1) Avsnittet skal omfatte oppdragsinntekter som omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13.

<i>Andre salgs- og leieinntekter</i>			
Leieinntekter	13 597	8 966	13 000
Kursavgifter fra etter- og videreutdanning	10 191	9 333	11 000
Andre salgs- og leieinntekter*	79 205	73 986	80 000
Sum andre salgs- og leieinntekter	102 992	92 285	104 000

Sum oppdrags-, salgs- og leieinntekter (linje RE.5 i resultatregnskapet)	167 297	139 627	166 900
--	----------------	----------------	----------------

<i>Andre driftsinntekter</i>			
Gaver som skal inntektsføres	0	0	0
Andre driftsinntekter/refusjoner	21 078	14 670	21 000
Øvrige andre inntekter	13 075	20 772	15 000
Øvrige andre inntekter ¹⁾	0	0	0
Sum andre driftsinntekter (linje RE.6 i resultatregnskapet)	34 154	35 442	36 000

Gevinst ved salg av eiendom, anlegg, maskiner mv. ¹⁾			
Salg av eiendom	0	0	0
Salg av maskiner, utstyr mv	620	105	0
Salg av andre driftsmidler	0	0	0
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og maskiner mv. <i>(linje RE.6 i resultatregnskapet)</i>	620	105	0
1) Vesentlige salgstransaksjoner skal kommenteres og det skal angis eventuell øremerking av midlene. Merk at det er den regnskapsmessige gevinst og ikke salgssum som skal spesifiseres under driftsinntekter.			
Sum driftsinntekter	1 739 650	1 724 118	1 793 655

Note 2 Lønn og sosiale kostnader

DEL I

Beløp i 1000 kroner	31.12.2017	31.12.2016
Lønninger	867 359	857 686
Feriepenger	105 303	101 514
Arbeidsgiveravgift	146 927	140 611
Pensjonskostnader ¹⁾	101 142	103 926
Sykepenger og andre refusjoner	-27 163	-29 637
Andre ytelser	7 665	7 295
Sum lønnskostnader	1 201 234	1 181 394

Antall årsverk: **1 554** 1 525

1) Gjelder virksomheter som betaler pensjonspremie selv (alle som har unntak fra bruttoprinsippet)

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.

Premiesats til Statens pensjonskasse er 11,5 prosent for 2017.

Premiesatsen for 2016 var 12,3 prosent.

DEL II

	Lønn	Andre godtgjørelser
Lønn og godtgjørelser til ledende personer		
Rektor (gjelder også dersom rektor er tilsatt)	1230	135
Ekstern styreleder (gjelder institusjoner som har tilsatt rektor)	207	
Administrerende direktør		

	Fast godtgjørelse	Godtgjørelse pr. møte
Godtgjørelse til styremedlemmer		
Styremedlemmer fra egen institusjon	50	5
Eksterne styremedlemmer	50	7
Styremedlemmer valgt av studentene	50	7
Varamedlemmer for styremedlemmer fra egen institusjon	0	5
Varamedlemmer for eksterne styremedlemmer	0	7
Varamedlemmer for studenter	0	7

Lønn og godtgjørelser til ledende personer oppgis i kroner i samsvar med faktiske utbetalinger for regnskapsåret 2017. For styremedlemmer som har fast godtgjørelse, oppgis godtgjørelsen for regnskapsåret 2017. Når det gis godtgjørelse pr. møte, oppgis satsen pr. møte.

	2017	2016	Endring 2016-2017	%-endring
"Antall årsverk (gj.snitt oktober-oktober Kilde: DBH)"				
Administrative stillinger	316	315	1	0,3 %
Andre stillinger	17	17	0	0,3 %
Drifts- og vedlikeholdsstillinger	47	45	2	5,0 %
Støttestillinger for undervisning, forskning og form.	351	336	15	4,4 %
Rekrutteringsstillinger	294	282	12	4,2 %
Undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger	529	530	-1	-0,2 %
Sum	1554	1525	29	1,9 %

Note 3 Andre driftskostnader

Beløp i 1000 kroner

	31.12.2017	31.12.2016
Husleie	13 023	11 184
Vedlikehold egne bygg og anlegg	16 511	39 070
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	58 053	55 149
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	12 861	12 577
Mindre utstyrsanskaffelser	23 796	30 222
Tap ved avgang anleggsmidler	314	28 000
Leie av maskiner, inventar og lignende	14 591	12 756
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	71 785	77 523
Reiser og diett	49 078	46 427
Øvrige driftskostnader	42 342	48 794
Øvrige driftskostnader, laboratorierkvisita, såfrø, gjødsel oa.	78 109	66 733
Øvrige driftskostnader, representasjon/markedstiltak	6 656	8 117
Øvrige driftskostnader, kontorkostnader, tele og data	13 795	13 336
Øvrige driftskostnader, tidsskrifter, publikasjoner, bøker, trykking m.m	15 063	17 281
Sum andre driftskostnader	415 977	467 170

1) Spesifiseres ytterligere under oppstillingen dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet

Note 4 Immaterielle eiendeler

Beløp i 1000 kroner

	F&U ¹⁾	Programvare og tilsvarende	Andre rettigheter mv.	Under utførelse	SUM
Anskaffelseskost 31.12.2016	0	4 306	0	0	4 306
+ tilgang pr. 31.12.2017 (+)	0	339	0	0	339
- avgang anskaffelseskost pr. 31.12.2017 (-)	0	0	0	0	0
+/- fra eiendel under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2017	0	4 644	0	0	4 644
- akkumulerte nedskrivninger 31.12.2016 (-)	0	-3 448	0	0	-3 448
- nedskrivninger pr. 31.12.2017 (-)	0	0	0	0	0
- akkumulerte avskrivninger 31.12.2016 (-)	0	0	0	0	0
- ordinære avskrivninger pr. 31.12.2017 (-)	0	-193	0	0	-193
+ akkumulert avskrivning avgang pr. 31.12.2017 (+)	0	0	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2017	0	1 003	0	0	1 003

Avskrivningssatser (levetider) Virksomhets-
spesifikt 5 år /
lineært

86

1) Forskning og utvikling er en del av statsoppdraget og skal ikke aktiveres ved universiteter og høyskoler

Universiteter og høyskoler som kostnadsfører anskaffelser av anleggsmidler, skal oppgi hvilke immaterielle eiendeler institusjonene har anskaffet i perioden når kostprisen overstiger kr 30 000 (dersom dette avviker fra benyttet sats, skal faktisk sats oppgis) og levetiden er over 3 år. Vedlikehold og mindre investeringer og påkostninger kostnadsføres som andre driftskostnader.

Regnskapsposten består av investeringer og påkostninger for:	31.12.2017	31.12.2016
Immaterielle eiendeler	0	0
Sum investeringer og påkostninger i immaterielle eiendeler	0	0

Note 5 Varige driftsmidler

Beløp i 1000 kroner

	Tomter	Driftsbygninger
Anskaffelseskost 31.12.2016	289 763	40 670
+ tilgang nybygg pr. 31.12.2017 - eksternt finansiert (+)	0	0
+ tilgang nybygg pr. 31.12.2017 - internt finansiert (+)	0	0
+ andre tilganger pr. 31.12.2017 (+)	0	0
- avgang anskaffelseskost pr. 31.12.2017 (-)	0	0
+/- fra anlegg under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2017	289 763	40 670
- akkumulerte nedskrivninger pr. 31.12.2016 (-)	0	0
- nedskrivninger pr. 31.12.2017 (-)	0	0
- akkumulerte avskrivninger 31.12.2016 (-)	0	0
- ordinære avskrivninger pr. 31.12.2017 (-)	0	0
+ akkumulert avskrivning avgang pr. 31.12.2017 (+)	0	0
Balanseført verdi 31.12.2017	289 763	40 670

Avskrivningssatser (levetider)

	Ingen avskrivning	10-60 år dekomponert lineært
Tilleggsopplysninger når det er avhendet anleggsmidler:		
Vederlag ved avhending av anleggsmidler	0	0
- bokført verdi av avhendete anleggsmidler (-)	0	0
Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0

Resterende forpliktelse vedrørende bokført verdi av avhendete anleggsmidler er inntektsført og vist i note 1 som "utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendete anleggsmidler".

Universiteter og høyskoler som kostnadsfører anskaffelser og påkostninger, skal oppgi anskaffelser av andre varige driftsmidler som har en kostpris større enn kr 30 000 (dersom dette avviker fra benyttet sats, skal faktisk sats oppgis) og økonomisk levetid over 3 år. Vedlikehold og mindre investeringer og påkostninger skal kostnadsføres som andre driftskostnader.

Regnskapsposten består av investeringer og påkostninger til:	31.12.2017	31.12.2016
Eiendom og bygg (benyttes kun av de som forvalter egne bygg)	0	0
Teknisk data og undervisningsutstyr	0	0
Anleggsmaskiner og transportmidler	0	0
Kontormaskiner og annet inventar	0	0
Sum investeringer og påkostninger av varige driftsmidler	0	0

Øvrige bygninger	Anlegg under utførelse	Infrastruktur-eiendeler	Maskiner, transportmidler	Annet inventar og utstyr	Sum
2 055 163	0	0	448 719	1 299 827	4 134 141
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
31 453	7 946	0	36 453	79 350	155 202
-380	0	0	-113	-98	-591
0	0	0	0	0	0
2 086 236	7 946	0	485 059	1 379 078	4 288 752
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
-499 388	0	0	-301 908	-668 094	-1 469 390
-43 194	0	0	-26 804	-66 343	-136 342
127	0	0	17	88	231
1 543 780	7 946	0	156 364	644 728	2 683 251

20-60 år dekomponert lineært	Ingen avskrivning	Virksomhets-spesifikt	3-15 år lineært	3-15 år lineært	
0	0	0	55	0	55
-253	0	0	-96	-11	-360
-253	0	0	-41	-11	-305

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader

Beløp i 1000 kroner

	31.12.2017	31.12.2016
Finansinntekter		
Renteinntekter	97	84
Agio gevinst	672	562
Oppskrivning av aksjer	0	0
Utbytte fra eierandeler i selskaper mv. (spesifiseres i avsnittet nedenfor)	0	0
Annen finansinntekt	0	1 565
Sum finansinntekter	768	2 211
Finanskostnader		
Rentekostnad	87	76
Nedskrivning av aksjer	0	0
Agio tap	1 453	873
Annen finanskostnad	0	0
Sum finanskostnader	1 540	948

89 *Spesifikasjon av utbytte fra eierandeler i selskaper mv..*

Mottatt utbytte fra selskap X	0	0
Mottatt utbytte fra selskap Y	0	0
Mottatt utbytte fra selskap Z	0	0
Mottatt utbytte fra andre selskap ¹⁾	0	0
Sum mottatt utbytte	0	0

1) Spesifiseres om nødvendig på egne linjer under oppstillingen.

Grunnlag beregning av rentekostnad på investert kapital:

	31.12.2017	31.12.2016	Gjennomsnitt i perioden
Balanseført verdi immaterielle eiendeler	1 003	858	931
Balanseført verdi varige driftsmidler	2 683 251	2 664 751	2 674 001
Sum	2 684 255	2 665 609	2 674 932

Antall måneder på rapporteringstidspunktet:

12

Gjennomsnittlig kapitalbinding i år 2017:

2 674 932

Fastsatt rente for år 2017:

0,81 %

Beregnet rentekostnad på investert kapital ²⁾:**21 667**

Beregning av rentekostnader på den kapitalen som er investert i virksomheten vises her i henhold til "Utkast til veiledningsnotat om renter på kapital".

2) Gjelder bare institusjoner som balansefører anleggsmidler. Beregnet rentekostnad på investert kapital skal kun gis som noteopplysning. Den beregnede rentekostnaden skal ikke regnskapsføres.

Note 8 Innskutt og opptjent virksomhetskapi tal (netto budsjetterte virksomheter)

Beløp i 1000 kroner

Netto budsjetterte virksomheter kan ikke etablere virksomhetskapi tal innenfor den bevilgningsfinansierte og bidragsfinansierte aktiviteten, se note 15. Opptjent virksomhetskapi tal tilsvarer dermed resultatet fra oppdragsfinansiert aktivitet.

Universitet og høyskoler kan anvende opptjent virksomhetskapi tal til å finansiere investeringer i randsonevirksomhet. Når virksomhetskapi tal er anvendt til dette formålet, er den å anse som bundet virksomhetskapi tal, dvs. den kan ikke anvendes til å dekke eventuelle underskudd innenfor den løpende driften.

Innskutt virksomhetskapi tal er kapitalene knyttet til aksjer som ble finansiert av bevilgning på 90-post og som derfor tidligere var klassifisert som aksjer i gruppe 1. Disse aksjene føres nå i gruppe 2 og er overført til den enkelte institusjons virksomhetsregnskap. Innskutt virksomhetskapi tal skal anses som bundet.

<i>Innskutt virksomhetskapi tal:</i>	Beløp
Innskutt virksomhetskapi tal 01.01.2017	3 491
Oppskrivning av eierandeler i perioden (+)	0
Nedskrivning av eierandeler i perioden (-)	-1
Salg av eierandeler i perioden (-)	0
Innskutt virksomhetskapi tal 31.12.2017	3 490
<i>Bunden virksomhetskapi tal:</i>	
Bunden virksomhetskapi tal pr. 01.01.2017	193
Kjøp av aksjer i perioden	510
Salg av aksjer i perioden (-)	0
Oppskrivning av aksjer i perioden	0
Nedskrivning av aksjer i perioden (-)	0
Bunden virksomhetskapi tal 31.12.2017	703
Innskutt og bunden virksomhetskapi tal 31.12.2017	4 193
<i>Annen opptjent virksomhetskapi tal:</i>	
Annen opptjent virksomhetskapi tal 01.01.2017	25 168
Underskudd bevilgningsfinansiert aktivitet belastet annen opptjent virksomhetskapi tal (-)	-1 368
Overført fra periodens resultat	499
Overført til/fra bunden virksomhetskapi tal (+/-)	-509
Annen opptjent virksomhetskapi tal 31.12.2017	23 790
Sum virksomhetskapi tal 31.12.2017	27 983

Netto budsjetterte virksomheter kan eventuelt supplere med ytterligere spesifisering og gruppering av opptjent virksomhetskapi tal på egne linjer under oppstillingen. (Gjelder f. eks. virksomheter som fordeler opptjent virksomhetskapi tal til underliggende driftsenheter)

Note 9 og 10 er ikke aktuell ved NMBU

Note 11 Investeringer i aksjer og selskapsandeler

Beløp i 1000 kroner

	Organisasjons- nummer	Ervervsdato
Aksjer		
Graminor AS	967247359	16.12.2002
Instrumenttjenesten AS (ITAS)	961323568	1991
Sem Gjestegård AS	975257401	05.07.1995
Inkubator Ås AS	914456797	27.01.2017
ARD Innovation AS	818607032	13.01.2017
Blue Revolution Centre AS	919172290	22.08.2017
Øvrige selskap***		
<i>Sum aksjer</i>		
Andeler (herunder leieboerinnskudd)		
Andel Nortura		
Andel Norsvin		
Andel Viken Skog BA		
Øvrige selskap***		
<i>Sum andeler</i>		
Balanseført verdi 31.12.2017		

* Gjelder bokført resultat i vedkommende selskaps siste avlagte årsregnskap

** Gjelder bokført egenkapital i vedkommende selskaps siste avlagte årsregnskap

*** Vesentlige poster spesifiseres i eget avsnitt under oppstillingen

(1) Rapportering av aksjer og andeler til statens kapitalregnskap skal følge reglene i kapittel 4.4 i Meld. St. 3

Antall aksjer/andeler	Eierandel	Årets resultat*	Balanseført egenkapital**	Balanseført verdi i virksomhetens regnskap	Rapportert til kapital- regnskapet (1)
90	0,8 %	1 846	71 829	90	90
400	40,0 %	1 294	16 826	400	400
300	100,0 %	-1 548	1 366	3000	3000
25	15,0 %	100	400	100	100
400	50,0 %	0	0	400	400
10 000	33,3 %	0	0	10	10
0	0,0 %	0	0	0	0
11 215		1 692	90 421	4 000	4 000
0		0	0	124	124
0		0	0	2	2
0		0	0	67	67
0		0	0	0	0
0		0	0	193	193
		1 692	90 421	4 193	4 193

Note 12 Beholdninger av varer og driftsmateriell

Beløp i 1000 kroner

	31.12.2017	31.12.2016
Anskaffelseskost		
Beholdninger anskaffet til internt bruk i virksomheten	3 341	579
Beholdninger beregnet på videresalg	0	0
Sum anskaffelseskost	3 341	579
Ukurans		
Ukurans i beholdninger til internt bruk i virksomheten (-)	0	0
Ukurans i beholdninger beregnet på videresalg (-)	0	0
Sum ukurans	0	0
Sum varebeholdninger	3 341	579

Dersom virksomheten har foretatt forskuddsbetalinger til leverandører, skal det opplyses om forskuddsbetalt beløp i note 14. Forskudd til leverandører som leverer varer eller tjenester som er en direkte del av varekretsløpet eller tjenesteproduksjonen, og forskudd til andre leverandører skal rapporteres som forskuddsbetalte kostnader på linjen N14.5, for eksempel: husleie, strøm og tidsskrifter.

Note 13 Kundefordringer

Beløp i 1000 kroner

	31.12.2017	31.12.2016
Kundefordringer til pålydende	72 189	74 145
Avsatt til latent tap (-)	-569	-577
Kredittkortfordringer	215	176
Sum kundefordringer	71 834	73 744
Aldersfordeling kundefordringer	31.12.2017	31.12.2016
Antall dager		
Ikke forfalt	63 230	54 805
1-30	4 639	16 084
31-60	1 636	287
61-90	214	213
91-180	722	1 182
181-	1 748	1 574
Sum	72 189	74 145

Note 14 Andre kortsiktige fordringer

Beløp i 1000 kroner

	31.12.2017	31.12.2016
Forskuddsbetalt lønn	696	243
Reiseforskudd	1 925	2 244
Personallån	238	246
Andre fordringer på ansatte	3 156	1 643
Forskuddsbetalte kostnader	4 531	6 788
Andre fordringer	3 504	3 002
Fordring på datterselskap mv. ¹⁾	0	0
Sum	14 050	14 166

1) gjelder også tilknyttet selskap (TS) og felleskontrollert virksomhet.

Note 15 Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettobudsjetterte virksomheter)

Beløp i 1000 kroner

Den andel av bevilgninger og midler som skal behandles tilsvarende som ikke er benyttet ved regnskapsavslutningen, er å anse som en forpliktelse. Det skal spesifiseres hvilke formål bevilgningen forutsettes å dekke i påfølgende termin. Vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

Det er foretatt følgende interne avsetninger til de angitte prioriterte oppgaver/formål innenfor bevilgningsfinansiert aktivitet og aktivitet som skal behandles tilsvarende:

Del I: Inntektsførte ordinære bevilgninger:	Avsetning pr. 31.12.2017	Overført fra virksomhets- kapital	Avsetning pr. 31.12.2016	Endring i perioden
Kunnskapsdepartementet				
Utsatt virksomhet				
Forskerutdanning	34 921	0	45 601	-10 680
Utdanning	8 235	0	4 472	3 763
Avsetninger knyttet til forskning	33 704	0	32 902	802
Avsetninger knyttet til interne øremerkinger	5 286	0	2 955	2 331
Andre prioriterte oppgaver ¹⁾	0	0	0	0
SUM utsatt virksomhet	82 146	0	85 930	-3 784
Strategiske formål				
Forskerutdanning	150	0	150	0
Utdanning	490	0	420	70
Avsetninger knyttet til forskning	2 061	0	2 036	25
Avsetninger knyttet til intern øremerkinger	3 728	0	1 637	2 091
Andre prioriterte oppgaver ¹⁾	0	0	0	0
SUM strategiske formål	6 429	0	4 243	2 186
Større investeringer				
Vitenskapelig utstyr	10 442	0	10 776	-334
Andre investeringer- og vedlikehold	6 737	0	3 102	3 635
Andre prioriterte oppgaver ¹⁾	0	0	0	0
SUM større investeringer	17 179	0	13 878	3 301
Andre avsetninger				
Avsetninger knyttet til undervisning	100	323	883	-783
Avsetninger knyttet til forskning	802	69	4 636	-3 834
Avsetninger knyttet til interne øremerkinger	750	0	677	73
Utdisponerte midler ved enhetene	22 625	0	8 392	14 233
Utdisponerte midler til ulike sentrale tiltak	10 167	0	10 238	-71
Salg av eiendommen Sem i Asker	2 301	0	6 913	-4 612
Oppfølging byggeprosjektene Campus Ås	12 124	0	-5 402	17 526
Midler tildelt til rehabilitering av TF-kvartalet	0	0	35 000	-35 000
Midler tildelt til etablering av senter for vann- og avløpsteknologi	2 500	0	0	2 500
SEARCH Sandnes	6 721	0	13 590	-6 869
Midler til utstyr og inventar rehabilitering av Urbygningen	15 335	0	22 617	-7 282
Utdisponerte midler ved styret	15 000	976	8 000	7 000
Tidligere overdisponeringer	-15 000	0	-15 000	0
Periodiseringseffekter, inkl ikke avviklet ferie og fleksitid	-18 161	0	-17 913	-248
Andre formål ¹⁾	0	0	0	0
SUM andre avsetninger	55 264	1 368	72 631	-17 368
Sum Kunnskapsdepartementet	161 018	1 368	176 682	-15 665

Andre departementer				
Utsatt virksomhet	0	0	0	0
Strategiske formål	0	0	0	0
Større investeringer	0	0	0	0
Andre avsetninger	0	0	0	0
Sum andre departementer	0	0	0	0
Sum avsatt andel av bevilgningsfinansiert aktivitet	161 018	1 368	176 682	-15 665
1) Vesentlig poster spesifiseres i egen oppstilling				
Inntektsførte bidrag:				
Andre statlige etater				
Utsatt virksomhet	0	0	0	0
Strategiske formål	0	0	0	0
Større investeringer	0	0	0	0
Andre avsetninger	0	0	0	0
Sum andre statlige etater	0	0	0	0
Norges forskningsråd				
Utsatt virksomhet	0	0	0	0
Strategiske formål	0	0	0	0
Større investeringer	0	0	0	0
Andre avsetninger	0	0	0	0
Sum Norges forskningsråd	0	0	0	0
Regionale forskningsfond				
Utsatt virksomhet	0	0	0	0
Strategiske formål	0	0	0	0
Større investeringer	0	0	0	0
Andre avsetninger	0	0	0	0
Sum regionale forskningsfond	0	0	0	0
Andre bidragsytere³⁾				
Utsatt virksomhet	0	0	0	0
Strategiske formål	0	0	0	0
Større investeringer	0	0	0	0
Andre avsetninger	0	0	0	0
Sum andre bidragsytere	0	0	0	0
Direkte posterte statsinterne feriepengeforpliktelser, inkl. arbeidsgiveravgift (underkonto 2168)	317		79	239
Sum avsatt andel av tilskudd til statlig og bidragsfinansiert aktivitet	161 335	1 368	176 761	-15 426
Korreksjon for feriepengeforpliktelser				-239
Tilført fra annen opptjent virksomhetskaptal, se note 8				-1 368
Resultatført endring av avsatt andel av tilskudd til bidrags- og bevilgningsfinansiert aktivitet				-15 033

Note 15 Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettobudsjetterte virksomheter), forts

Del II: Ikke inntektsførte ordinære bevilgninger, tilskudd, bidrag og gaver:⁴⁾

	Avsetning pr. 31.12.2017	Avsetning pr. 31.12.2016	Endring i perioden
Kunnskapsdepartementet			
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0
Sum Kunnskapsdepartementet	0	0	0
Andre departementer			
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0
Sum andre departementer	0	0	0
Andre statlige etater (unntatt NFR)			
Tiltak/oppgave/formål	37 792	40 790	-2 999
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål ⁵⁾	0	0	0
Sum andre statlige etater	37 792	40 790	-2 999
Norges forskningsråd			
Tiltak/oppgave/formål	30 455	39 630	-9 176
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål ⁵⁾	0	0	0
Sum Norges forskningsråd	30 455	39 630	-9 176
Regionale forskningsfond			
Tiltak/oppgave/formål	-1 580	-355	-1 226
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål ⁵⁾	0	0	0
Sum regionale forskningsfond	-1 580	-355	-1 226
Andre bidragsyttere³⁾			
Kommunale og fylkeskommunale etater	2 831	1 444	1 386
Organisasjoner og stiftelser	7 526	11 524	-3 998
Næringsliv og private bidragsyttere	14 878	11 975	2 903
Øvrige andre bidragsyttere	1 806	614	1 192
EU tilskudd/tildeling fra rammeprogram for forskning	-3 398	-6 200	2 802
EU tilskudd/tildeling til undervisning og andre formål	1 413	4 364	-2 952
Sum andre bidrag¹⁾	25 055	23 721	1 334
Andre tilskudd og overføringer ²⁾	0	0	0
Sum andre bidrag, tilskudd og overføringer	25 055	23 721	1 334
Sum ikke inntektsførte tilskudd og bidrag	91 721	103 787	-12 066

Gaver og gaveforsterkninger			
Tiltak/oppgave/formål/giver	1 704	1 671	34
Tiltak/oppgave/formål/giver	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål/giver ⁵⁾	0	0	0
Sum gaver og gaveforsterkninger	1 704	1 671	34
Sum ikke inntektsførte tilskudd, bidrag og gaver mv	93 425	105 457	-12 032

Del III: Ikke inntektsførte bevilgninger til særskilte tiltak⁷⁾ med utsatt inntektsføring

	Forpliktelse pr. 31.12.2017	Forpliktelse pr. 31.12.2016	Endring i perioden
Kunnskapsdepartementet			
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Sum Kunnskapsdepartementet	0	0	0
Andre departementer			
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Sum andre departementer	0	0	0
Sum ikke inntektsførte bevilgninger til særskilte tiltak	0	0	0

- 1) Skal bare omfatte prosjekter som tilfredsstiller kravene til bidragsfinansiert aktivitet i rundskriv F-07/13.
- 2) Gjelder bidrag, tilskudd og overføringer som ikke tilfredsstiller kravene i rundskriv F-07/13.
- 3) I avsnittet "Andre bidragsytere" skal vesentlige poster spesifiseres etter bidragsyter i kategoriene "Utsatt virksomhet", "strategiske formål", "Større investeringer" og eventuelt "Andre avsetninger", jf. oppstillingen i avsnittet for NFR.
- 4) Avsnittet "Ikke inntektsførte ordinære bevilgninger, tilskudd, bidrag og gaver" i del II skal det som tidligere presenteres ikke inntektsførte ordinære driftsbevilgninger i delårsregnskapene, tilskudd, overføringer samt bidrag og gaver fra statlige etater og andre bidragsytere.
- 5) og 6) Vesentlige poster spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.
- 7) Del III gjelder spesielle bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet og bevilgninger fra andre departementer som skal behandles tilsvarende. Større bevilgningsfinansierte tiltak med utsatt inntektsføring og bevilgningsfinansierte tiltak hvor det kan dokumenteres at midlene er forutsatt brukt i påfølgende termin eller senere fra bevilgende myndighets side, skal spesifiseres i denne delen. Eventuelle periodiseringer av ordinære bevilgninger i delårsregnskapene skal (som tidligere) presenteres i del II i noten.

Generelle merknader:

I avsnittet "Inntektsførte bevilgninger og bidrag" skal de prioriterte oppgavene grupperes i kategorier som vist under den delen av noten som spesifiserer avsetningene under Kunnskapsdepartementet. Avsnittene gjelder tiltak som skal dekkes av den løpende driftsbevilgningen. I avsnittet "Utsatt virksomhet" skal institusjonene føre opp tildelinger til planlagt virksomhet som ikke ble gjennomført i perioden. I avsnittet "Strategiske formål" skal institusjonene føre opp avsetninger til tiltak som i henhold til institusjonens strategiske plan eller annet planverk er forutsatt gjennomført i senere perioder og som ikke er dekket gjennom bevilgninger i de terminer tiltakene planlegges gjennomført. I avsnittet "Større investeringer" skal institusjonene føre opp avsetninger til investeringer med dekning over den løpende driftsbevilgningen som er forutsatt gjennomført i senere perioder og som ikke er dekket gjennom bevilgninger i de terminer investeringene er planlagt gjennomført. I avsnittet "Andre avsetninger" skal institusjonene føre opp avsetninger uten spesifisert formål eller formål som ikke hører inn under de tre kategoriene som er omtalt ovenfor.

I notens del II er linjene som gjelder ikke inntektsførte bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet og bevilgninger fra andre departementer som skal behandles tilsvarende, flyttet til notens del III. Større bevilgningsfinansierte tiltak med utsatt inntektsføring og bevilgningsfinansierte prosjekter hvor det kan dokumenteres at midlene er forutsatt brukt i påfølgende termin eller senere fra bevilgende myndighets side, skal etter dette spesifiseres i notens del III.

Note 16 Opptjente, ikke fakturerte inntekter/Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter

Beløp i 1000 kroner

DEL I

Opptjente, ikke fakturerte inntekter	31.12.2017	31.12.2016
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater ¹⁾	200	195
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater ¹⁾	38	49
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser ¹⁾	0	0
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private ¹⁾	3 861	2 683
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre ¹⁾	2 563	564
Andre prosjekter ²⁾	0	0
Sum fordringer	6 662	3 492

DEL II

Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	31.12.2017	31.12.2016
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater ¹⁾	11 657	9 141
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater ¹⁾	229	635
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser ¹⁾	40	0
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private ¹⁾	5 283	4 667
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre ¹⁾	4 560	4 356
Andre prosjekter ²⁾	0	0
Sum gjeld	21 770	18 798

Prosjektene spesifiseres etter sin art.

1) Gjelder aktivitet som faller inn under bestemmelsene i F-07-13. Vesentlige poster spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

2) Gjelder aktivitet som ikke tilfredsstiller kravene i F-07-13. Vesentlige poster spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

Note 17 Bankinnskudd, kontanter og lignende²⁾

Beløp i 1000 kroner

	31.12.2017	31.12.2016
Innskudd på oppgjørskonto i statens konsernkontosystem ³⁾	560 512	552 006
Øvrige bankkonti i Norges Bank ³⁾	1 031	1 027
Øvrige bankkonti utenom Norges Bank ¹⁾	38 193	3 656
Håndkasser og andre kontantbeholdninger ¹⁾	7	11
Sum bankinnskudd og kontanter	599 743	556 700

1) Vesentlige beholdninger skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

2) Bankinnskudd og andre beholdninger skal oppgis i tusen kroner med tre desimaler.

3) Skal samsvare med kontoutskrift for oppgjørskontoen fra Norges Bank.

Note 18 Annen kortsiktig gjeld

Beløp i 1000 kroner

	31.12.2017	31.12.2016
Skyldig lønn	0	0
Skyldige reiseutgifter	0	0
Annen gjeld til ansatte	0	0
Påløpte kostnader	0	0
Periodiserte påløpte lønnskostnader	457	6 090
Periodiserte påløpte feriedager og fleksitid	18 706	18 203
Periodiserte kostnader kjøp av tjenester	1 350	4 024
Periodiserte kostnader knyttet til driftsmateriell	514	324
Periodiserte kostnader knyttet til vedlikehold	0	0
Periodiserte kostnader knyttet til drift av bygg og eiendom	20 703	7 182
Periodiserte kostnader knyttet til husleie andre med kontrakt	8 142	0
Sekretariatsfunksjon NOVA	2 427	3 534
Senter for etter- og videreutdanning	8 079	8 216
Andre periodiseringer	141	2 134
Midler som skal videreformidles til andre ¹⁾	0	0
Annen kortsiktig gjeld	0	0
Gjeld til datterselskap m.v ²⁾	0	0
Sum	60 518	49 708

1) Gjelder også tilknyttet selskap (TS) og felleskontrollert virksomhet.

Alle vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

2) Gjelder midler som skal videreformidles til andre samarbeidspartnere i neste termin.

Alle vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Se også note 20 om spesifisering av midler som er videreformidlet.

Note 19 er ikke aktuell ved NMBU

Note 20 Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere

Beløp i 1000 kroner

	31.12.2017	31.12.2016
Sintef energi as (CENBIO)	6 109	15 000
Universitetet i Bergen	941	2 661
NIBIO - Norsk institutt for bioøkonomi	8 669	8 800
Statens strålevern	2 951	3 054
Folkehelseinstituttet	1 740	2 135
Norsk institutt for vannforskning	2 280	2 877
Universitetet i Tromsø	3 600	5 362
Universitetet i Oslo	2 365	0
NOFIMA	4 208	2 509
Veterinærinstituttet	1 828	1 008
Høgskolen i Innlandet - Hedmark	998	1 428
NTNU	4 460	1 059
Høgskolen i Oslo og Akershus	1 592	786
Transportøkonomisk institutt	2 874	952
Havforskningsinstituttet	558	1 676
Sykehuset i vestfold	2 645	1 665
Norsk institutt for naturforskning, NINA	3 605	1 319
Uni research as	350	5 386
Tilskudd til øvrige prosjektdeltagere	39 178	34 083
Andre videreformidlinger	0	0
Sum videreformidlinger	90 950	91 761

Merknad: Noten kan tas i bruk av de institusjoner som ønsker å spesifisere videreformidlinger

Note 30 EU-finansierte prosjekter

Beløp i 1000 kroner

Prosjektnavn (tittel)

European Commission -Community-Based policing and Post-Conflict Police Reform, ICT4COP ID 653909
FP7- EU - NMP-2012-LARGE-6, NANoREG 310584
FP7 - EU - NANOREM 309517
7RP - FORMIT
FP 7 - GA 604102 - HBP:
SalFar Saline Farming-Innovative agriculture to protect environmental and economic growth
H2020 727312 EUCLEG Breeding forage and grain legumes to increase EU's and China's protein self-sufficiency
EU FP7-KBBE-2013-7-613611- FISHBOOST
FP7-KBBE-2013-7-single -stage-SME-EUROLEGUME
ERA-EU NFR 247001 Development and production of new insect chitosan...
FRP 7 MicroDE 336355 - ERC Starting grant
FRP 7-316472 NORA - PEOPLE-ITN-2012
H2020 - 754304 - DEEP-EST
IMPRESS H2020-MSCA-ITN-ETN-642893
H2020-HBP SGA1
Targetfish
FRP 7 SEC 2011 285487 Euroforgeren - NoE
EU FP7 - VP2HF
OXYTRAIN - H2020_MSCA:ITN-2016 - 722390
FRP 7 KBBE-2011 289284 ChiBio
EU H2020 MSCA-ITN-2016-ETN 722634 PROTECTION against Endocrine Disruptors; Detection, mixtures, health effects, risk assessment and communication - PROTECTED
European Commission - InnovAfrica
LED Erasmus Pluss 2015
241207/E50 Simscity Value Cap
238200/E50 SUSDIET
Erasmus+ CBHE - Harmonising water related graduate education
Erasmus+ Learning place Bio-Farm
486/14.05.2015 - EnviroAMR - EEA Grant Romania
ANN: EU-COST-Action no. FA1408-EURO-FBP
SIDPOP
GeoSust
Young researchers - Tsjeckia - NF-CZ07-ICP-3-242-2015
ANN: EU-COST-Action CA15134 - Synergy for preventing damaging behaviour in group housed pigs and chickens (GroupHouseNet)
268909/E50 - Concert - EU - BS
270540/E50 - SUMFOREST - Mixed species forest management
271009-POLYFORES (SUMFOREST-FP7) - Decision making support for forest ecosystem services in Europe - Value assessment, synergy effects and trade-offs
PLATSUM - EEA Grant Tsjeckia - NF-CZ07-ICP-4-4432015
EEA Utvekslingsprogram-Contammix 7F16027
EEA Norway Grants Slovakia - Centre for the Research of Biomass Potential
Biotenmare
H2020, ERA-GAS, 276402 - Mitigating Agricultural Greenhouse Gas Emissions by improved pH management of soils.
H2020, ERA-GAS, FORCLIMIT - Mobilizing and Monitoring Climate Positive Efforts in Forests and Forestry
POLYFORES ERA NET
273179 - C-IPM Integrated control of root-feeding fly larvae infesting vegetable crops
237197/O30 - ANTHOPLUS (ERA-IB del av ERA-NET)
251894/O30 - EfectaWheat

Sum

Forklaring

Tabellen omfatter de tiltak/prosjekter ved institusjonen som finansieres av EU og som er utbetalt i regnskapsperioden. Prosjekter som er EU-finansiert, størrelsen på finansieringen (utbetalingen) og navnet og kortnavnet på prosjektene skal rapporteres. Det skal skilles mellom prosjekter som finansieres via Horisont 2020, EUs rammeprogram for forskning

Prosjektets kortnavn (hos EU)	Tilskudd fra Horisont 2020	Tilskudd fra EUs rammeprogram for forskning (FP6 og FP7)	Tilskudd fra EUs randsonprogram til FP7	Tilskudd fra andre tiltak/programmer finansiert av EU	SUM	Koordinator- rolle (ja/nei)
ICT4COP		4630			4 630	ja
NANOREG		15			15	nei
NANOREM		1122			1 122	nei
FORMIT		-14			(14)	nei
HBP		-120			(120)	nei
SalFar		465			465	nei
EUCLEG		33			33	nei
FISHBOOST		935			935	nei
EUROLEGUME		512			512	nei
Chitotex		895			895	nei
MicroDE		2553			2 553	ja
NORA		-419			(419)	ja
DEEP-EST	12				12	nei
IMPRESS	2755				2 755	ja
SGA1	2717				2 717	nei
TARGETFISH		5			5	nei
NoE		-147			(147)	nei
VP2HF		85			85	nei
OXYTRAIN	116				116	nei
ChiBio		11			11	nei
MSCA	945				945	nei
InnovAfrica		371			371	nei
LED Erasmus				235	235	ja
SimsCity ValueCap				409	409	nei
SUSDIET				365	365	nei
CBHE				3 284	3 284	ja
Bio-Farm				64	64	nei
EnviroAMR				(39)	(39)	nei
Euro-FBP				815	815	ja
SIDPOP				173	173	nei
GeoSust				127	127	nei
CZ07-ICP-3-242-2015				(7)	(7)	nei
GroupHouseNet				1 550	1 550	ja
CONCERT				206	206	nei
SUMFOREST				956	956	nei
POLYFORES				600		
PLATSUM				43	43	nei
Contammix				47	47	nei
Biomass				1	1	nei
Biotenmare				15	15	nei
ERA-GAS				681	681	nei
FORCLIMIT				36	36	nei
ERA NET				41	41	nei
C-IPM				219	219	nei
ANTHOPPLUS				738	738	nei
EfectaWheat				1 120	1 120	nei
6 545		10 932	-	11 678	28 554	-

(FP7 og eventuelt FP6) og andre EU-finansierte prosjekter. Tilskudd fra EUs randsonprogram til FP7 skal oppgis særskilt. Institusjoner som har koordinatorrolle i EU-finansierte prosjekter, skal opplyse om dette. Det vises til departementets brev av 16. desember 2011 som inneholder en oversikt over aktuelle randsonprogrammer til FP7.

Note 31 Resultat - Budsjettoppfølgingsrapport

Beløp i 1000 kroner

			Avvik budsjett/ Regnskap pr: 31.12.2017	
	Budsjett pr: 31.12.2017	Regnskap pr: 31.12.2017	Regnskap pr: 31.12.2017	Regnskap pr: 31.12.2016
Driftsinntekter				
Inntekt fra bevilgninger	1 177 000	1 176 559	-441	1 203 162
Inntekt fra gebyrer	0	0	0	0
Inntekt fra tilskudd og overføringer	360 000	361 021	1 021	345 783
Salgs- og leieinntekter	145 000	167 297	22 297	139 627
Andre driftsinntekter	35 000	34 773	-227	35 546
Sum driftsinntekter	1 717 000	1 739 650	22 650	1 724 118
Driftskostnader				
Lønn og sosiale kostnader	1 199 000	1 201 234	-2 234	1 181 394
Varekostnader	2 000	1 666	334	1 968
Kostnadsførte investeringer og påkostninger	0	0	0	0
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	136 000	136 535	-535	128 080
Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	0	0	0	0
Andre driftskostnader	396 000	415 977	-19 977	467 170
Sum driftskostnader	1 733 000	1 755 412	-22 412	1 778 612
Driftsresultat	-16 000	-15 762	238	-54 494
Finansinntekter og finanskostnader				
Finansinntekter	0	768	-768	2 211
Finanskostnader	0	1 540	-1 540	948
Sum finansinntekter og finanskostnader	0	-772	772	1 262
Resultat av periodens aktiviteter	-16 000	-16 534	1 010	-53 232
Avregninger				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	0	0	0	0
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	0	17 033	-17 033	55 672
Tilført annen opptjent virksomhetskapital	0	-499	0	-2 440
Sum avregninger	0	16 534	-17 033	53 232
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten				
Inntekter av avgifter og gebyrer direkte til statskassen	0	0	0	0
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet	0	0	0	0
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0	0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten				
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning	0	0	0	0
Utbetalinger av tilskudd til andre	0	0	0	0
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0	0	0

Note 32 Datagrunnlaget for indikatorer i finansieringssystemet

Beløp i 1000 kroner

Indikator	31.12.2017	31.12.2016
<i>Tilskudd fra EU</i>	29 154	29 328
Tilskudd fra Norges forskningsråd - NFR	235 319	231 297
Tilskudd fra regionale forskningsfond - RFF	4 287	3 793
Sum tilskudd fra NFR og RFF	239 606	235 090
Tilskudd fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)		
- diverse bidragsinntekter	30 577	29 399
- tilskudd fra statlige etater	60 478	50 179
- oppdragsinntekter	64 305	47 341
Sum tilskudd fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet	155 360	126 919



Vår referanse 2017/00816-11

NORGES MILJØ- OG BIOVITENSKAPELIGE
UNIVERSITET (NMBU)
Org. nr.: 969159570

Riksrevisjonens beretning

Til Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert NMBUs årsregnskap for 2017. Årsregnskapet består av ledelseskommentarer, oppstilling av bevilgningsrapportering og virksomhetsregnskap, inklusive kontantstrømoppstilling og noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2017.

Virksomhetsregnskapet viser at resultatet av periodens aktiviteter er - 16 634 000 kroner.

Etter Riksrevisjonens mening gir NMBUs årsregnskap et rettviseende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger i 2017 og av aksjer per 31. desember 2017, i samsvar med regelverk for statlig økonomistyring. Vi mener videre at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av virksomhetens resultat for 2017 og av eiendeler, gjeld og statens kapital per 31. desember 2017, i samsvar med statlige regnskapsstandarder (SRS).

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 30 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAI etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–V). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen.

Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsens, styrets og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen og styret er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et rettviseende bilde i samsvar med regelverk for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS). Ledelsen og styret er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som de mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet og styret har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999), alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og ISSAI 1000–2999.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

108

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om regnskapsestimer og tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde i samsvar med regelverk for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene

Vi kommuniserer med ledelsen og styret og informerer det overordnede departementet, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen og styret, og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk for økonomistyring, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon knyttet til administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss med moderat sikkerhet om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk for økonomistyring. Uttalelsen bygger på ISSAI 4000-serien for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til ISSAI 4000-serien, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk for økonomistyring.

Oslo; 19.04.2018

Etter fullmakt

Tora Struve Jarlsby
ekspedisjonssjef

Bernt Nordmark
avdelingsdirektør

Dokumentet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur



Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Postboks 5003, 1430 Ås
Tlf.: 67 23 00 00
www.nmbu.no

Norwegian University of Life Sciences
Box 5003, NO-1430 Ås, Norway
Phone: +47 67 23 00 00
www.nmbu.no

Omslagsfoto: Benjamin A. Ward